

ПОЛИТИКИН

Немачка 3.00 DEM, САД 1.25 USD, Швајцарска 2.50 CHF,
Шведска 13.00 SEK, Аустрија 20.00 ATS, Грчка 300 GRD,
Енглеска 1.00 GBP, Словенија 90 SLT, Македонија 1500 DEN

ЗАБАВНИК

16. VII 1993. • ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ • ГОДИНА LV • ЦЕНА: 1000.000 ДИН • БРОЈ 2168

ЗАБАВНИКОВ
ТЕСТ

КОЛИКО СТЕ ВИДОВИТИ?

За све од 7 го 77

9 770032 339010

Фирма

Веровати или не!

РАМОН КАХАЛ

(1852-1934)
ШПАНСКИ НАУЧНИК,
ДОБИТНИК НОБЕЛОВЕ
НАГРАДЕ ЗА МЕДИЦИНУ
1906. ГОДИНЕ, КАО ДЕЧАК
БИО JE ЛОШ БАК. УИТЕ-
ЉИ СУ ЧАК СМАТРАЛИ
ДА JE ЗАОСТАО У РАЗВО-
ЈУ И ДА НЕБЕ УСПЕТИ
ДА ЗАВРШИ ШКОЛУ.

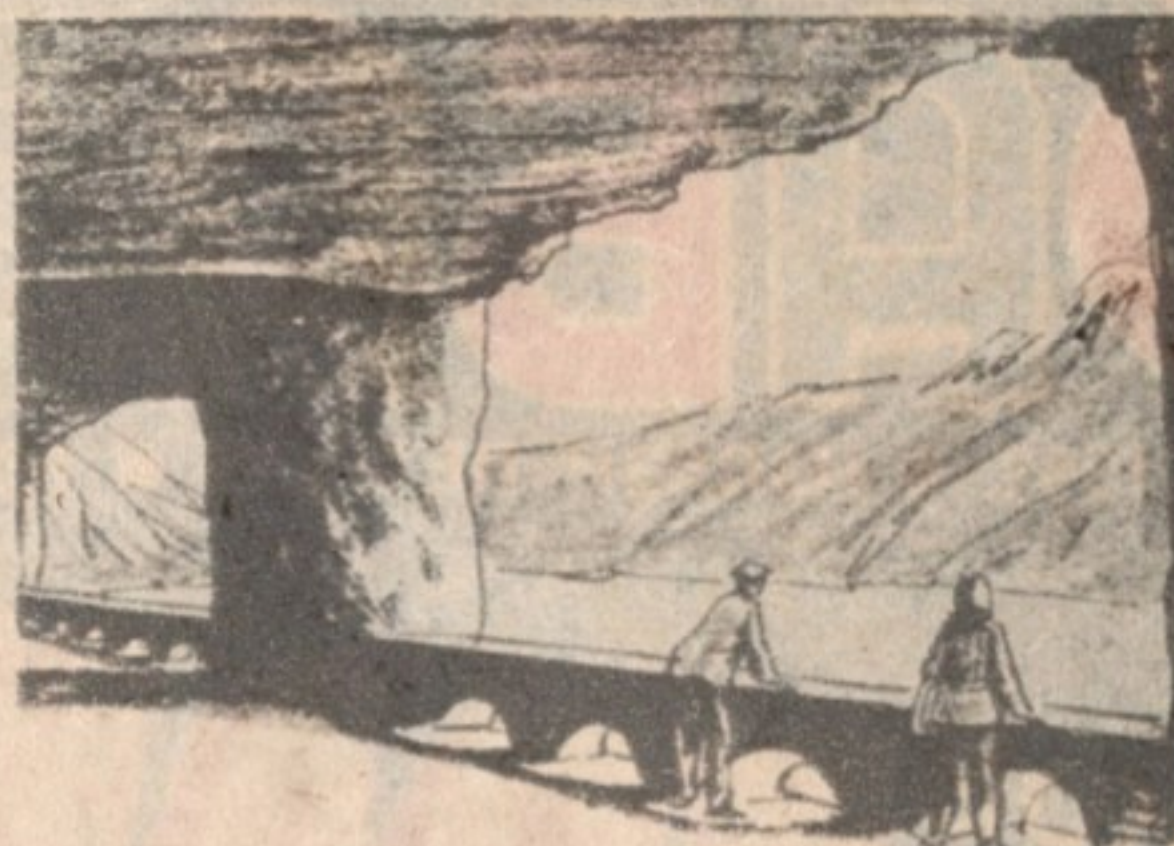
Стијвисенли Ван Вин

СЛИКАР КОЈИ СЕ
ТРИДЕСЕТИХ ГОДИ-
НА ПРОСЛАВИО СЛИ-
КАМА АМЕРИЧКИХ
ГРАДОВА НОЋУ, РА-
ДИО JE ИСКЉУЧИВО
СЕДЕКИ У АУТОМО-
БИЛУ.

КОЛЕЉ ХАРВАРД

У БОСТОНУ (ДРЖ. МАСА-
ЧУСЕТС, САД) 1836. ГОДИ-
НЕ КАЖИВАО JE СВЕ
СТУДЕНТЕ ВИСОКОМ
НОВЦАНОМ ГЛОБОМ АКО
БИ СЕ НА ПРЕДАВАЊИ-
МА ПОЈАВИЛИ С ДУГА-
ЧКОМ КОСОМ.

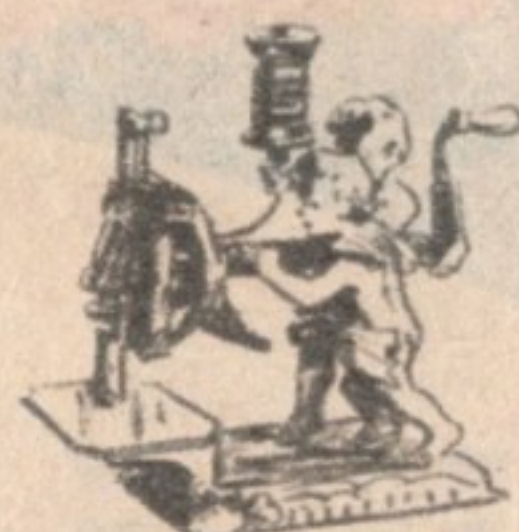

АКСЕНШТРАСЕ

АУТО-ПУТ
КОЈИ ПОВЕ-
ЗУЈЕ ШВАЈ-
ЦАРСКУ И
ИТАЛИЈУ,
УСЕЧЕН JE У
ПЛАНИНЕ, А
ОГРОМНИ
СТУБОВИ СА
СТРАНЕ ДР-
ЖЕ НАХИЉА-
ДЕ ТОНА КА-
МЕНИХ ГРО-
МАДА.

ШИВАКА МАШИНА

ИЗ 1858. ГОДИ-
НЕ ИЗГРАЂЕНА
JE У ОБЛИКУ
ДВА
КЕРУБИНА.

Трашкитерје у Вика- њу

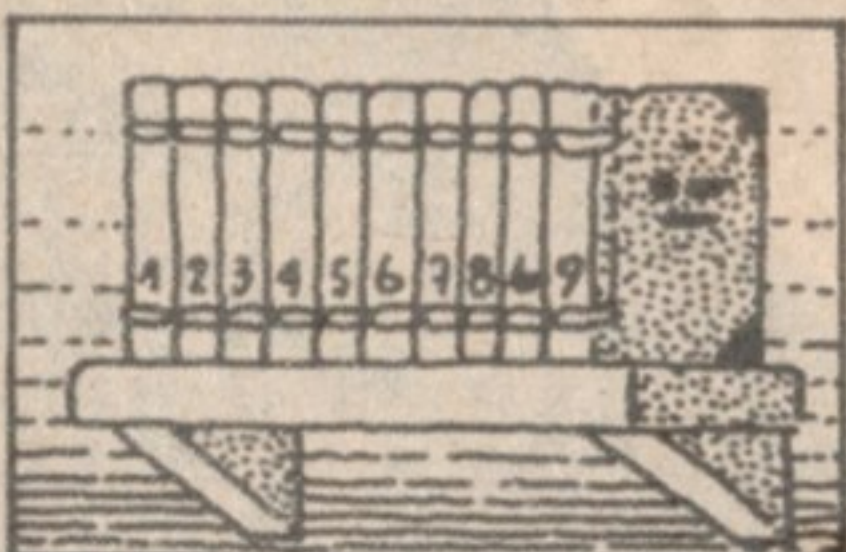
ОДРЖАВА СЕ СВАКЕ
ГОДИНЕ У СПЕВИС
КОРНЕРУ У СЕВЕРНОЈ
КАРОЛИНИ
(САД).

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА...

● ● ● најудаљенији пред-
мет који можемо да видимо
голим оком је сазвежђе Ан-
дромеде које је од Земље
удаљено 2,2 милиона свет-
лосних година.

● ● ● десет књига на поли-
ци може да се распореди на
3.628.000 различитих начина.

● ● ● када би се укупна по-
вршина копна на Земљи рав-
ноправно поделила на све
људе, сваком становнику на-
ше планете припало би по
8,5 јутра земље (јутро =
5.754,64 m²).

● ● ● амнионова вода која
у утроби жене штити плод у
потпуности се измени свака
три сата.

● ● ● болесне биљке доби-
јају температуру за 0,1 до 2
степенa вишу од здравих
сродница.

● ● ● све до изненадног
невремена 1971. године на
пустињу Атакама у Чилеу пу-
них 400 година није пала ни
кап кише.

● ● ● комарац има четрде-
сет и седам зуба.

● ● ● пингвин је једина пти-
ца на свету која плива, али
не лети.

● ● ● свака од преко 200
трепавица колико их има на
сваком оку отпада сваних
три до пет месеци.

Илустровао: Љубомир Милојевић Љубац

ПЕШКЕ ПРЕКО АНТАРКТИКА

● У недељу 11. фебруара сер Ранулф Фајнес и др Мајкл Строуд после 95 дана ћутања јавили су се базном логору и затражили ваздушни превоз. Тиме је завршена најнеобичнија трка преко Антарктика у којој су постигнута два нова рекорда.

Четрдесетседмогодишњи Фајнес, бивши командант САС-а, британских ваздушних трупа за брза дејства, и тридесетосмогодишњи др Строуд одлучили су да пређу преко Антарктика без помоћи псећих запрега, моторних скија и било каквих возила за снег и без „подршке из ваздуха”. Дакле, решили су да савладају најнегостољубљивији терен на Земљи само сопственим снагама – ходајући и теглећи на санкама за собом по 180 килограма хране и опреме.

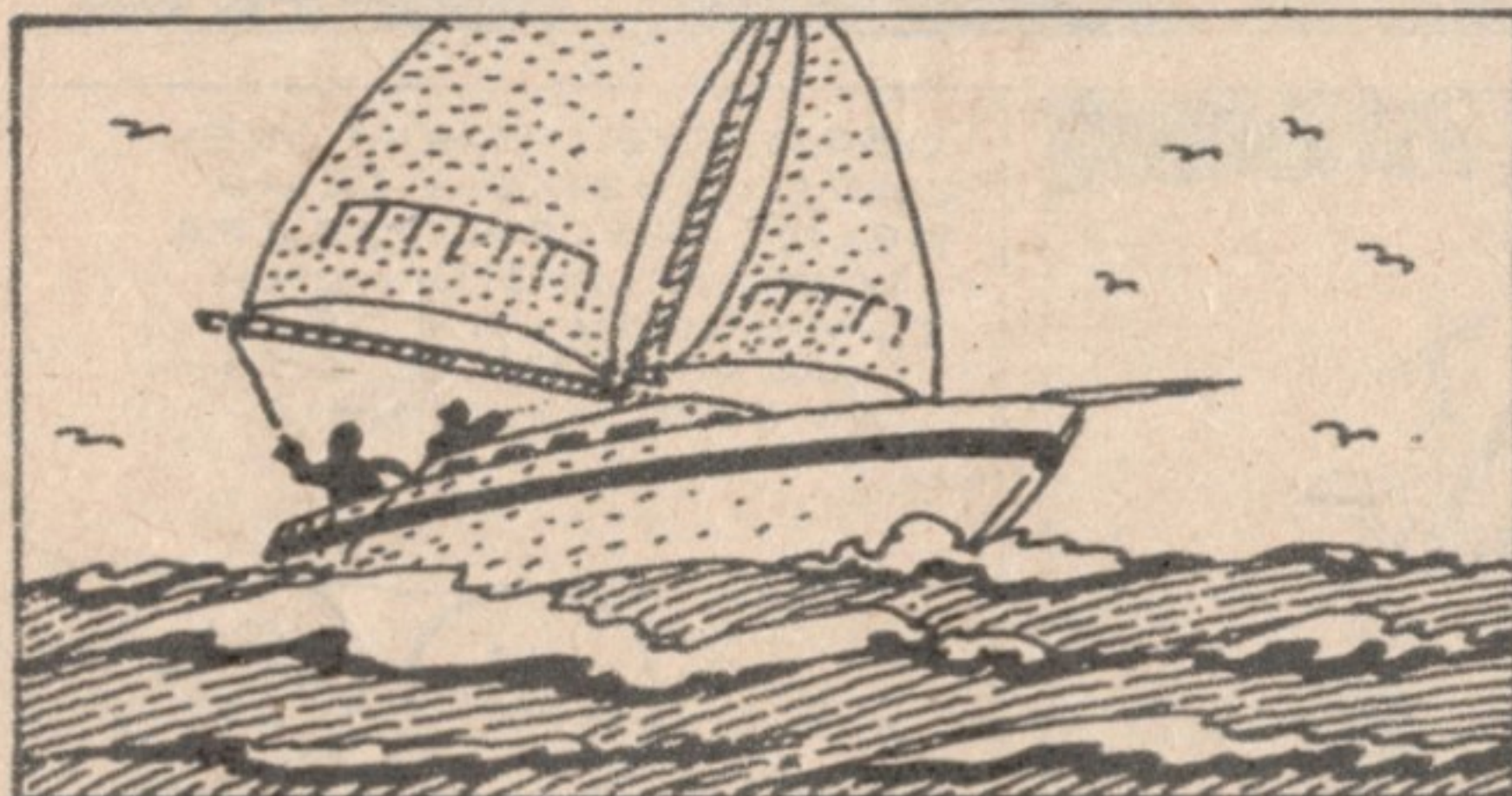
И успели су. Први рекорд поставили су после 88 дана пешачења – прешли су 1.965 km (1.275 миља), а то је било

више но што је ико раније успео. Седам дана касније храбри истраживачи – пешаци стигли су на крај пута савладавши Антарктик. Њихова авантура завршена је пошто су препешачили преко снега и леда 2.160 km (1.350 миља), а екипа која је дошла хеликоптерима по њих затекла их је у веома тешком стању.

У свом херојском подухвату Фајнес и Строуд изгубили су по трећину своје телесне тежине, оболели од хипогликемије – пада шећера у крви – и задобили промрзлице усана, стопала, носева и прстију.

На свом путу Фајнес и Строуд савладали су ледене планине високе 3.000 метара, одолели ветровима који су дували брзином од 160 километара на час, а просечна температура током њиховог пута износила је -40 степени Целзијусове скале.

Уз ова два званична рекорда Фајнес и Строуд поставили су, изгледа, и трећи зарадивши два милиона фунти (три милиона долара) за MSS – Друштво за мултиплисклерозу – које је обезбедио спонзор подухвата.

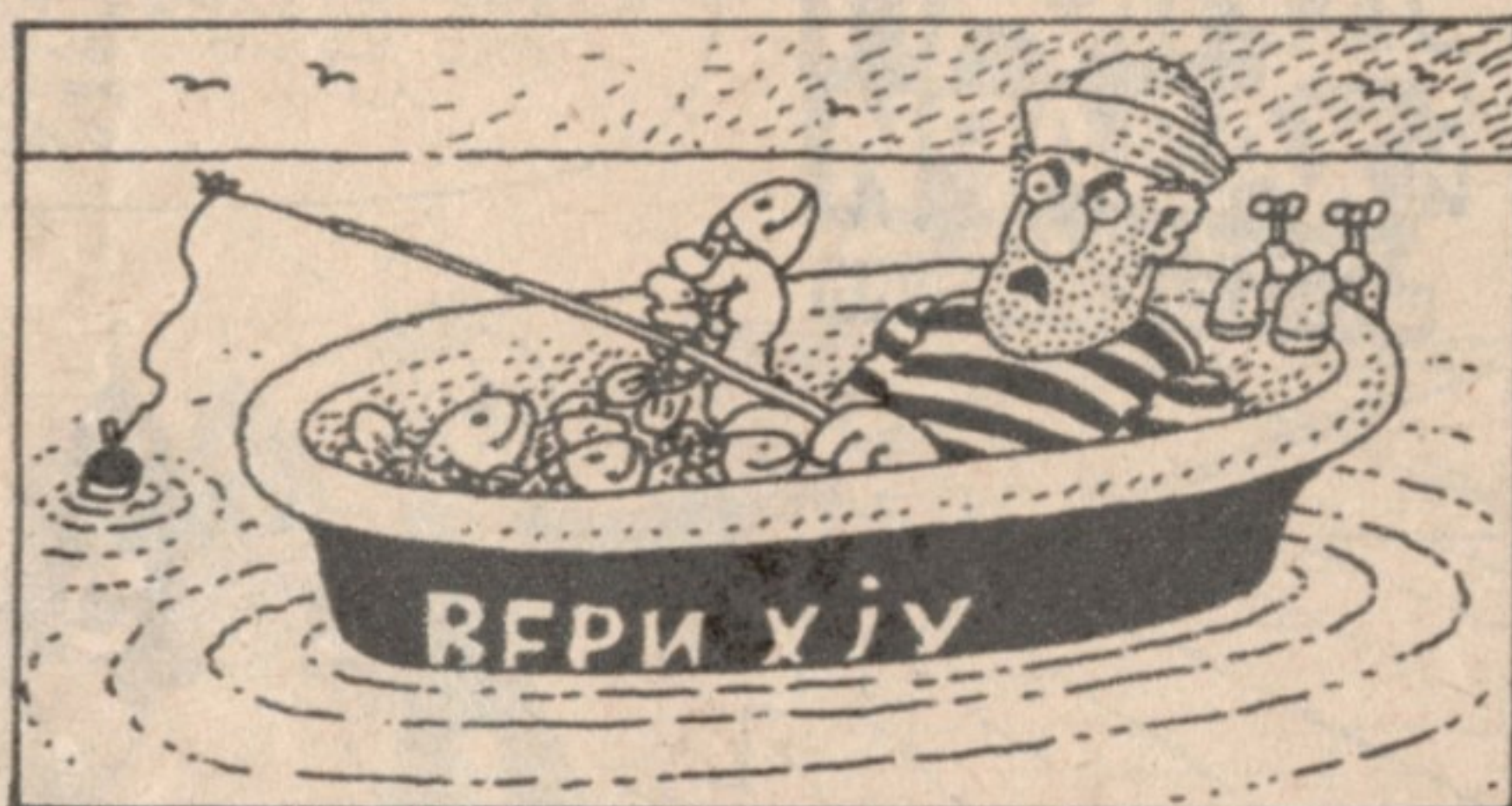
ОКО ЈУЖНЕ АМЕРИКЕ ЗА 69 ДАНА

● Рик Вилсон је бољи једриличар него новинар. Као новинар, извештавајући за један недељни бостонски лист, јавио је да ће подухват који је подузео са својим земљаком Билом Бевенгом пропасти због лошег времена, јаког ветра и високих таласа.

А као једриличар, члан посаде тримарана „Велика Америка II”, заједно са Бевенгом успешно је завршио задатак. Вилсон и Бевенга су за 69 дана, 19 часова и 44 минута стигли од Сан Франциска до Бостона пловећи око Јужне Америке и прешавши морем

пут дуг 22.400 километара. Тиме су за недељу дана надмашили 150 година стар рекорд „Северног светла”, једрилице која је исти пут прешла 1843. године пловећи 76 дана и шест часова.

Подухват је организовала фондација „Изазов океана”, а Вилсон и Бевенга су кренули из Сан Франциска 17. јануара. Први део пута, око Рта Хорн протекао је без икаквих тешкоћа, као и други до Бермуда, а тада... Мада су већ били на домаћ циља, чинило се да је свему дошао крај. Јак ветар дувао је у погрешном правцу и носио их ка Њу Фаундленду, а таласи високи преко пет метара претили су да разбију и потопе тримаран. Али, Вилсон, Бевенга и „Велика Америка II” одолели су свим искушењима и стигли у Бостон.

У „КАДИ” ПРЕКО АТЛАНТИКА

● Молим вас, не зовите мој чамац кадом јер он је мањи од већине када – рекао је педесетогодишњи Британац Том Мекнејли, први човек који је препловио Атлантик у чамцу мањем од два метра и савладао Атлантски океан у најмањем пловилу.

Мекнејли је тако постао двоструки Гинисов рекордер, а пуна два месеца није се знало да ли је овај професор уметности, сликар и морнар аматер из Ливерпула уопште жив.

На пут преко Атлантика кренуо је у „Вери Хју”, чамцу дугим само 165 центиметара, чија је градња коштала 15.000 долара. Кренуо је са португалског острва Мадере 13. фебруара, а месец дана касније изгубио му се сваки траг.

Радио-везом није могао да се успостави контакт, а летелице које су претраживале океан нигде нису виделе сигнална светла „Вере Хју”.

Међутим, 11. маја „када” је упловила у порториканску луку Сан Хуан, баш као што је Том Мекнејли и планирао.

– После месец дана покварио ми се генератор, па сам остао без светла на броду, а радио ми је заћутао. Ипак, много већа невоља било је то што сам остао без фрижидера па више нисам могао да чувам кварљиве намирнице. Тачно 9. априла остао сам без икакве хране – причао је Мекнејли. – Тих последњих месец дана пута јео сам само рибу коју сам уловио.

– Не спомињите ми рибу. Од ње ћу се разболети на смрт – рекао је кад је као први оброк у Сан Хуану наручио хамбургер и пиво, наравно – „Гинисово”.

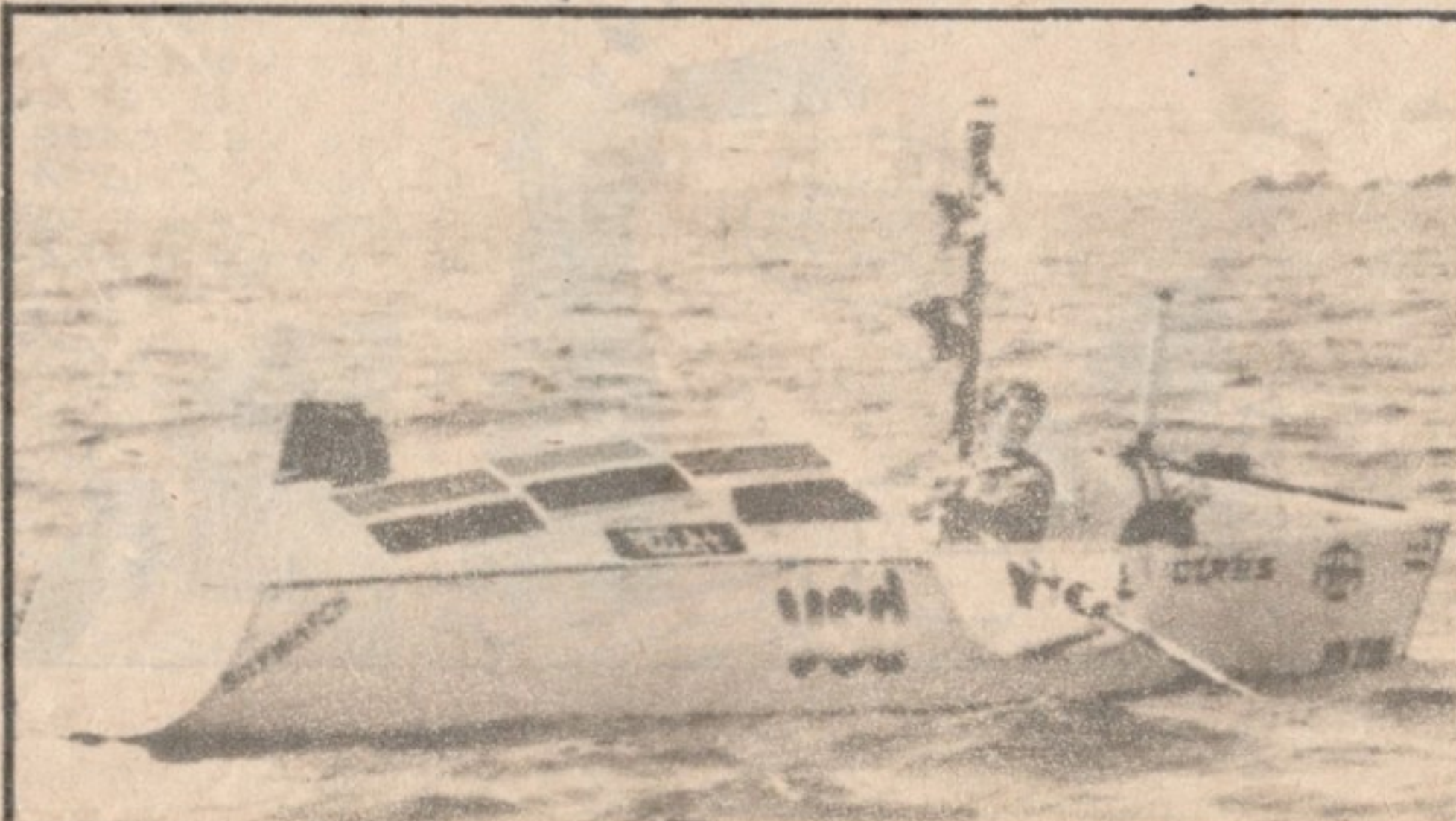
ОКО СВЕТА НА ВЕСЛА

● Запамтите име Роже Монтандон. Реч је о младом Швајцарцу који се 4. априла из марсејске луке отиснуо на пут око света, мање у жељи да види свет, а више да начини подвиг који још никоме ни-

је пошао за руком и веслима.

Роже је одлучио да у крхком пловилу, симболично названом „Егзодус”, својим мишићима, уз помоћ весала, морских струја које је помно проучио и повољног ветра оплови свет. Тих тричавих 45.000 километара намерава да превесла за тачно три године. Толико му треба да се нађе међу Гинисовим бесмртницима. Ж. Б.

Роже Монтандон на првом од 45.000 километара колико намерава да превесла за три године.

ДИКАН И ХАЗАРИ

текст: С. ИВКОВ
црта: Л. СРЕДАНОВИЋ

ВИДИТЕ, КОМОРНИЧЕ, УЗ ПО-
МОЋ НОВОЗАРОВЉЕНЕ И ПОЛУПРО-
ВИДНЕ ХАЗАРИКЕ ПОКАЗАЋУ ВАМ
КАКО ЋЕМО УБУДУКЕ КОНТРО-
ЛИСАТИ РЕЧНИ САОБРА-
КАЈ!

ПРОНАЛАЗАК ЈЕ ВЕК
СИКОРО ДОКРАЈЧЕН! УШТЕ-
ДЕО САМ И ВРЕМЕ И НО-
ВАЦ ТИМЕ ШТО САМ
ОВАЈ ЛЕПИ ПРИМЕРАК
САМ ДОВЕО! ГЕПИДИ СУ
ПОСТАЛИ ПРЕСКУ-
ПИ!

ДОВЕДИТЕ ИЗ БЕЛИ-
ЈА И ОСТАЛЕ
ХАЗАРЕ!

МАЛО КАСНИЈЕ...

УЋИ! И ЕВО: ДРУГА
ХАЗАРСКА ПРИЗМА ЈЕ
ГОТОВА! ТО ЈЕ ЖЕН-
СКИ ПРИМЕРАК
ПРИЗМЕ!

МА
НЕМОЈ
МИ РЕ-
КИ...

НЕГО ШТА! ЊИМЕ СЕ ФИНИЈЕ
ЦИМА! ЕЛЕМ, СУНЦЕ ЈЕ НА ДРУГОЈ
СТРАНИ! НА ОНОЈ НА КОЈОЈ ЋЕ
УСИКОРО ГРАДИТИ НОВИ СИНГИДУМУ
ПО МОЈИМ ПЛАНОВИМА! ЗРАЦИ СЕ
ПРИКУПЉАЈУ, ПРОЛАЗЕ КРОЗ ХАЗАР-
КЕ И ФОКУСИРАЈУ ПРЕМА ЛАБА-
МА ДОЛЕ!

ПЛАКА-
ТЕ?

ОВОМ ПРЕЦИЗНОМ ЖЕН-
СКОМ ПРИЗМОМ САМО
ЋЕМО ПРЕСЕКИ ЈЕДРА
ИЛИ КРМУ! МУШКИ
ПРИМЕРАК ИХ ЈЕ
ОДАМАХ ЦЕЛЕ СПА-
ЉИВАО ИЛИ ПОТА-
ПАО!

ПЛА-
КАМО!

КОЛ'
КО ТРЕ-
БА?

СТА-
ЛИ
СМО!

САМО
НЕ ПО-
ТАПАЈ!

ПОВЕКАВАЋЕМО ФЛОТУ, АЛИ
И ЦАРСКУ БЛАГАЈНУ ПУНИ-
ТИ ПРОДАЈОМ ЛАБА,
ПУТАРИНОМ...

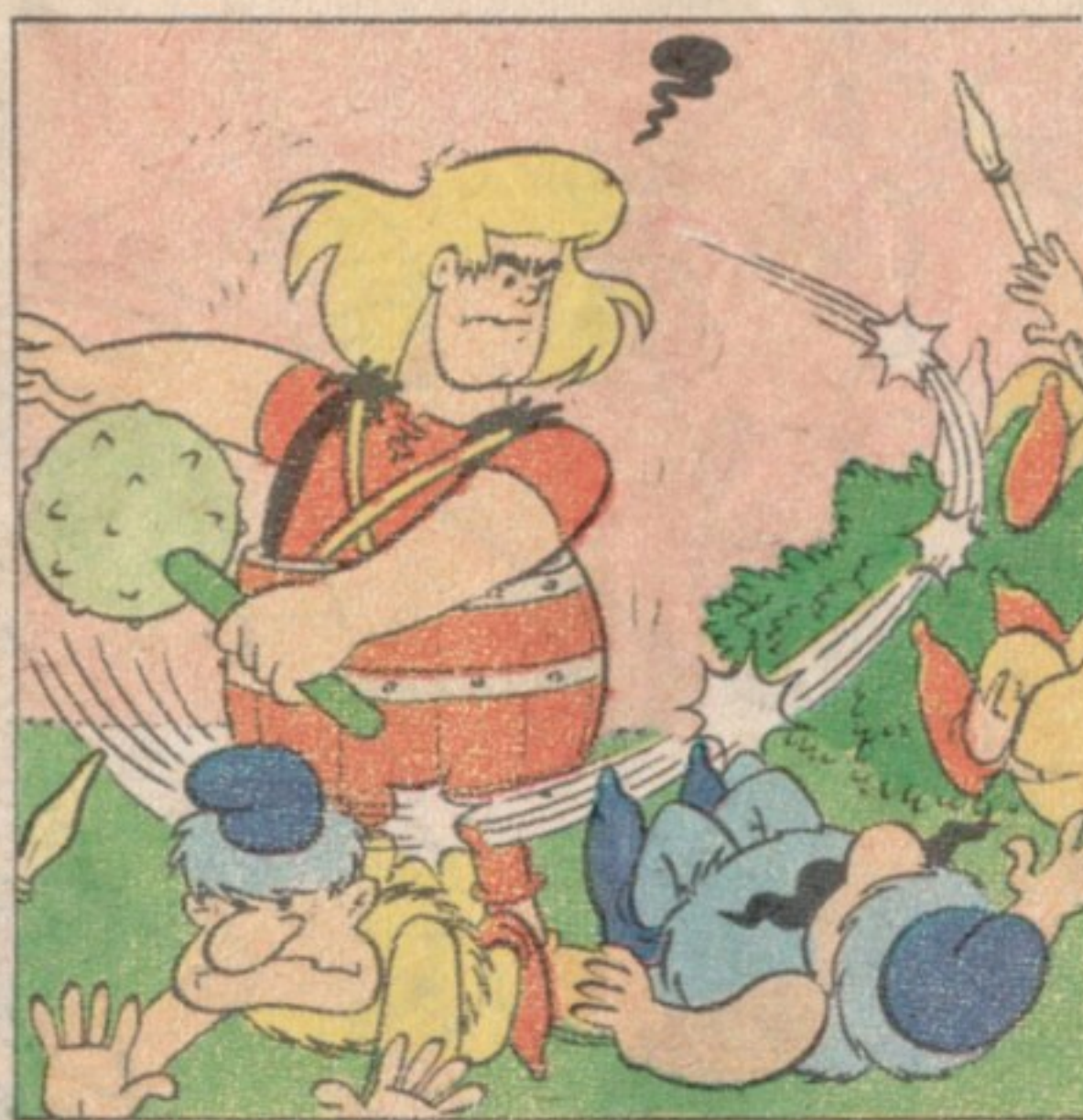
МОЖЕ
ПИТА-
ЊЕ?

ДА?

ЧУО САМ
ДА НОБУ, КА-
ДА НЕМА СУН-
ЦА, ЗАУСТАВЉА-
ТЕ ЦЕО САОБРА-
КАЈ, А ШТА ЋЕ-
ТЕ КАДА ЈЕ
АДЉУ ОБЛАЧ-
НО?

ПРИЗНА-
ЈЕМ, ТО НАМ
ЈЕ СЛАБА
ТАЧКА...

ГАЗДА,
МОЛИМ ТЕ,
СМИСЛИ И ЗА
ТО НЕШТО ПАМЕТ-
НО, НЕМО' САМО
ОПЕТ ДА ПЛИВАМО
ЗА БРОДОВИМА СА
НОЖЕВИМА У ЗУБИ-
МА. 'ЛАДНО ЈЕ, БРЕ!
А ЈОШ АКО ЗА-
ВЕСЛАЈУ,
СИНЕ...

У СЛЕДЕКЕМ БРОЈУ: ДО ТВРЂАВЕ АВА ПУТИКА

НАЈВЕЋИ
ПРЕВАРАНТ 20.
ВЕКА

КРАЉ КАМАТ

Педесет одсто од новца уложеног на 45 дана Карло Понци је исплаћивао као камату. Дневно је зарађивао 250 хиљада долара. Док је трајало, сви су били срећни

Шеснаестогодишњи младић немирног духа напустио је 1901. године родну Италију и кренуо за Америку са две стотине долара у џепу и сном о великом богатству које га тамо чека. Када се искрцао у Њујорку, остала су му свега два и по долара јер је остало изгубио за карташким столом на броду. За човека који је касније постао један од најчувенијих варалица свога времена био је то почетак који је мало обећавао.

Каријеру у Америци Карло Понци је започео као судопера у једном италијанском ресторану на Бродвеју. Убрзо је постао келнер у истом ресторану када је обукао и своје прво вечерње одело. У њему се изврсно осећао и зарекао се да ће га увек носити – али, не као келнер већ као господин који дели напојнице.

Понција место није држало па је убрзо прешао у Монреал и постао службеник у банци „Зроси“. Док су му кроз руке пролазили свежњеви новчаница, сањао је да су његове. Но, шефови су ускоро открили да је на чекове стављао туђа имена. Зарадио је три године затвора из кога је изашао са још заноснијим сновима.

Златна кона у Бостону

Карло Понци је 1917. године прешао у Бостон где се као магационер запослио у фирми за извоз и увоз „Џ. П. Пул“. А онда му се срећа насмешила. Унапредили су га у службеника па је убрзо почео да води пословну преписку

са Шпанцима. Они су му у писмима слали поштанске купоне и њима плаћали робу коју су куповали од фирме. Понци је некако успео да купоне претвара у готов новац тако да је фирма била намирена. Међутим, у том послу дошао је до нечуведеног сазнања – за поштански купон који је у Мадриду могао да се купи за један цент у Америци је добијао петнаест.

Одмах је одлучио да са овим упозна неколико својих најбољих пријатеља. Напустио је место у фирми и закупио мању пословну просторију у Бостону. Већ првог дана пословања, 20. децембра 1919. године, зарадио је 250 долара. Неколико недеља касније он је сваком од својих пријатеља акционара исплатио по 375 долара.

Вест о „златној коки“ брзо се раширила Бостоном. Сви су говорили: „Педесет одсто камате на уложени новац за четрдесет и пет дана – па то је двоструко више за шест месеци“. Агенти су се разлетели да раде за Понција. Го-

миле улагача појуриле су у Понцијеву фирму на чијим је вратима писало: „Карло Понци, директор компаније за зајамчене улоге“. Један момак за благајничким столом у скромно намештеној просторији исплаћивао је улагачима зелене новчанице, док је други, наоружан, одмах поред њега, погледом пратио сваки покрет људи.

Улагачима који су у дугим редовима на улици стрпљиво чекали да уложе новац Понцијеви момци су бесплатно делили кафу и сендвиче.

Понцијева тајна

Сан Карла Понција почео је да се остварује. До пролећа 1920. године дневно је зарађивао 250.000 долара. Његов главни помоћник, бивши каспин, зарађивао је недељно 7000 долара. Новац је тако брзо притицао да је напунио фиоке у свим столовима, полице у орманима, чак и плетене корпе за отпатке. Шеснаест наоружаних момака даноноћно је бдело над томилама новчаница.

Становнике Бостона и околних места захватила је таква поама за брзим богаћењем да су продавали државне вредносне папире и друге ствари и позајмљивали новац од зеленаша да би га уложили код Понција.

Банкари су са запрепашћењем гледали како се новац штедишта све више топи из банака. Понци се хвалио да по читавој Европи има своје агенте.

– Ја купујем на милионе поштанских купона – изјављивао је новинарима. – На који начин за њих добијам готов новац у Америци – то је моја тајна.

За мање од осам месеци некадашњи судопера зарадио је десет милиона долара. Његово име било је предмет зависти и синоним успеха широм Америке. У Бостону је почео да откупљује огромна имања, постао је власник већинског дела деоница „Хановер Траст Компани“ и откупио извозно-увозну фирму „Џ. П. Пул“ у којој је почео као магационер.

Е И КУПОНА

Илустровао: Брана Јовановић

На једном лепом имању Понци је саградио прави дворца. За његово опремање утрошио је пола милиона долара, а подрумске просторије напунио ретким, скупocenim винима. Читава чета стражара надгледала је и чувала имање с наређењем да на сваког непозваног одмах отвори ватру. Градом се возио у посебно израђеној лимузини, а када би изашао из ње, грађани су га поздрављали као филмску звезду молећи га да им узме новац на штедњу.

Ником не полажем рачуне!

У Бостону је, међутим, још увек било хладних глава које није захватила јага за новцем. Ричард Грозије, власник бостонских новина „Пост“ — чврсто уверен да је Понци велики преварант — наредио је својим новинарима да сазнају нешто више о њему. У међувремену је и управа Савезне поште предузела темељну тајну истрагу. Када су му новинари „Поста“ изнели доказе да је за последњих шест ме-

сеци на поштанским купонима, чија је номинална вредност износила милион долара, зарадио чистих десет милиона, Понци је, не трепнувши, одговорио:

— Па ја сам те поштанске купоне користио као маску јер људима из Вол Стрита нисам хтео да откријем прави начин на који зарађујем новац. И све док моји улагачи добијају свој новац са великом каматом, ја ником не полажем рачуне.

Што се тиче приче да је варалица, Понци је рекао да је спреман да сваком улагачу који то затражи одмах врати новац, заједно са каматом. Онима који су код њега уложили сву своју уштеђевину и уплашили се да ће остати без ње враћао је улоге са каматом. Укупна сума исплаћеног новца износила је дневно по пола милиона долара. А када су сумњичавци видели друге улагаче како из Понцијевих канцеларија излазе с двоструко већом количином новца од оне коју су уложили, и они су полетели код њега не да

подигну, већ да уложе још веће суме.

Тако су чланци у „Посту“ о Понцијевим махинацијама допринели да се за кратко време у његову касу слију нови улози у вредности од пет милиона долара.

Најстарија врста преваре

Међутим, савезним пореским органима сада је постало потпуно јасно да је Понци своје улагаче обмануо најстаријом врстом преваре: исплаћујући прве улагаче новцем каснијих. Истовремено је и полицијска управа у Монтреалу 11. августа 1920. године потврдила да је Понци, као некадашњи службеник банке „Зроси“, фалсификовао чекове и због тога био осуђен на три године затвора.

Два дана касније амерички савезни агенти затворили су све Понцијеве пословне просторије у Бостону а њега ухапсили. Гомиле улагача одмах су појуриле пред његове просторије разјарено вичући: — Убијте га! Убијте га!

За нешто мање од годину

дана таквог пословања Карло Понци је преварио преко четрдесет хиљада улагача одневши им више од петнаест милиона долара. Нико није могао да установи колике су биле његове обавезе према улагачима, а само мали број срећника успео је од својих улога да поврати двадесет и пет центи за сваки долар.

На основу оптужнице савезног тужиоца, која је имала осамдесет и шест тачака, Понци је проглашен кривим и осуђен на пет година затвора. Из ћелије је хиљадама својих улагача честитао Божић изражавајући жељу сваком од њих да „недавни неспоразум с вашим улогом неће пореметити дух и радост божићних празника“ и да треба да очекују дан када ће он као слободан човек изаћи из затвора и помоћи им да поврате своје улоге с каматом. А он сам је чак и у затвору примао писма с новцем својих обожавалица који су га молили да њихов новац уложи у своје уносне послове.

После три и по године одлежане казне Понци је пуштен из затвора. Чим је изашао, држава Масачусетс оптужила га је за обману и плљачку великог броја улагача, па је после три суђења и одлагања осуђен на седам година затвора. Фебруара 1934. нашао се на слободи. На Јужној станици у Њујорку полиција је једва спречила гомилу разјарених улагача који су, иако је прошло већ четрнаест година откако их је преварио, хтели да га линчују. Следећег јутра Понци је поново ухапшен — овог пута због тога што је утврђено да никад није тражио америчко држављанство. Октобра 1934. полиција га је укрцала на брод за Италију. Међутим, његова невероватна прича ни овде се не завршава.

Свој велики таленат варалице Понци је у Риму пренео у политику и успео да се истакне као црнокошуљаш. После тога Мусолини га је као пословног директора ваздухопловне компаније „Лан ерлајнс“ упутио у Рио де Жанеиро.

Након пада Мусолинија и Понцијева судбина била је запечаћена. Извесно време после рата зарађивао је за живот као преводилац, али су ствари кренуле низбрдо. Ослепевши на једно око и делимично парализован Понци је смештен у један старачки дом у Рију.

Умро је јануара 1949. у 66. години живота. Код њега су нашли свега 75 долара, што је било једва довољно за сахрану.

М. Б.

DIK
BROWNE

ХОГАР СТРАШНИ

АХ, КАКАВ ДИВАН ДАН!

ДАН КОЈИ ЌЕ МИ ДОНЕ-
ТИ НОВЕ ПОБЕДЕ И
НОВЕ ТРИЈУМФЕ...

... НОВЕ БИТКЕ, ОПАСНЕ БОРБЕ,
ТАЈФУНЕ И УРАГАНЕ...

... НЕЗАДОВОЉНУ ПОСАДУ,
НЕПЛАЌЕНЕ РАЧУНЕ, ХЕЛГИНО
ЗВОЦАЊЕ, ПОСКУПЉЕЊЕ ПИВА...

© King Features Syndicate, Inc. 1975. World rights reserved.

КАД МАРС НАПРАВИ ПЕТЉУ

У астролошким наталним хороскопима често стоји да је нека планета ретроградна. Шта то значи у астрономији?

Привидно кретање свих планета осим Меркура и Венере током једне земалске године одвија се са запада према истоку у односу на Сунце и то се зове **директно кретање**. Узећемо за пример планету Марс која се од децембра 1992. до половине фебруара 1993. у односу на звезду кретао **ретроградно** (од латинског: retrogradus = који се креће уназад), то јест, у једном тренутку је почела да се „враћа“ од истока према западу, а потом наставила своје директно путовање.

Док ово читате, баците поглед на слику број 2 на којој је представљена Марсова привидна небеска путања од септембра 1992. до јуна 1993. Величине звезда приказане су према њиховом сјају. Марс се види у положајима сваког 1. и 21. дана у месецу с тим што је обележен само сваки 1. у месецу. У це-

лом том временском интервалу Марс је са северне Земљине хемисфере за ведрих ноћи био савршено видљив голим оком.

На овој карти привидне путање Црвене планете просто боду очи петља у релативној близини сјајних звезда Кастора и Полукса у сазвежђу Близанаца. Марс им је био најближи у ноћи 21. априла 1993. Привидно ретроградно кретање резултат је комбинације кретања Земље и Марса око Сунца. Земљина **револуција**, односно, обилажење Сунца, траје годину дана, а Марсова две.

Сада треба обратити пажњу на слику број 1 где су приказане путање Земље и Марса око Сунца. У положајима 1 и 2 види се да, после Земље, и Марс хита директним кретањем у односу на звезду. Од положаја 2 Земља га сустиже и стиче се утисак да Марс заостаје. Између положаја 2 и 3 Марс се привидно креће ретроградно, као да се враћа или иде уназад. Исто се догађа и између положаја 3 и 4 – Марс се креће ретроградно, заостаје и, од положаја 5, наставља даље директним кретањем.

Ако се посматра Марсова путања, која је представљена као круг ради боље прегледности, јасно се види да се он кретао сасвим нормално, да се ни на трен није ни зауставио нити правио петљу. Према томе, и ретроградно кретање и вијугање само су привидни јер то тако само изгле-

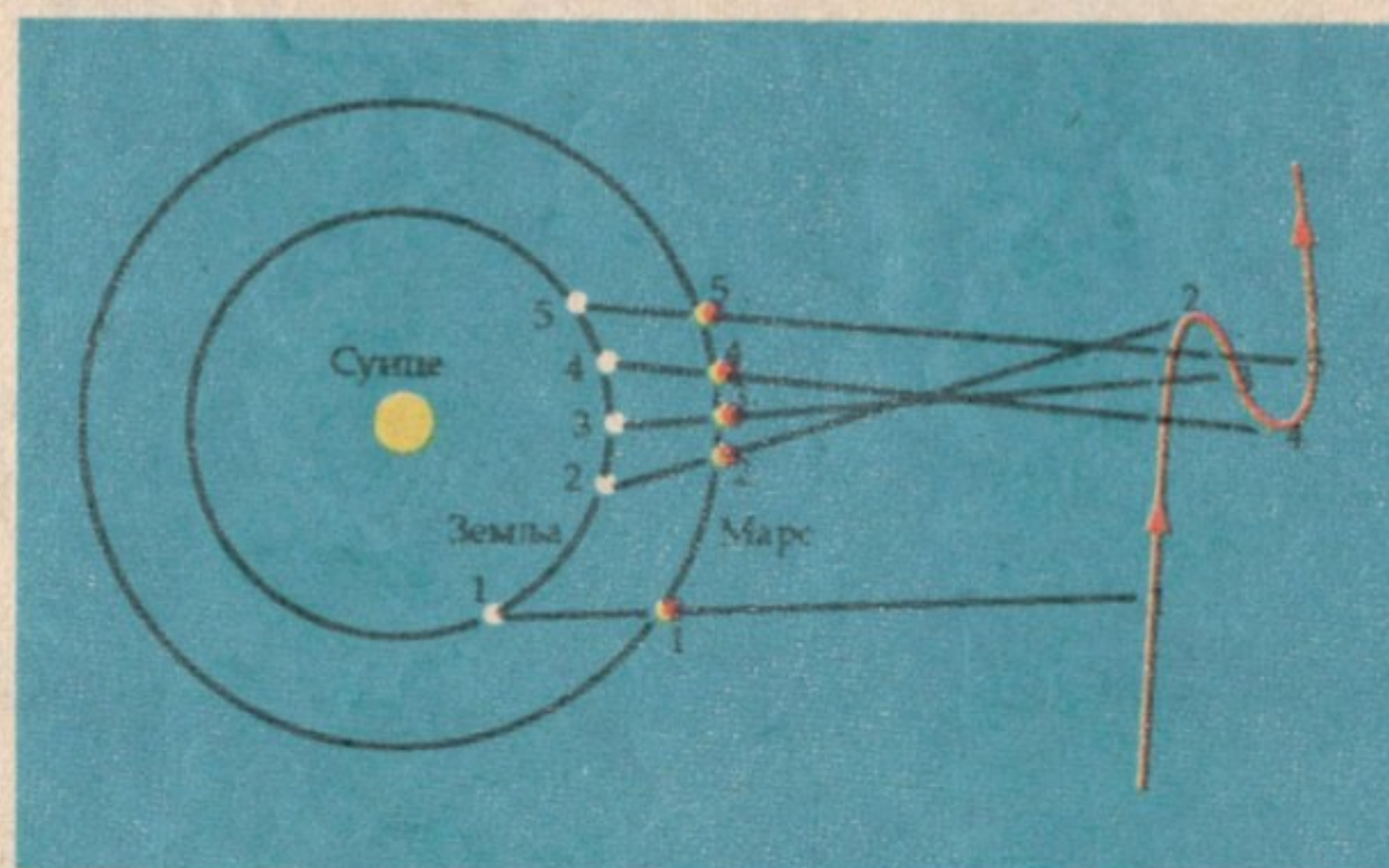
да у односу на Земљу и звезде.

Да ли ћемо са Земље, када су услови погодни, видети Марс или неку другу планету, зависи искључиво од њеног положаја у односу на Земљу и Сунце. Такозване спољне планете, а то су оне које су удаљеније од Сунца него Земља, могу да се нађу у **опозицији**: то је положај када су Сунце, Земља и та планета

роградног кретања планете када се ближи положају опозиције не важи само за Марс већ и за остале спољне планете: Јупитер, Сатурн, Уран, Нептун и Плутон, али се са Земље голим оком виде само прве две. Јупитеру треба два наест а Сатурну тринаест година да обиђу Сунце, па су њихове привидне ретроградне петље мање од Марсове.

Од јануара 1993. Земља се

Положаји Земље и Марса на орбитама око Сунца пре, за време и после опозиције

постројени у правој линији, боље речено, налазе се једно насупрот другом на удаљености од 180 степени.

Током 1993. године Марс је прошао кроз опозицију 8. јануара у поноћ. На нашој слици број 1 то одговара његовом положају 3. Планета у опозицији је најсјајнија и сија на небеском своду васцеле ноћи. Појава привидног рет-

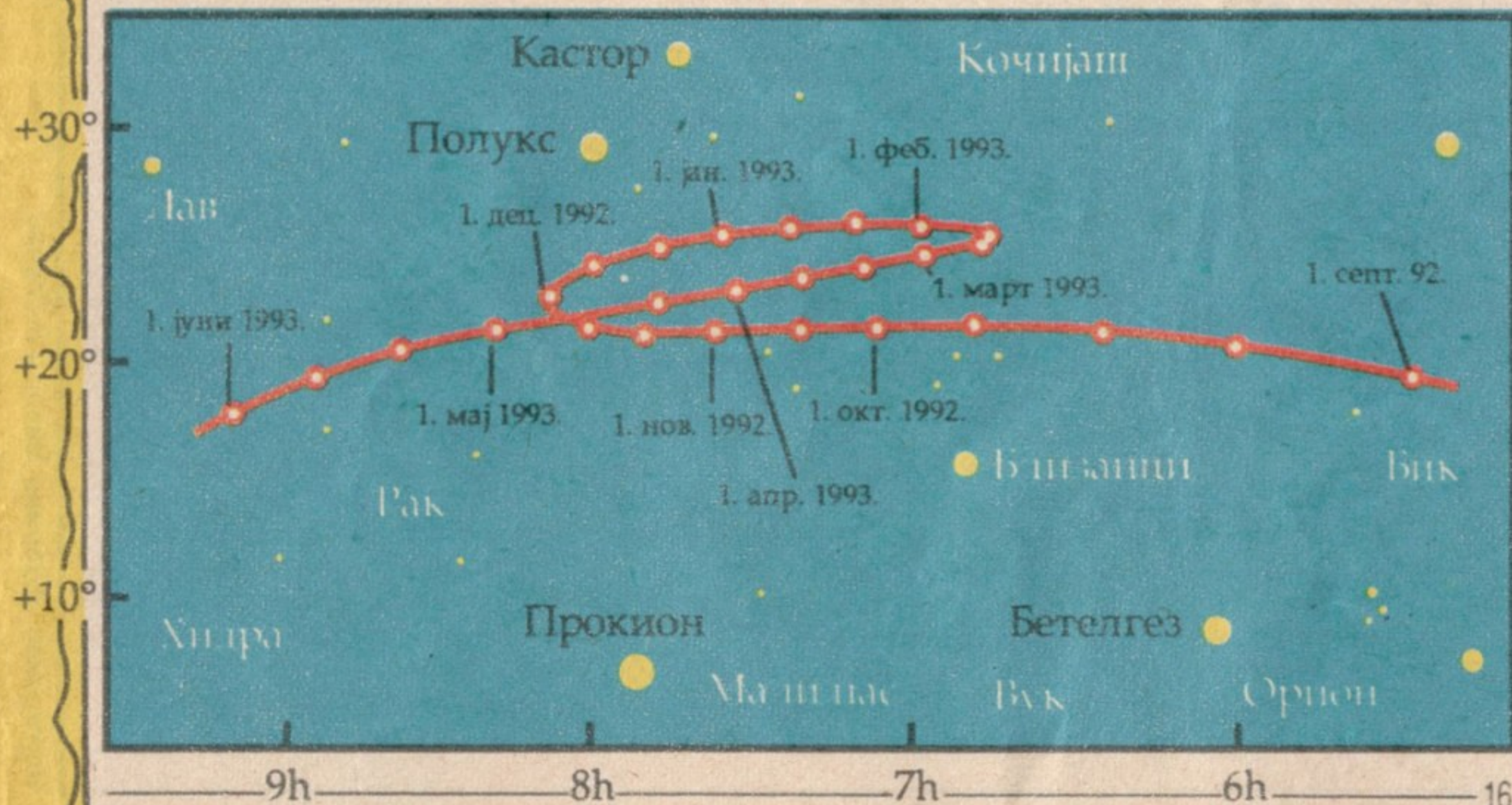
све више удаљава од Марса и његов сјај, посматрано с наше планете, из месеца у месец постаје све слабији. Марс залази све раније да би се крајем октобра ове године, изгубио већ у сумрак. Двадесет седмог децембра 1993. у четири ујутру Марс ће се наћи у **конјункцији** са Сунцем што значи да ће проћи иза њега. Тада ће за нас на Земљи бити потпуно невидљив, чак и кроз најмоћније телескопе.

Током ове године још две друге планете наћи ће се у опозицији, па ћемо моћи да их видимо голим оком и дивимо се њиховом сјају. То су Јупитер, чија је опозиција била 30. марта, и Сатурн, који улази у опозицију 19. августа. Сатурн ће целог лета бити видљив и тражите га, можда уз малу помоћ дурбина, у сазвежђу Јарца. Јупитер, чија је опозиција прошла, такође ће блистати на небу читавог лета и то у сазвежђу Девике.

А сами закључите може ли привидно кретање планета да вам скроји живот ако се случајно родите када је нека од њих „ретроградна“.

Бојана Дожић

Привидна Марсова путања од 1. септембра 1992. до 1. јуна 1993. године

ИЗЕМ

ТИ ПРАВДУ!

Закон који је узбунио судије

Оно што се последњих месеци дешава у судству Велике Британије заиста је нечувено: судије се буне и не само што се буне, него и подносе оставке! О критикама изреченим у новинама да и не говоримо.

Све је почело 1. октобра прошле године када је донет закон чији је основни циљ био да смањи пренатрпаност у британским затворима. А како то да се учини? Једноставно тако што ће се одлажење иза браве због ситнијих преступа заменити новчаном казном. И то је у реду, судије немају ништа против тога.

Оно што је њих узбунило је начин на који се дотични закон примењује. Висина казне израчунава се на основу скале од 1 до 25. То је нешто што би још и могло да се прогута,

У историји правосуђа вероватно се још није догодило да највећу хајку на један закон подигну управо они који га примењују

али има и нешто преко чега не може тек тако да се пређе: висина новчане казне не зависи само од одређеног броја поена, односно бодова које прекршилац успе да „сакупи“, већ од његових примања.

Ево како то у пракси изгледа. Двадесетчетворогодишњи Марк Мелвин и осамнаестогодишњи Дарен Бојд су се

потукли и због кршења јавног реда и мира нашли се, како је и ред, на суду. Али, оно што није у реду јесте чињеница да Мелвин због истог прекршаја мора да плати 640 а Бојд само 64 фунте! Зашто је Мелвин платио десетоструко већу казну? Одговор је: зато што ради. А што је на посао чекао тек две плате, то га нико не пита. Закон не предвиђа олакшавајуће околности.

Скупа неопрезност

Последице овог закона осетио је и један незапослени Велшанин који је кажњен са 1.200 фунти (око 1.800 долара) само зато што је кроз прозор аутомобила бацио празну кесицу чипса. Ништа боље није прошао ни Дејвид Форсајт из Портсмаута коме се покварио ауто.

Форсајт је доспео под удар закона зато што је, пише у образложењу, оставио ауто на улици док је ишао по мајстора. Тај пропуст коштао га

је тачно 500 фунти. Чињеница да је ауто био на коловозу само док није поправљен није узета као олакшавајућа околност из врло једноставног разлога: судије нису те које одређују висину казне.

И то је управо оно што представнике закона највише и љути: где у свету има да то ради администрација? А баш то се догађа. Наиме, кад неко прекрши закон и изађе на суд, судија може само да му одреди број поена, оних од 1 до 25. Колико ће они у новцу износити, то одлучује администрација јер је њен посао одређивање коефицијента којим ће се поени множити.

Шта су превиделе умне главе?

Један од оних који сматрају да се овакво дељење правде претворило у своју супротност је и судија Бери Даудинг из Мидлендса који је у знак протеста поднео оставку после 15 година службовања. Где то има, пита он, да људи који су више успели у животу и имају веће плате плаћају скупље хлеб или телефон због тога? Па кад не плаћају скупље ни хлеб ни телефон, што би онда плаћали веће казне?

Овакав, заиста неуобичајен, начин дељења правде није једини недостатак закона који се и сам нашао на оптужничкој клупи. И Даудинг и још 94 његове колеге које су пристале да учествују у анкети „Санди тајмса“ замерају дотичном закону што не узима у обзир да ли је неко направио прекршај први пут или му је то прешло у навику. Сасвим је сигурно, каже Даудинг, да се оном несрећнику из Портсмаута не дешава баш сваког дана да остави на улици ауто у квару нити је у реду да домаћица, иначе мајка девојчица од 4 и 6 година, плати казну од читавих 200 фунти зато што је неколико дана закаснила са враћањем књига у библиотеку. Можда су јој деца била болесна или је имала неку другу невољу.

Бура око спорног закона у тој мери је усталасала јавност да је на крају и Министарство унутрашњих послова морало да каже неку реч. Признало је да неких „пропуста“ има, да је у току њихово преиспитивање, али и да закон нипошто није донет преко ноћи и преко колена: на њему су пуне три године радили најпознатији правнички умови. Било би боље да нису, кажу злбници, јер оно што они ни после три године нису видели обичне судије одмах су уочиле.

ЗАБАВНИКОВ ТЕСТ

КОЛИКО СТЕ ВИДОВИТИ ?

Психолог Бил Кауц и екипа стручњака из Центра за примењену интуицију из Ферфакса у Калифорнији саставили су тест на основу кога ћете моћи да процените колико сте интуитивни.

ПИТАЊА БИСТРЕ ГЛАВЕ

Једанаест питања из ове групе испитују колико знате о томе како интуиција, заправо, делује:

1. Интуиција је релативно ретка способност коју поседује мали број обдарених људи (Тачно или погрешно).

2. Жене су интуитивније од мушкараца (Тачно или погрешно).

3. Деца су изузетно интуитивна, нарочито у раздобљу од 4 до 5 година живота (Тачно или погрешно).

4. Општеприхваћена, друштвена уверења велика су препрека за развој интуитивних способности (Тачно или погрешно).

5. Интуиција је основ видовитости (Тачно или погрешно).

6. Спознајом до које се дошло интуитивним путем не може се наудити другима (Тачно или погрешно).

Да ли вам се дешава да после
КС зна колико времена
помислите на некога и да вам
се та особа затим јави или је
сретнете? Или да сањате
нешто што се затим обистини?
Е, у том случају...

7. Сенилни људи некад су интуитивнији од осталих (Тачно или погрешно).

8. Интуиција и логично размишљање иду руку под руку и заправо су основ онога што већина људи назива размишљањем (Тачно или погрешно).

9. Натпросечно интуитивне особе какви су видовњаци или медији обично долазе до најтачнијих сазнања у несвесном стању или трансу (Тачно или погрешно).

10. За многе људе интуитивна спознаја уједно је и физички доживљај. (Тачно или погрешно).

11. Алкохол омета ток интуитивне спознаје (Тачно или погрешно).

ПИТАЊА СРЦА

Питања од броја 12 до 18 односе се на ситуације у којима бисте могли да се ослоните на сопствену интуицију. Одговорите како ви по правилу поступате у тим приликама.

12. Кад вам неко неочекивано зазвони на вратима или вам зазвони телефон, да ли знате ко је у питању?

А. Никада; Б. Ретко; В. Понекад; Г. Често.

13. Да ли икада сањате не свакидашњи догађај који се потом заиста и одигра у стварности?

А. Никада; Б. Ретко; В. Понекад; Г. Често.

14. Када некога прво упознате преко телефона, а тек потом се с том особом сретнете уживо, да ли вам се дешава да изглед те особе до најситнијих детаља одговара вашој представи?

А. Никада; Б. Ретко; В. Понекад; Г. Често.

15. Да ли вам се икада догодило да решите неки сложен проблем, а да тек касније установите како сте, упркос погрешном расуђивању, дошли до тачног одговора?

А. Никада; Б. Ретко; В. Понекад; Г. Често.

16. Да ли вам се икада догодило да помислите на некога на кога нисте помислили месецима и да потом добијете писмо од те особе, да је сретнете или да вам се она јави телефоном?

А. Никада; Б. Ретко; В. Понекад; Г. Често.

17. Када нешто погрешно процените, да ли вам се икада десило да, пошто „филм вратите уназад“, схватите да сте негде дубоко у себи осећали да грешите и да грешку не бисте починили да сте послушали тај унутрашњи глас?

А. Никада; Б. Ретко; В. Понекад; Г. Често.

18. Да ли је први утисак који о некоме стекнете тачан?

А. Никада; Б. Ретко; В. Понекад; Г. Често.

ПИТАЊА ЛИЧНЕ ПРИРОДЕ

Мада је свако од нас личност за себе, истраживања показују да су извесне карактерне особине, ставови и навике уско повезани с нашом способношћу за интуитивну спознају.

19. Да ли свирате неки музички инструмент или се бавите било којим видом уметничког изражавања?

А. углавном у детињству; Б. С времена на време; В. Често.

20. Да ли радите за некога или се бавите неком слободном професијом?

А. Да; Б. Не.

21. Да ли ваше занимање изискује способност за постављање било какве врсте дијагнозе (рецимо, као у случају лекара, медицинских сестара, аутомеханичара)?

А. Да; Б. Не; В. С времена на време.

22. Да ли ваша породица, пријатељи и колеге мисле да спадате у особе које умеју да саслушају друге?

А. Често; Б. Понекад; В. Обично не.

23. Да ли на радном месту спадате у групу лидера или следбеника?

А. Следбеника; Б. Лидера; В. Нешто између.

24. Колико вам је важно да један део дана проведете сами са собом?

А. Веома важно; Б. Донеке ле важно; В. Не много важно.

25. Да ли сте као дете имали замишљеног пријатеља?

А. Не; Б. Да.

26. Да ли размишљате о могућности да постанете жртва неког злочина?

А. Често; Б. Повремено; В. Ретко; Г. Никада.

27. Колико вам је сати дневно укључен ТВ апарат?

А. Више од 5 сати; Б. Између 3 и 5 сати; В. Између 1 и 3 сата; Г. Мање од сата или никада.

28. Да ли вам тумачење метафора и песничких слика иде од руке? Рецимо, да ли без тешкоћа разумете симболе у некој песми или књижевном делу?

А. Да; Б. Не.

29. Да ли икада имате осећај да дан једноставно нема довољан број сати?

А. Често; Б. Повремено; В. Ретко; Г. Никада.

30. Да ли сте у љубавним односима искрени?

А. Да; Б. Не.

ОДГОВОРИ:

ПИТАЊА БИСТРЕ ГЛАВЕ

(сваки пут када сте одговорили тачно сабирајте по један поен)

1. *Погрешно. Интуиција је способност коју поседују сви, а не изузетан дар одбране неколицине.*

2. *Погрешно. Жене и мушкарци су подједнако интуитивни с тим што су жене традиционално отвореније за ту врсту спознаје.*

3. *Тачно. У најранијем детињству деца по правилу испољавају висок степен интуитивности, а ту способност временом потискују и престају да је развијају када њихово интуитивно знање наиђе на неодобравање одраслих.*

4. *Погрешно. Највећу сметњу за интуитивност представља лични систем вредности.*

5. *Тачно. Интуиција је психички процес који представља основ многих врста нетипичног мишљења, укључујући ту и видоветност.*

6. *Погрешно. Сама по себи, интуитивност је безбедна с тим што, разуме се, њен учинак зависи од тога за кога ће је сваки појединац употребити.*

7. *Тачно. Пораст сенилности често је праћен слабљењем способности за рационално расуђивање што олакшава продор интуитивног до свести.*

8. *Тачно. Размишљање је сложен процес који у себе укључује све видове људске свести, мада не у подједнакој мери.*

9. *Погрешно. Неке видовите особе долазе до најтачнијих сазнања при пуној свести. Друге док су у трансу. Све, дакле, зависи од особе.*

10. *Тачно. Интуитивна спознаја се веома често јавља у виду физичког осећања. То је оно*

кад неко каже „осећао сам то и то у стомаку“. Научни израз за ову појаву је кинестетичка свест.

11. *И тачно и погрешно. Мада алкохол привремено слаби блокаде које ометају ток интуитивног сазнавања, он такође слаби и свест умањујући тачност опажања као и способност за комуникацију.*

ПОЕНИ: ПИТАЊА БИСТРЕ ГЛАВЕ

8–11 поена: Ваше разумевање начина на који интуитивност функционише је одлично. Свест о томе је основни предуслов за даљи развој интуитивних способности.

5–7 тачних одговора: Ваш потенцијал за ову врсту спознаје је велики, али највероватније недовољно развијен. Уколико сте заинтересовани да сазнате нешто више, не би било лоше да прочитате нешто од бројне литературе на ову тему.

0–4 тачна одговора: Може бити да се опирете и самом појму интуиције и да се и превише ослањате искључиво на разум.

ПИТАЊА СРЦА

За одговоре на питања од 12–18 добијају се следећи поени:

А. Никада = 0 поена;

Б. Ретко = 1 поен;

В. Понекад = 3 поена;

Г. Често = 5 поена.

Саберите поене које сте прикупили.

12. То што вам се дешава да наслутите ко је на вратима или ко вас зове и пре него што дигнете слушалицу добар је показатељ интуиције на делу.

13. Мада је значење снова често замагљено збуњујућим симболима, снови су једно од најделотворнијих средстава за продор несвесних садржаја.

14. Уколико сте у стању да себи дочарате изглед особе с којом сте разговарали само преко телефона, значи да сте интуитивни.

15. Размишљање је спој рационалног расуђивања и интуиције. Када рационалан приступ неком проблему затаји, често се дешава да тада на његово место „ускаче“ интуиција захваљујући којој долазимо до тачног решења.

16. Интуитивност каткада надилази време и простор. То што на некога помислите, а та особа вам се затим јави, илустрација је интуиције на делу.

17. Оно што лаички називамо унутрашњим гласом непрекидно нам шаље сигнале који нас наводе на доношење исправних одлука. Питање је само да ли га увек слушамо.

18. Ваша способност да на први поглед „прочитате“ неку особу може се делимично приписати интуитивности, а у сваком случају је доказ да располагате, можда недовољно развијеним, способностима за интуитивно закључивање.

Поени

26–30 поена: Ваше интуитивне способности су изузетно велике и равне онима које поседују искусни видовњаци и медији.

15–24 поена: Ваше интуитивне способности су напросечне.

0–14 поена: Мада на први поглед може да се стекне утисак како у вашем животу интуиција не игра никакву улогу, вероватније је да она делује „из сцене“ и да је ви једноставно нисте свесни.

ПИТАЊА ЛИЧНЕ ПРИРОДЕ

19. А. 5 поена; Б. 3 поена; В. 0 поена. Музичка обдареност је показатељ склоности ка симболичном и невербалном изражавању и комуникацији који имају много тога заједничког са начином на који се испољава интуитивност.

20. А. 3 поена; Б. 0 поена; В. 0 поена. Истраживања су показала да су људи с израженим предузетничким особинама интуитивнији од осталих.

21. А. 8 поена; Б. 4 поена; В. 0 поена. Истраживања показују да су људи чије занимање изискује способност за постављање дијагнозе често интуитивнији од осталих.

22. А. 8 поена; Б. 4 поена; В. 0 поена. Способност да се саслушају други, као и способност да човек „саслуша“ самог себе, један је од најзначајнијих предуслова да се буде отворен за интуитивне спознаје.

Илустровао: Растко Ђирић

23. А. 0 поена; Б. 2 поена; В. 4 поена. Особе са лидерским особинама по правилу су самопоузданије од осталих и имају више вере у сопствени „унутрашњи глас“, па су стога често и у већој мери интуитивне.

24. А. 8 поена; Б. 4 поена; В. 1 поен. Ако неко има изразиту потребу да један део времена проведе сам са собом, то је добар показатељ да се ради о особи која воли да утоне у мисли, а то је уједно знак да је пријемчивија за све што „унутрашњи глас“ има да јој саопшти.

25. А. 5 поена; Б. 0 поена. Одрасле особе са високо развијеним интуитивним способностима не ретко су имале зам'шљеног друга или другарицу у детињству.

26. А. 0 поена; Б. 2 поена; В. 5 поена; Г. 8 поена. У ма ком облику се испољавао, страх је највећа препрека интуитивном.

27. А. 0 поена; Б. 1 поен; В. 3 поена; Г. 5 поена. Особе за израженијом потребом за подстицајима спољашње природе каква је, рецимо, телевизија, по правилу су мање интуитивне.

28. А. 5 поена; Б. 0 поена. Интуитивна спознаја је по природи често симболична и у том смислу слична метафоричном, песничком изразу.

29. А. 0 поена; Б. 1 поен; В. 3 поена; Г. 5 поена. Уколико сте стално презаузети, то је највероватније знак да се ослањате на спољашње околности да сопственом животу дате смисао. Такав животни став препрека је за интуитивне спознаје.

30. А. 5 поена; Б. 0 поена. Истраживања показују да су најуспешније везе које почивају на искренности. Иста особина неопходна је и да би интуиција могла да се испољи.

Ако сте сабрали поене, ево и резултата:

ПОЕНИ:

50–65 поена: Припадате групи изразито интуитивних особа. Били ви тога свесни или не, интуиција има значајну улогу у вашем животу.

30–49 поена: Извесне стране вашег живота и личности указују на то да имате велики потенцијал за интуитивне спознаје.

0–29 поена: Не очајавајте. Могуће је да сте ви до те мере особени да се на вас не односе статистички обрасци примењиви на друге.

Припремила Мина Илић

КАО ДА МИ НИЈЕ НИШТА

Тако је мислио
Тодор Влачо
све док није
покушао
да се извуче из
преврнутог
аутомобила...

Петак 20. августа 1982. године ни по чему се није разликовао од дана који му је претходио. Био је исто тако врућ, спаран, бескрајно дугачак. Како га прекинути и дочекати ноћ која доноси свежину и олакшање?

Звоно на вратима прекинуло ме је у том размишљању. Дошли су Ђорђе, Рајко и Млађо да ме позову у Средње. Обећали су мом рођаку Сави да ће га сачекати и вратити кући у Нишиће, а док он не изиђе из пиране у којој је радио, попићемо по хладно пиво. Нисам имао ништа против.

Сместили смо се у Млађину „бубу“, ја напред због дугачких ногу.

— Немојте касно! — довикнула је с врата моја супруга Биљана. Били смо тек три месеца у браку.

Каква срећа, плато!

Пут којим смо се возили био је потпуно сув, без много саобраћаја, али Млађо се ипак држао десне ивице, уобичајено за нове возаче. Возио је опрезно с једном руком стално на мењачу.

Пред сам улазак у Средње почиње блага кривина, бар мени се тако чинило, јер је веома прегледна. С леве стране пута је поток, а са десне плато и баш када смо дошли до њега, Млађо је притиснуо папучицу за гас. Ауто је полетео и точковима захватио бајкину. Млађо је инстинктивно реаговао и повукао волан улево. У пуној брзини „буба“ је јурнула према потоку и ми бисмо се за делић секунде нашли у њему да Млађо, у паници, није притиснуо кочницу и тргао волан удесно. Гуме су зашкрипале, ауто се занео, заљуљао, накривио и нашао на крову!

Моја прва мисао била је да је велика срећа што са десне стране пута није провалија него плато, а следећа да би „буба“, којој је мотор још радио, могла да се упали.

— Излазимо! — повикао сам.

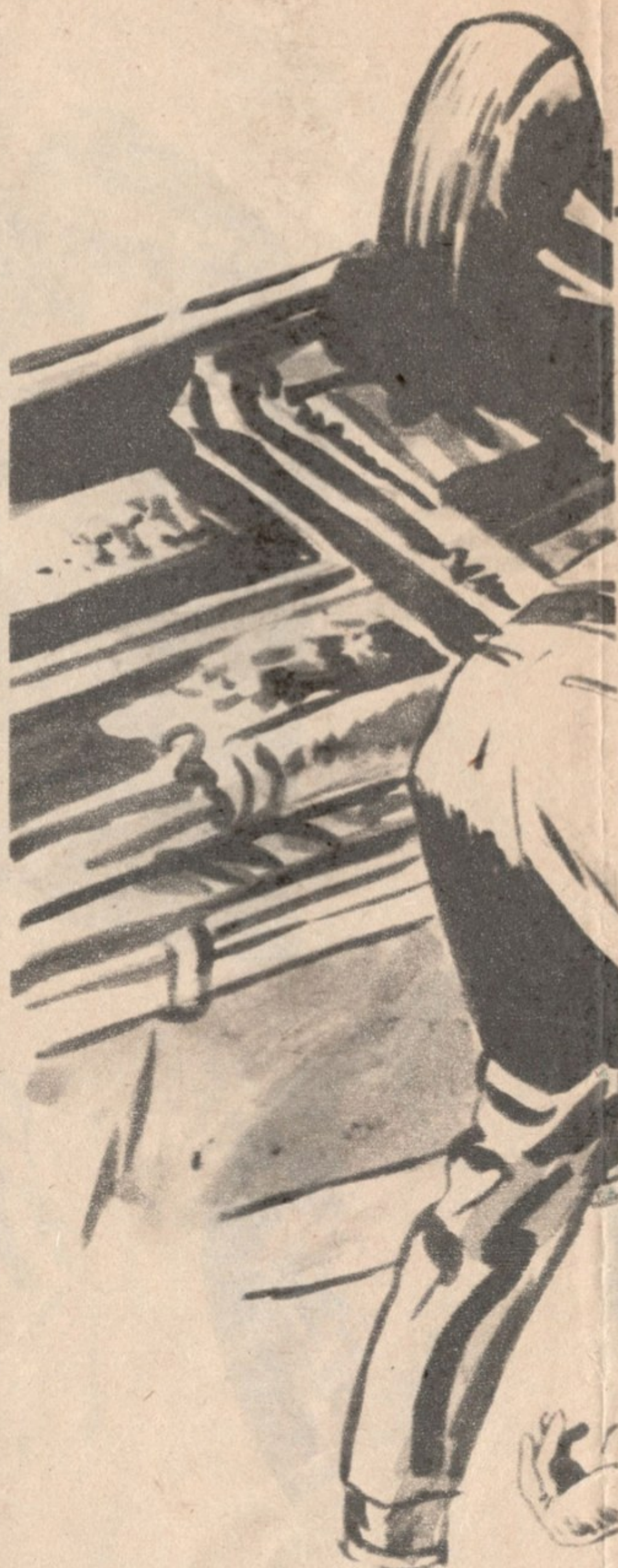
И док је Млађо безуспешно покушавао да отвори врата на својој страни, Рајко и Ђорђе већ су се извлачили кроз разбијена стакла задњих прозора. Претпостављајући да ни моја врата неће моћи да се отворе, и ја сам хтео да се провучем кроз прозор и тек онда схватио да не могу да се померим! Све је на мени било на свом месту, ништа ме није болело, па ипак — тело ме није слушало. Остало је непокретно.

Симулант

Тек када су се Рајко, Ђорђе и Млађо, с понеком огреботином додуше, нашли ван аутомобила, схватили су да са мном није тако добро као са њима чим не излазим.

Требало је доста муке и времена док коначно нису успели да ме извуку. Мене и даље ништа није болело нити сам, макар и за трен, губио свест. И мада помало збуњен свиме што ме је снашло, с пажњом сам пратио све што се збивало око мене. Бринули су ме погледи које су измењивали моји другови, њихово сашаптавање, журба да ме што пре стрпају у неки ауто и пребаце у Сарајево у болницу. Све то говорило је да са мном доста тога није у реду, али ипак се нисам плашио. Као да се све то дешава неком другом а не мени.

Кад сам се најзад нашао на столу болнице на Кошеву, лекар који ме је примио помислио је у први мах да симулирам. Нисам се жалио ни на шта, видљивих повреда нисам имао, чак ни најмању огре-

ботину, и при том сам сасвим смирено и прибрано одговарао. Тек пажљив преглед кичме гуменим чекићем потврдио је да не фолирам. Заиста нисам могао да се покренем. Једино место које ме је на додир чекића заболело налазило се високо на врату. Били су ми повређени четврти и пети пршљен.

Однели су ме на снимање, а затим сместили у собу, на лежај без јастука. Колико су моје повреде тешке, нико ми није рекао. Мени самом, судећи по томе како сам се осећао, ни на крај памети није било да се налазим између живота и смрти нити да више никада нећу стати на ноге.

Имам ли ноге?

— Око 11 увече — причу Тодора Влача наставља његова супруга Биљана — чула сам да се отварају улазна врата и, наравно, помислила да се Тошо вратио. Међутим, кад сам уместо њега угледала Ђорђа, одмах сам схватила да се нешто

Илустровао: Драгутин Њежић

тако да је готово поскакивао на кревету. Очи су му биле сјајне и гледале негде мимо мене. Стално је понављао исто питање: има ли ноге?

Ујутру су ми рекли да никаква операција не долази у обзир јер је повреда изувише високо.

Првих седам дана провела сам у кошмару. Долазила сам у болницу и одлазила из ње као у сну. Око мене ништа друго није постојало.

Три недеље касније већ је било сасвим јасно да ће Тошо остати жив па су га пребацили на Илију. Никада више неће стати на ноге нити ће моћи да седи, биле су речи којима су га испратили. Мени су звучале страшно, њему као да нису. Да ли због тога што се предао или имао намеру да се бори, нисам знала.

Успех је сести

— На Илији нам се срећа осмехнула. Тошо је доспео у руке изузетног физиотерапеута Николе Туке и сјајних лекара др Милана Радетића и др Жељка Мишановића. Захваљујући њима, после шест месеци руке су му толико ојачале да је могао да ухвати цигарету. Била је то велика победа упркос томе што је то био једини покрет који је могао да направи — прича даље Биљана.

страшно догодило. Само сам питала да ли је Тошо жив. Јесте, рекао је Ђорђе, и мени је лакнуло. Не задуго. Наиме, када сам се сат-два касније нашла у болници, лекари нису могли ништа охрабрујуће да ми кажу — повреде су биле тешке. Било је питање да ли ће дочекати јутро.

Само што се нисам срушила када сам га угледала онако самртно бледог, са свим оним сондама. Тресао се у грозници

Прошло је још неко време пре него што је тим који је бринуо о Тоши сматрао да треба покушати са седењем. Уз помоћ четворице снажних људи успео је да одседи неколико секунди.

— То седење било је моја друга велика победа — наставио је причу Тошо — и ја сам некако веровао да ћу једног дана моћи и да станем. У међувремену сам добио колица и почео да учим да се премештам из кревета у њих. Био је то за мене дуг и невероватно напоран подухват. У почетку сам стално падао у несвест па су морали да ме освешћују умивањем, а понекад ни то није било довољно па бих добио и који шамар. Ја, разуме се, нисам знао шта су са мном радили све док једном нисам преварио Биљу да сам у несвести. Аха, то ви радите са мном, рекао сам кад ми је плуснула шамар. Покушао сам још једном да је исфолирам, али ме је брзо „провалила“: уместо да језик оставим да виси, подигао сам га горе.

Пре него што је истекла година, био сам у стању и да се сам окрећем у кревету. То је било веома важно због спречавања декубитуса, отварања рана на кожи.

Све у свему, напредовао сам брзином пуца, али сам се ипак враћао у живот. Могао сам да прошетам колицима, да седим у кревету, да читам, гледам телевизију, играм шах.

Онда је дошао дан када ми је све то додијало и када сам схватио да ћу полудети ако не предузнем нешто. Смучило ми се и то пребацивање из једног центра за рехабилитацију у други, у међувремену сам био годину дана у Фојници па у Љубљани где су уз помоћ електростимулације покушали да ме поставе на ноге. Прошле су пуне три године од оног августовског дана када сам настрадао. У међувремену, добили смо једнособни стан у приземљу у Сарајеву и једва сам чекао да га видим.

Трећи живот

Кад сам дошао кући, поставило се питање шта даље. На посао нисам могао, а седење по васцели дан доводило ме је до лудила. Тако је било све док једног дана Биљана није рекла да треба поправити врата на тек купљеном орману. Ма нећу их ја поправљати већ направити цела, одлучио сам. На то је моја жена продала сав намештај из куће. Хоћу ли ја умети да направим други, то ни она ни ја нисмо знали.

Следеће што смо урадили било је да од кухиње направимо радионицу и набавимо столарски алат. Тако сам поново почео да живим као нормалан човек, чак и да зарађујем. Пошто сам направио намештај за нас, почео сам да радим и за пријатеље, а онда се то прочуло по граду. Мој намештај у дуборезу многим се допадао. Правио сам полице, ормане, кревете, столице, рамове за огледала. Набавио сам најбољи могући алат и радио чак и 9–10 сати на дан.

Изласци ми нису много недостајали. Ја сам, што се тиче шетњи, одувек био лењ. Било ми је сасвим добро и код куће, уз Биљану и пријатеље који су нас стално обилазили. Али, изгледа да све што је лепо кратко траје: у Босни се заратило и ми смо морали из Сарајева.

Сада овде, на Златибору, почињемо неки нови, трећи живот. Ваљда ће и он, као и претходна два, на добро кренути — завршио је своју причу тридесетпетогодишњи Тодор Влачо.

Олга Вукадиновић

ПОШТЕЊЕ

За време једног ручка, када се разговарало о поштењу, Марк Твен је испричао следећу згуду:

Једном сам као дечак, лутајући својим крајем, спазио на улици кола пуна лубеница, а без газде. Веома волим лубенице па сам се прикрао, зграбио једну с кола и са својим пленом отрчао у једну пуну улицу. Тек што сам зарио зубе у слатки плод, обузело ме чудно осећање. Одлуку сам сместа донео: отрчао сам натраг до кола, положио на врх лубеницу и – узео једну зрелију. ■

ТЕЖАК ГОСТ

Самјуел Роџерс (1763–1855), енеглески књижевник и добротинитељ људи од пера, иначе познат по свом оштром језику, испричао је не само једном:

Када смо једном седели за трпезом, упитао сам лорда Бајрона жели ли супу. Не, он никад не једе супу. Можда би могао мало рибе? Не, он никад не узима рибу. Могу ли му понудити комад од овчијег бута? Не, он не једе овчетину. Можда чашицу вина? Не, он никад не пије вино. На питање шта уопште једе и пије, рекао је: „Само најтврђи двојек и минералну воду“. Пошто у кући нисам имао ни једно ни друго, најзад је пристао да поједе мало салате од кромпира.

Неколико дана касније срео сам једног од мојих гостију са те вечере и запитао га:

– Колико ће још лорд Бајрон држати ту строгу дијету?

– Толико дуго док ви на то будете обраћали пажњу – одговорио ми је.

Касније сам сазнао да је велики песник после оне вечере код мене отишао у један клуб и слатко се најео меса и још којег чега. ■

ТЕОДОР РУЗВЕЛТ НЕ ПУШИ

Бити неколико месеци на мору и не пушити? Са таквом судбином мораће да се помире сви чланови посаде носача авиона „Теодор Рузвелт“ (бар ми добро знамо о ком носачу авиона се ради). Овог јула то ће постати прва „лађа“ америчке морнарице на којој ће пушење цигарета, цигара, лула бити потпуно забрањено. Ако се неко, којим случајем, не буде придржавао ове наредбе, зна се шта га чека – строга казна.

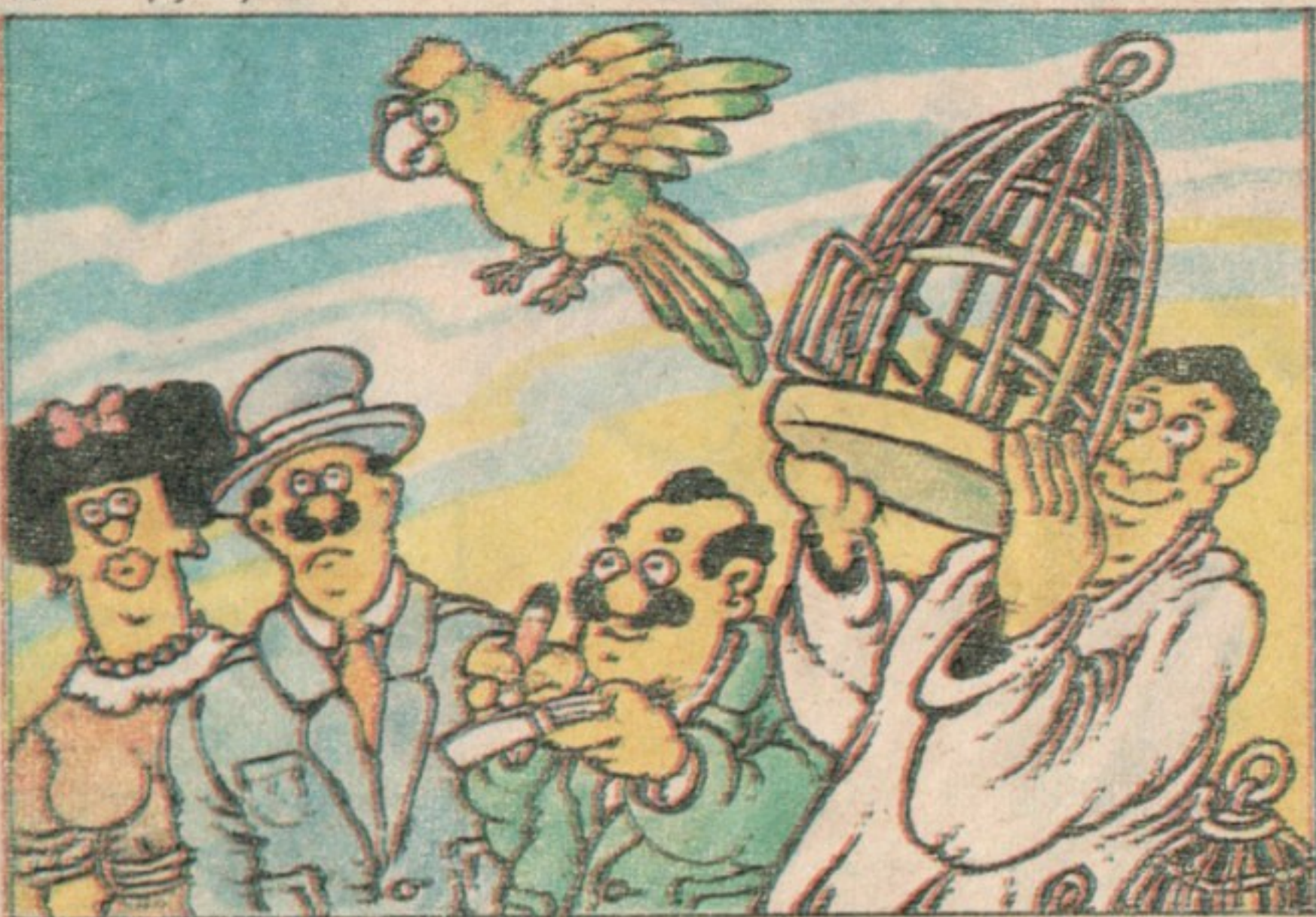
У читавој овој антеникотинској кампањи, која је већ годинама изузетно важна и снажна у САД, постоји и једна добра вест. Дозволиће се поново коришћење жвакаћих гума на ратним бродовима које су такође биле забра-

њене. А да би се наредба о забрани пушења лакше спровела, на носачу авиона „Теодор Рузвелт“ радиће саветовалишта и екипе стручњака које ће морнарима и вишим официрима објашњавати како да се на што безболнији начин одрекну тог задовољства. На овај начин америчка морнарица покушаће да испуни коначни циљ – 2000. године треба створити антипушачке посаде на свим ратним бродовима. ■

СЛАТКА СЛОБОДИЦА

Приликом једне наше вечерње шетње кроз вртове Лоди у Њу Делхију моја жена и ја видели смо двоје младих који су имали бар туце кавеза с папагајима – често је причао амерички туриста Доналд Смит по повратку с путовања. – Млади су пуштали на слободу једну птицу за другом док је један човек у њиховој близини бележио у свој нотес број пуштених птица. За сваког на слободу пуштеног папагаја он им је исплаћивао по десет рупија.

Моја супруга и ја били смо дирнути толиком великодушношћу. После трећег круга кроз вртове поново смо прошли поред великодушног човека који је седео на клупи. Моја супруга је застала и запитала га:

– Колико сте папагаја данас ослободили?

– Мислим... 113 – одговорио је равнодушно.

– Мора да веома волите животиње? – желела је да зна моја жена.

Човек ју је безизражајно погледао и одговорио:

– Не нарочито. Заправо, није ми уопште стало до животиња нити икад размишљао о њима.

– Али, ви сте данас платили преко 1.000 рупија да бисте свим овим папагајима подарили слободу – узвикнула је моја жена. – Зашто сте то учинили?

Човек ју је погледао и одговорио питањем:

– Јесте ли икада били у затвору?

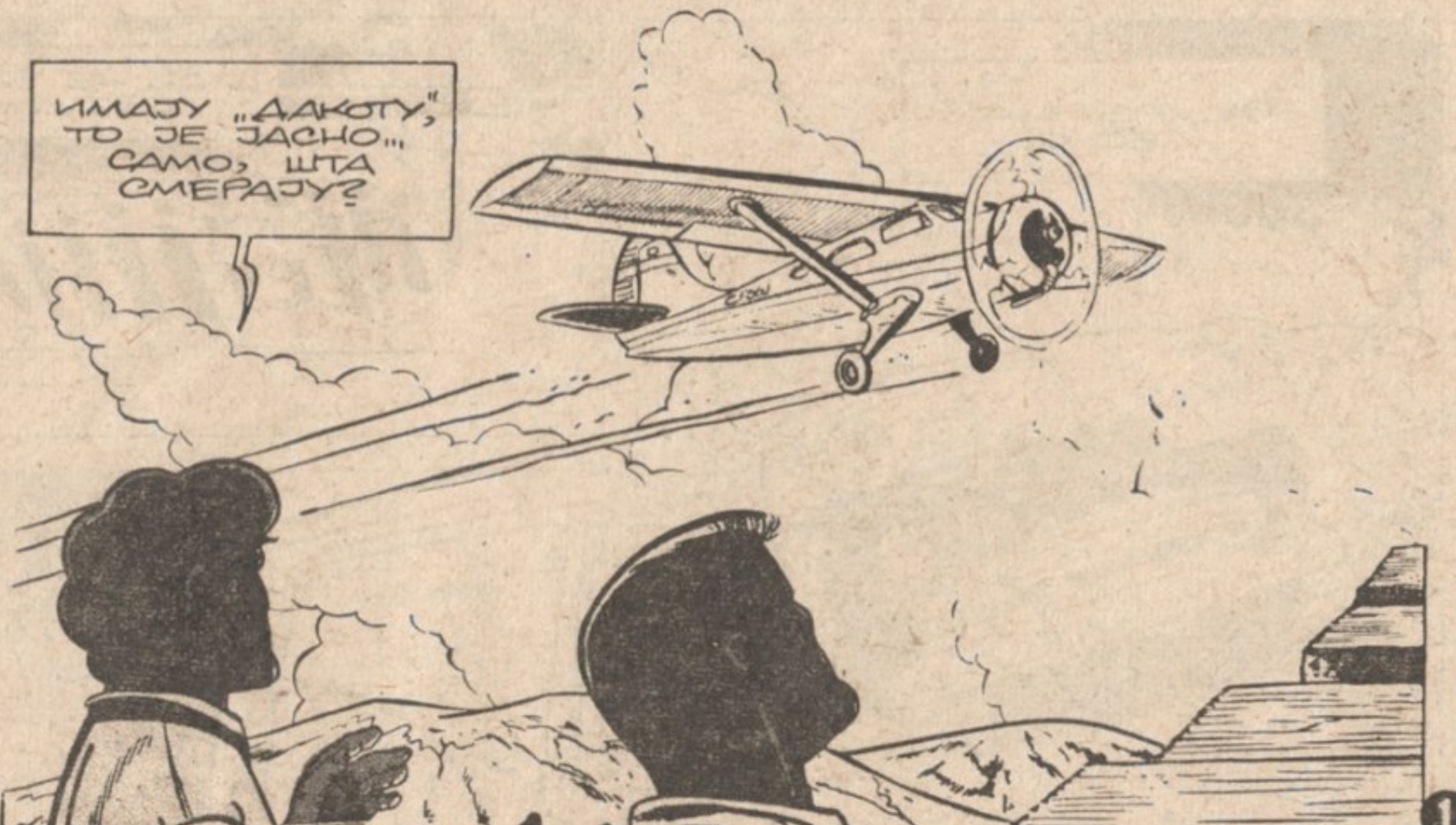
Одречно је одмахнула главом.

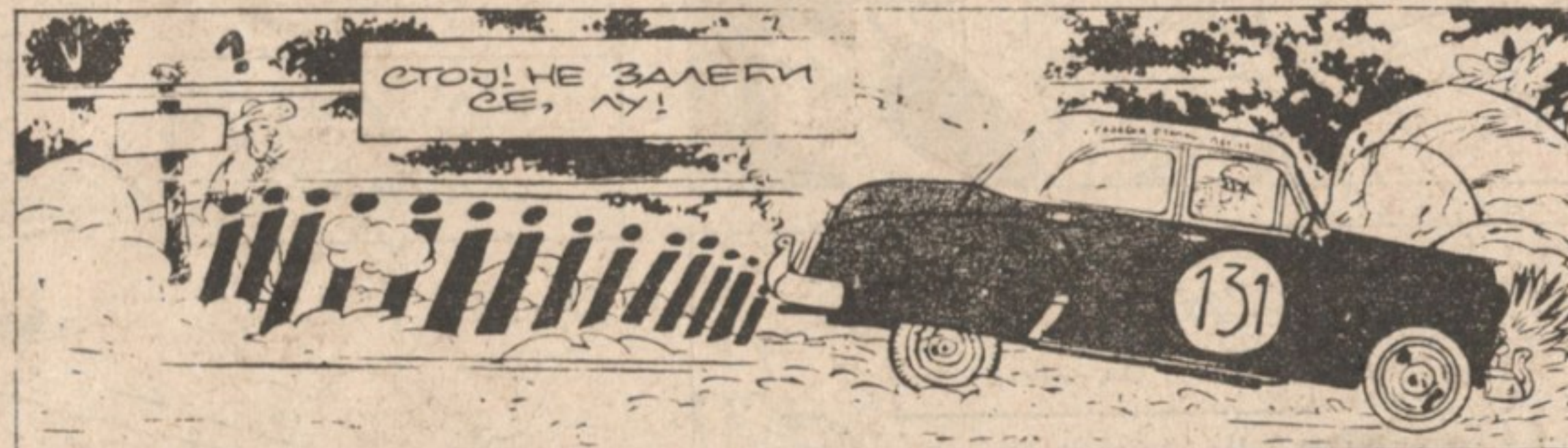
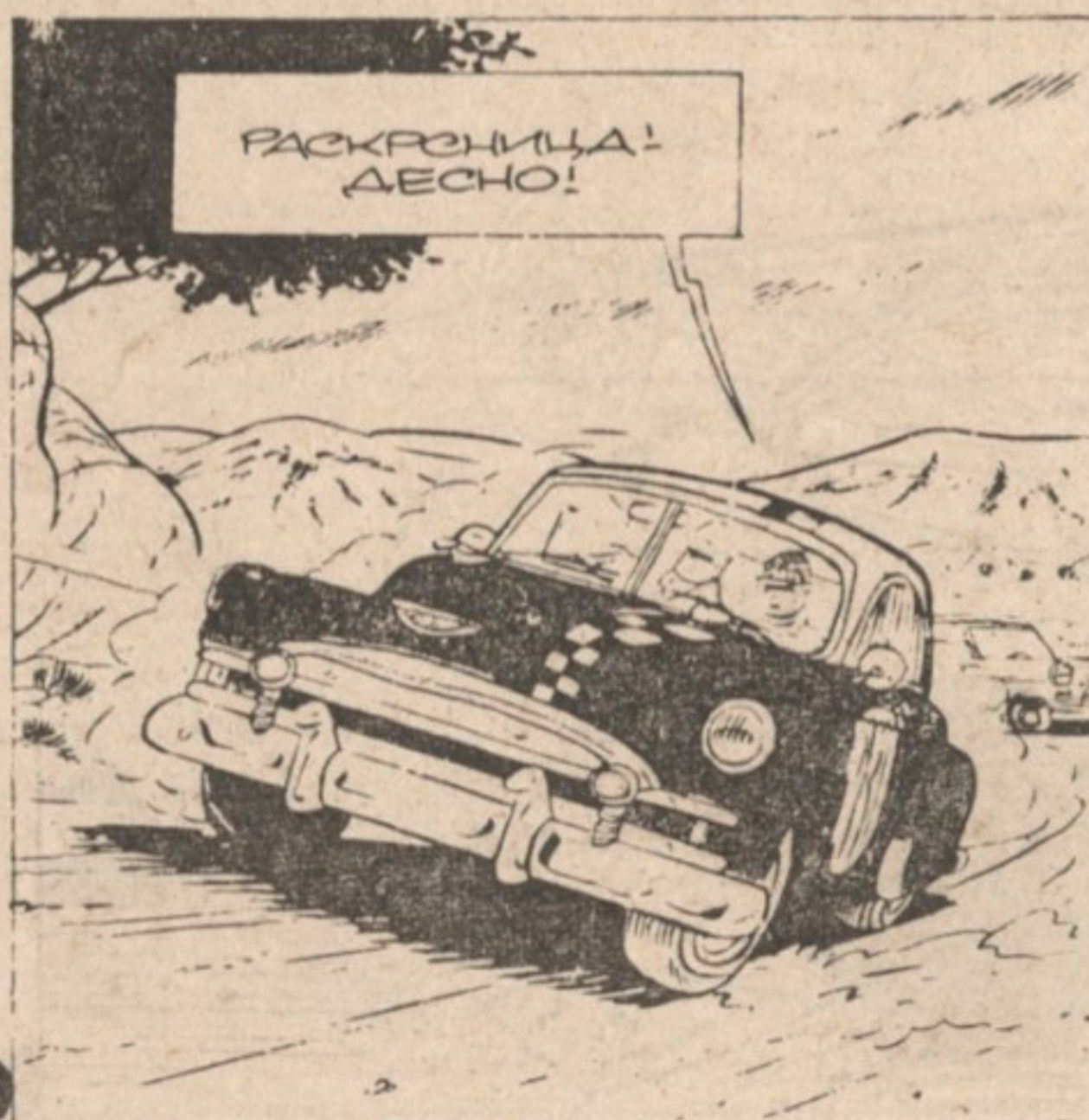
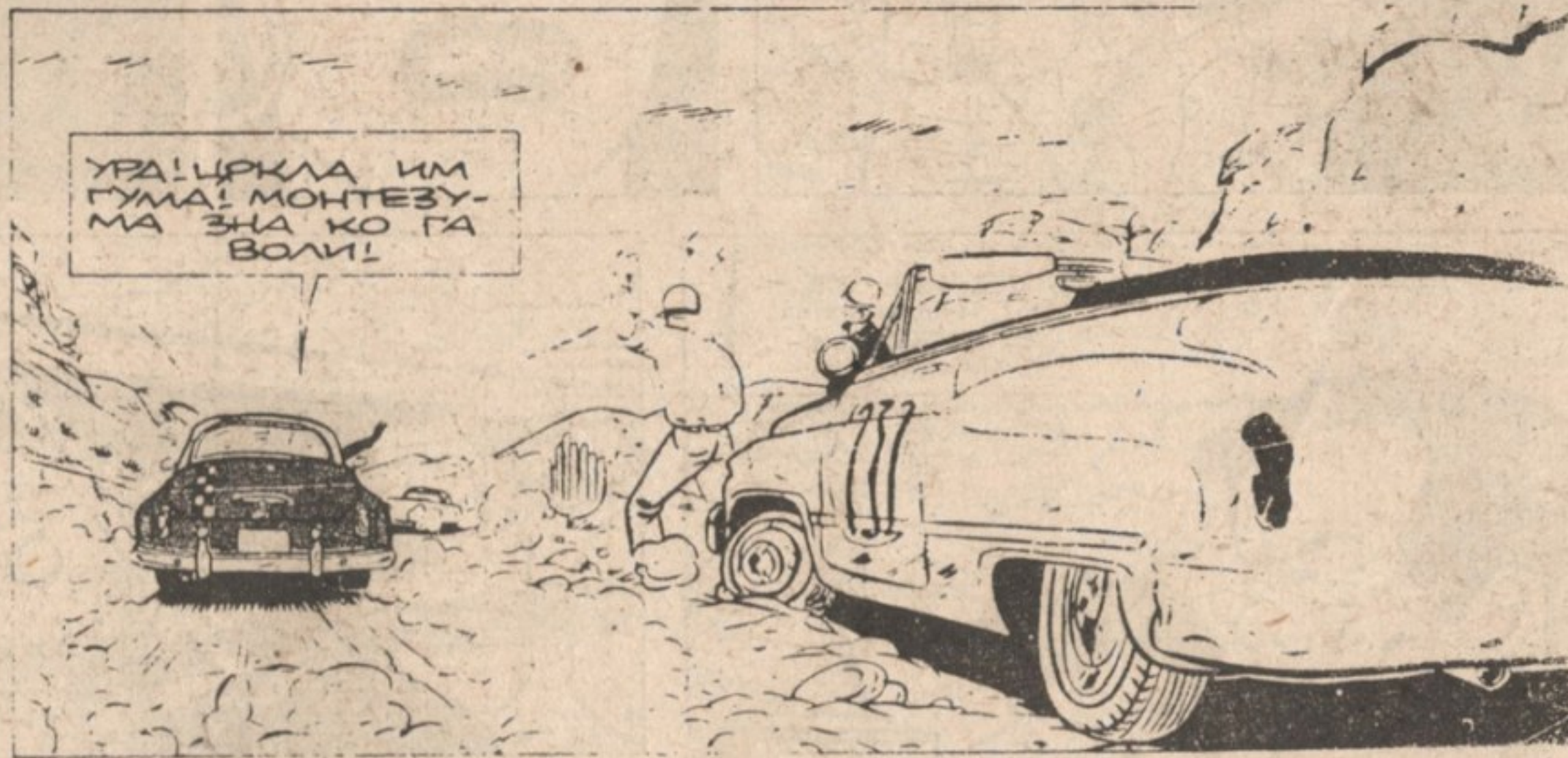
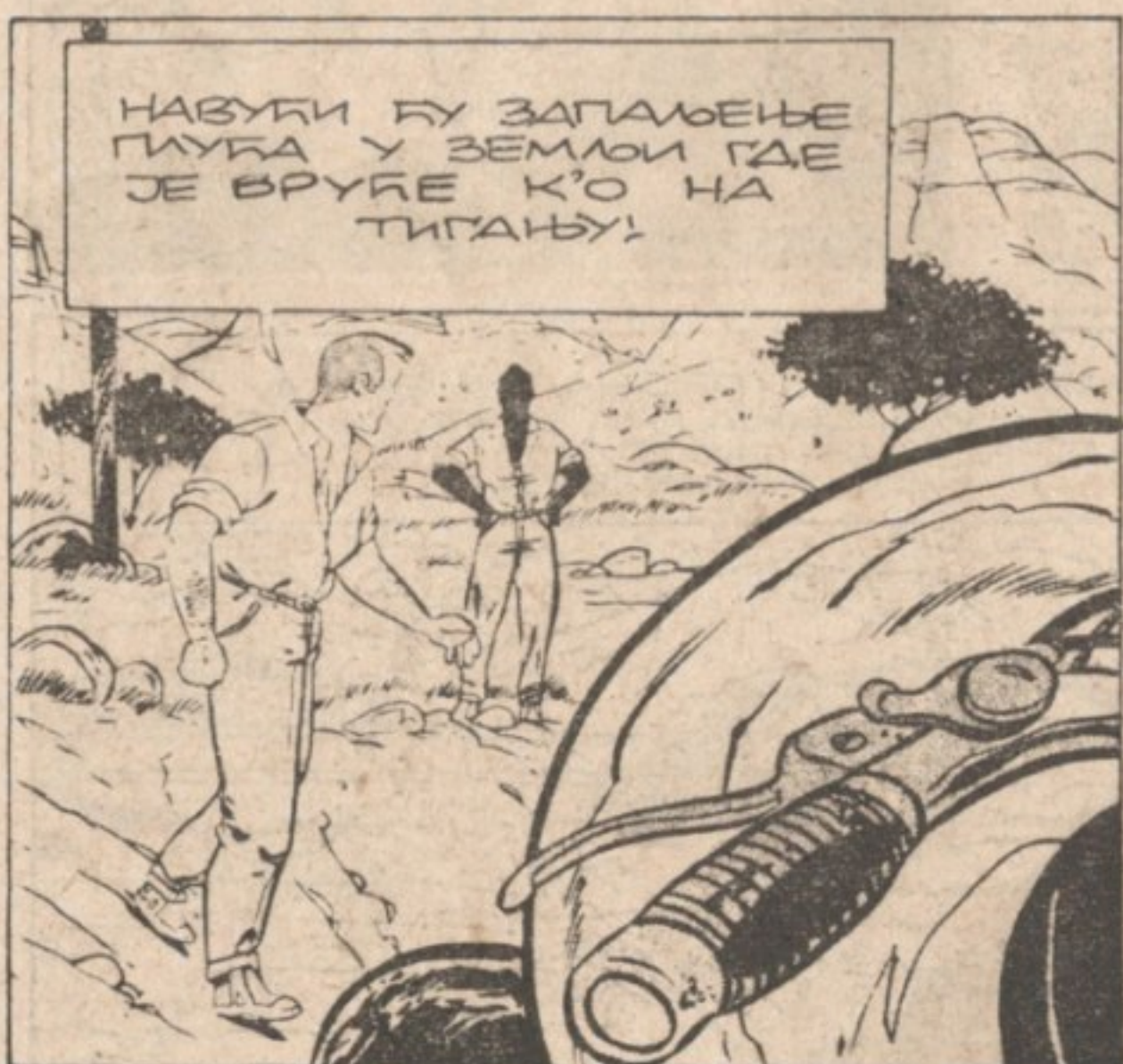
Човек је устао с клупе и, одлазећи, додао:

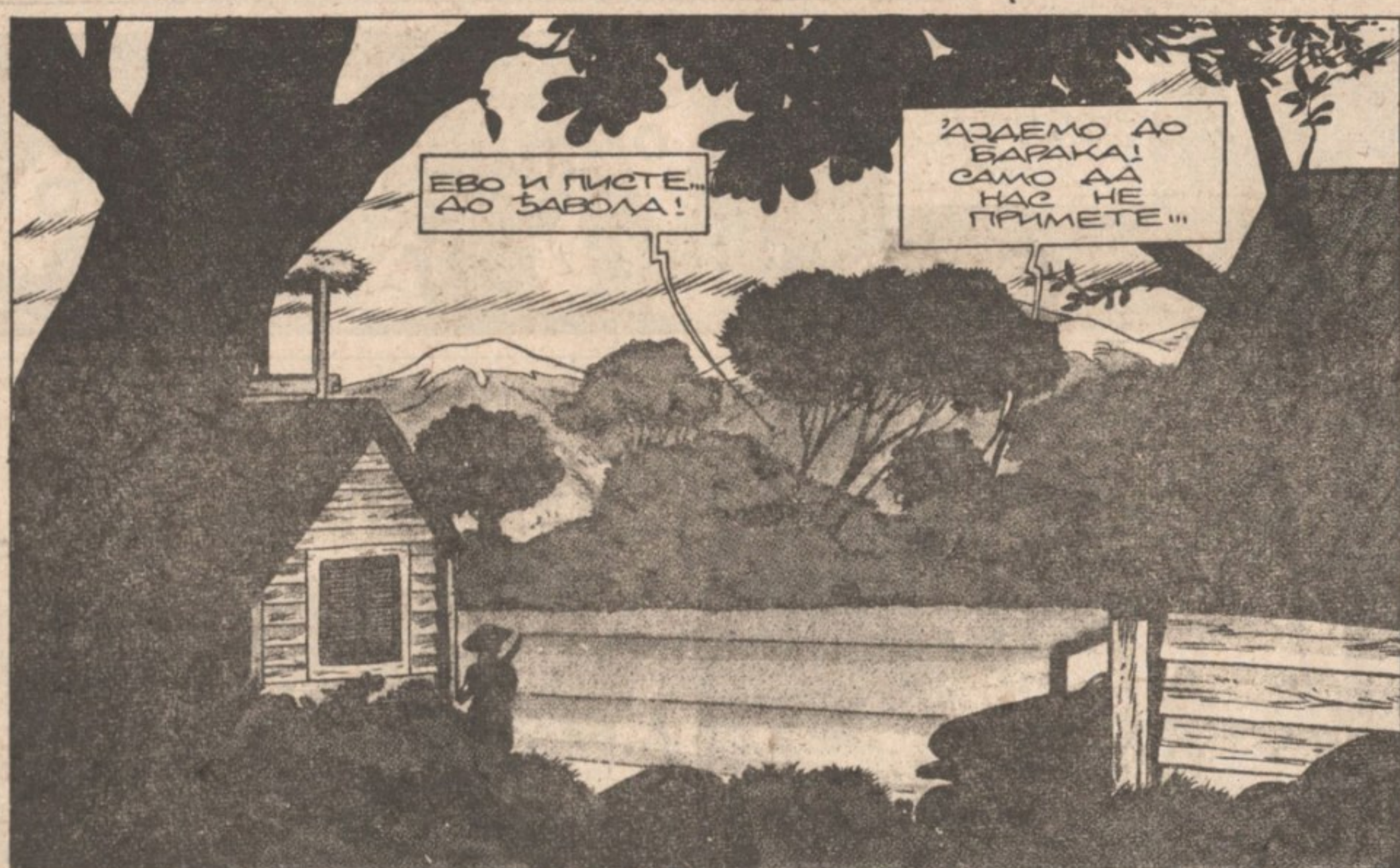
– И то још за дело које нисте учинили.

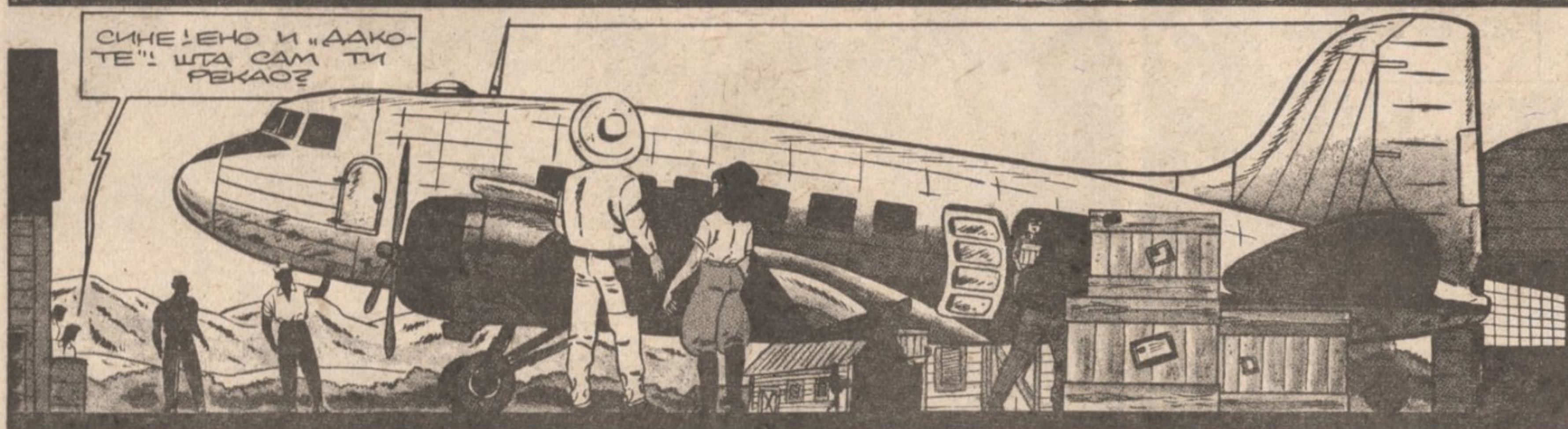
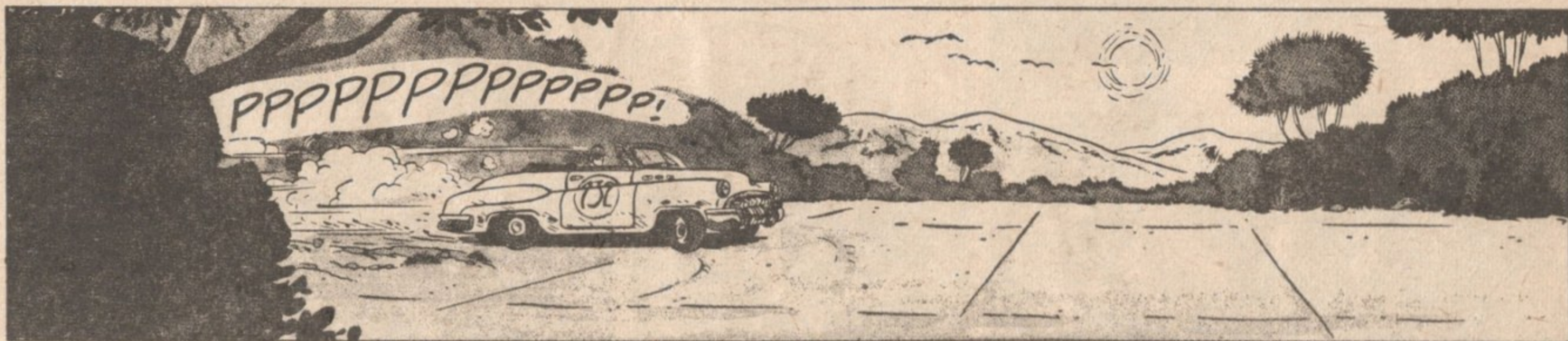
Окренуо се од нас и полако пошао својим путем. ■

ЛУЧШИ РЕАЛИ ПАНАМЕРИКЕН ЦРТА И ПИШЕ: Г. ВАН ЛИНТХУТ (G. VAN LINTHOUT)

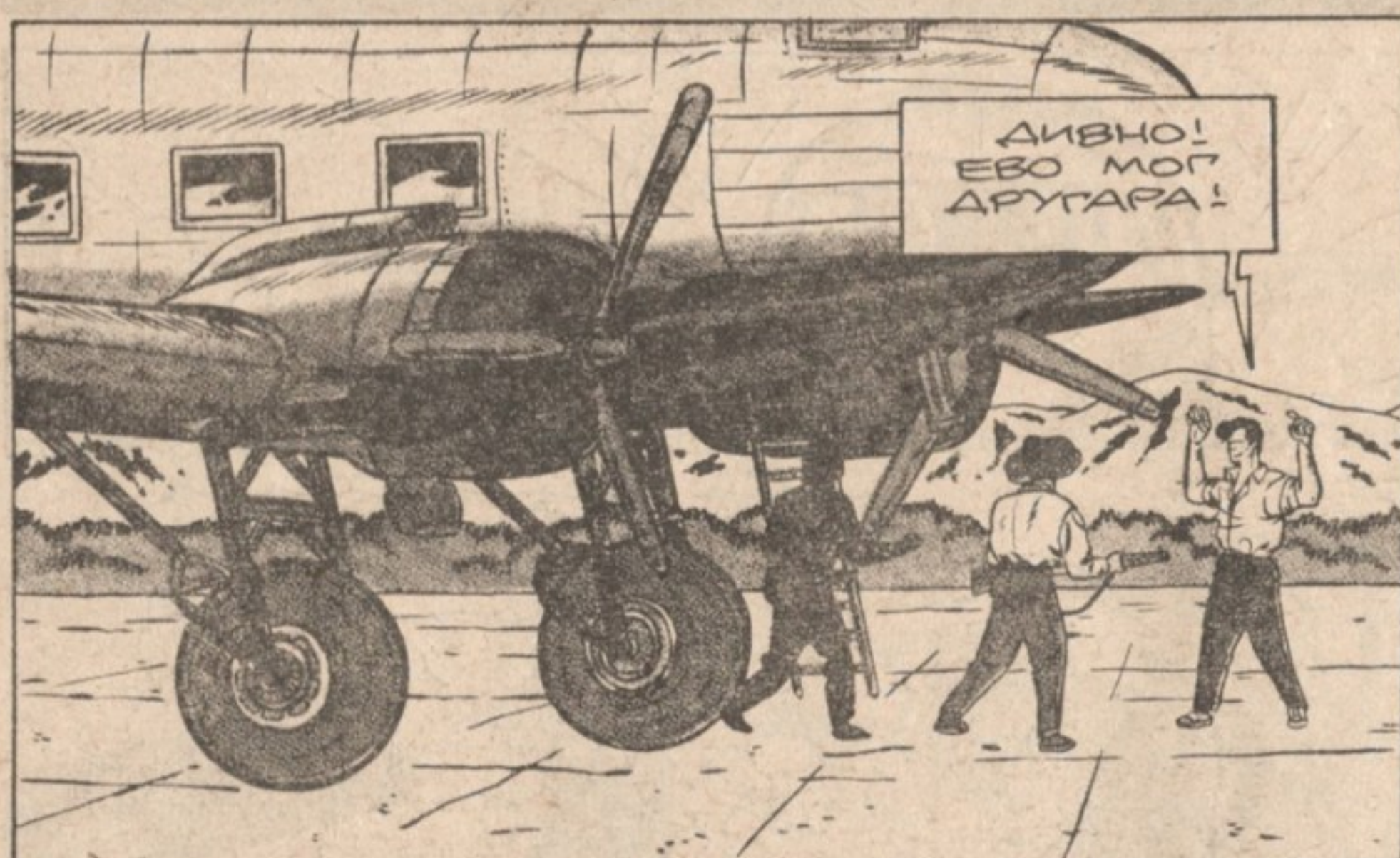
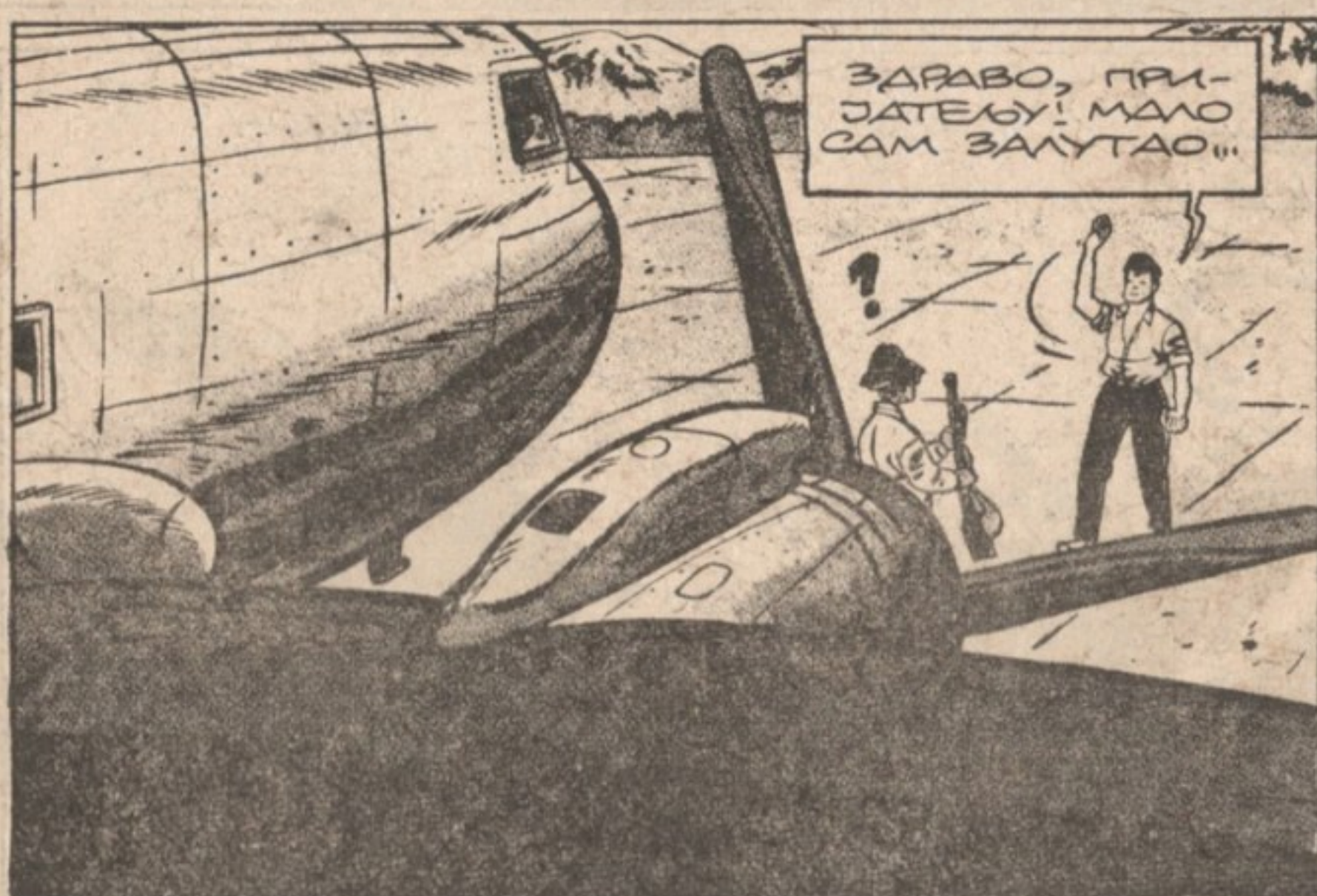
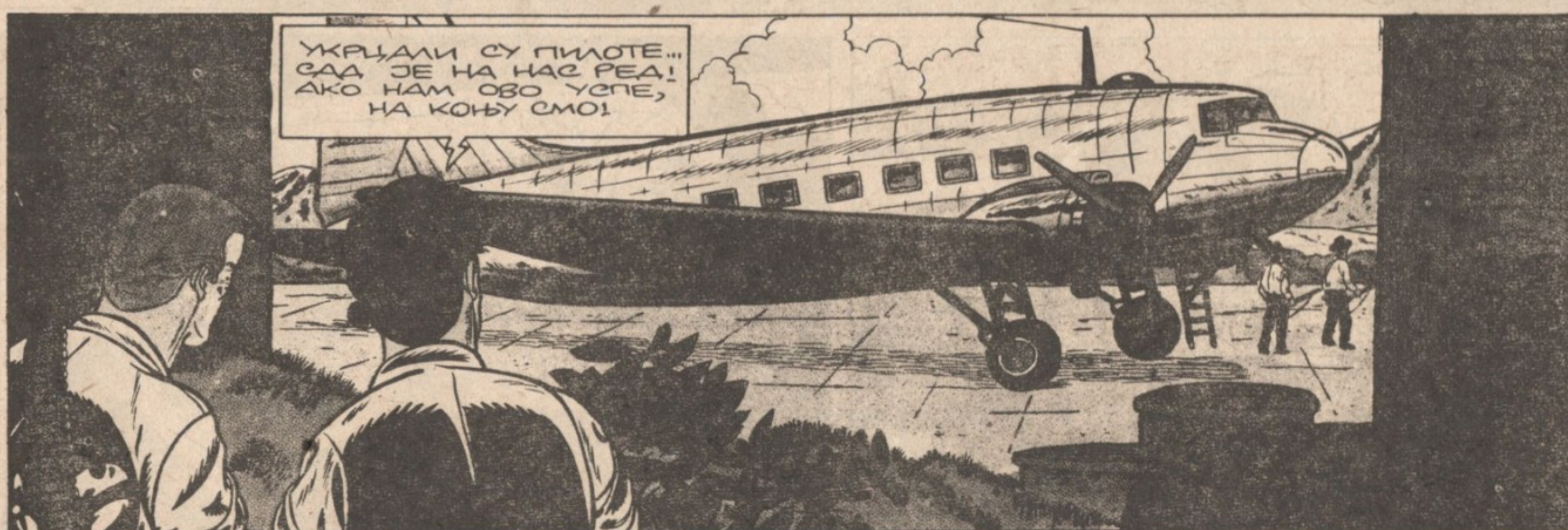

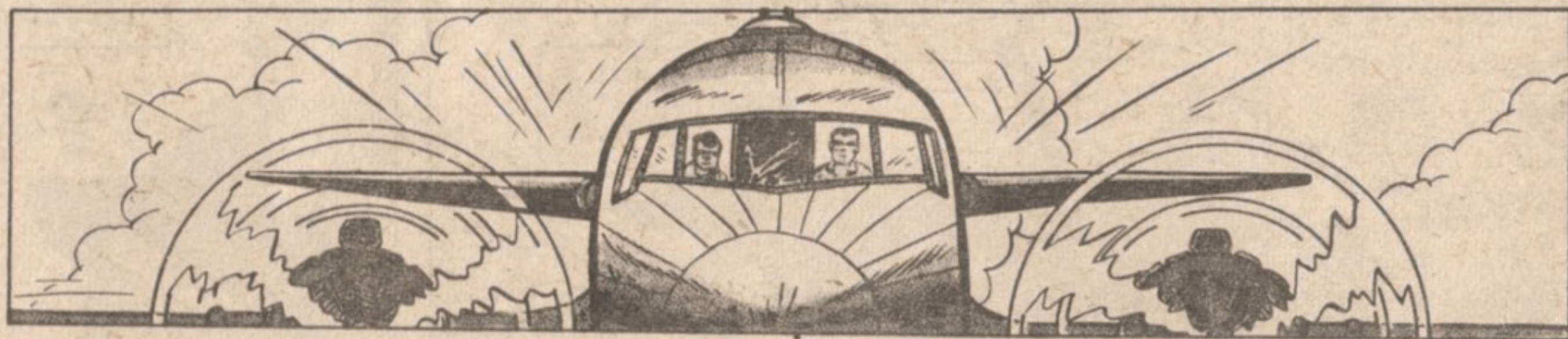
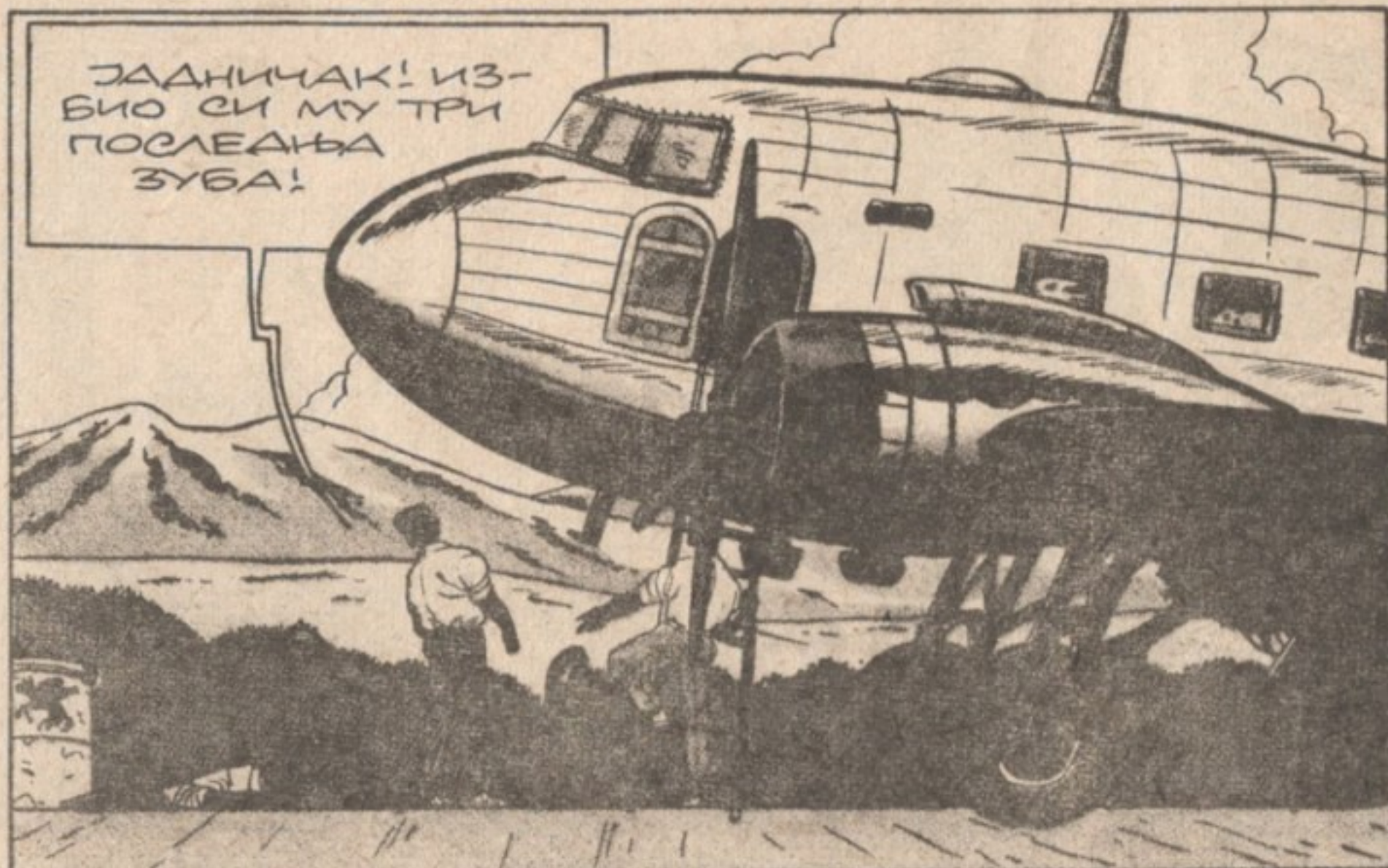

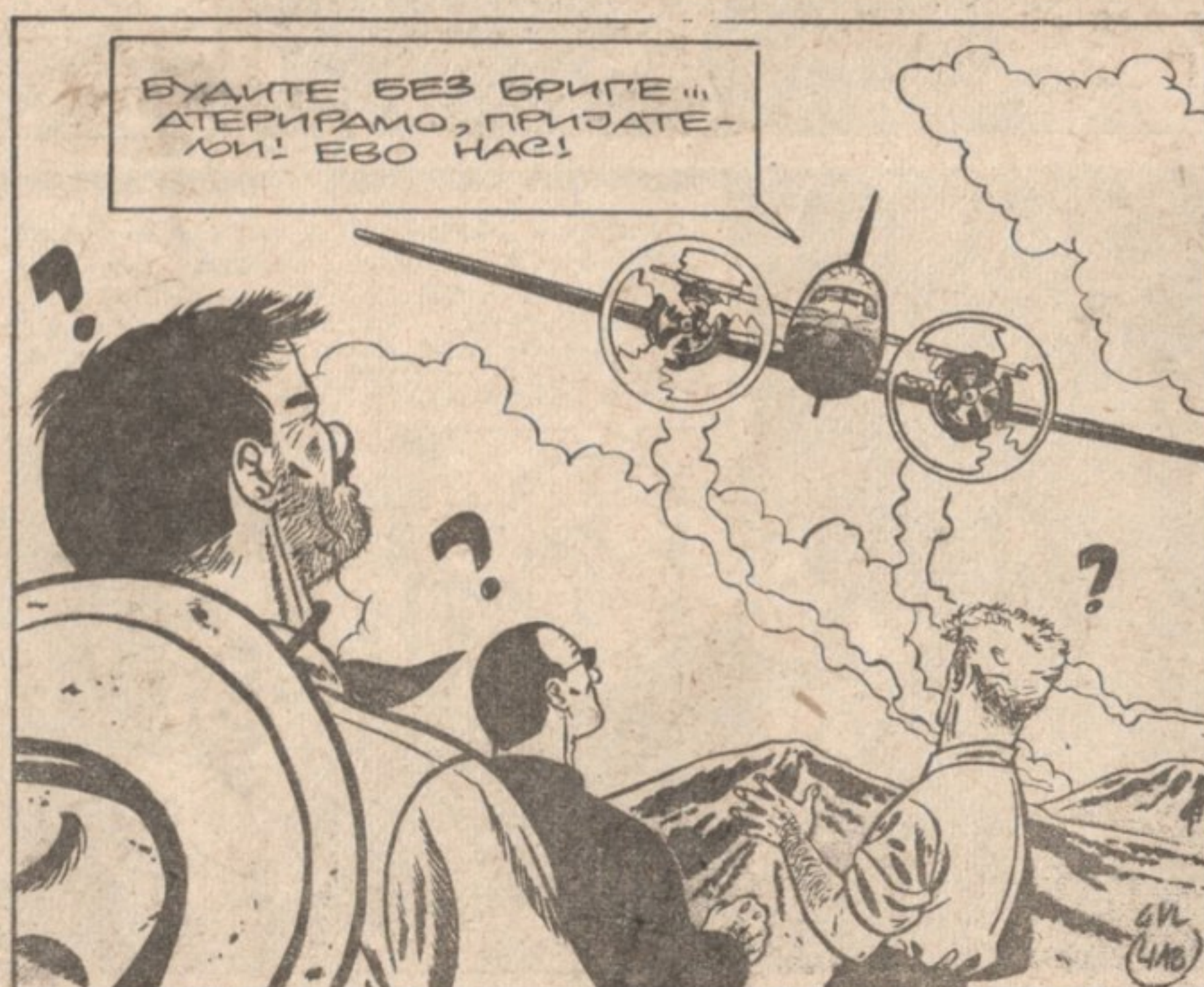
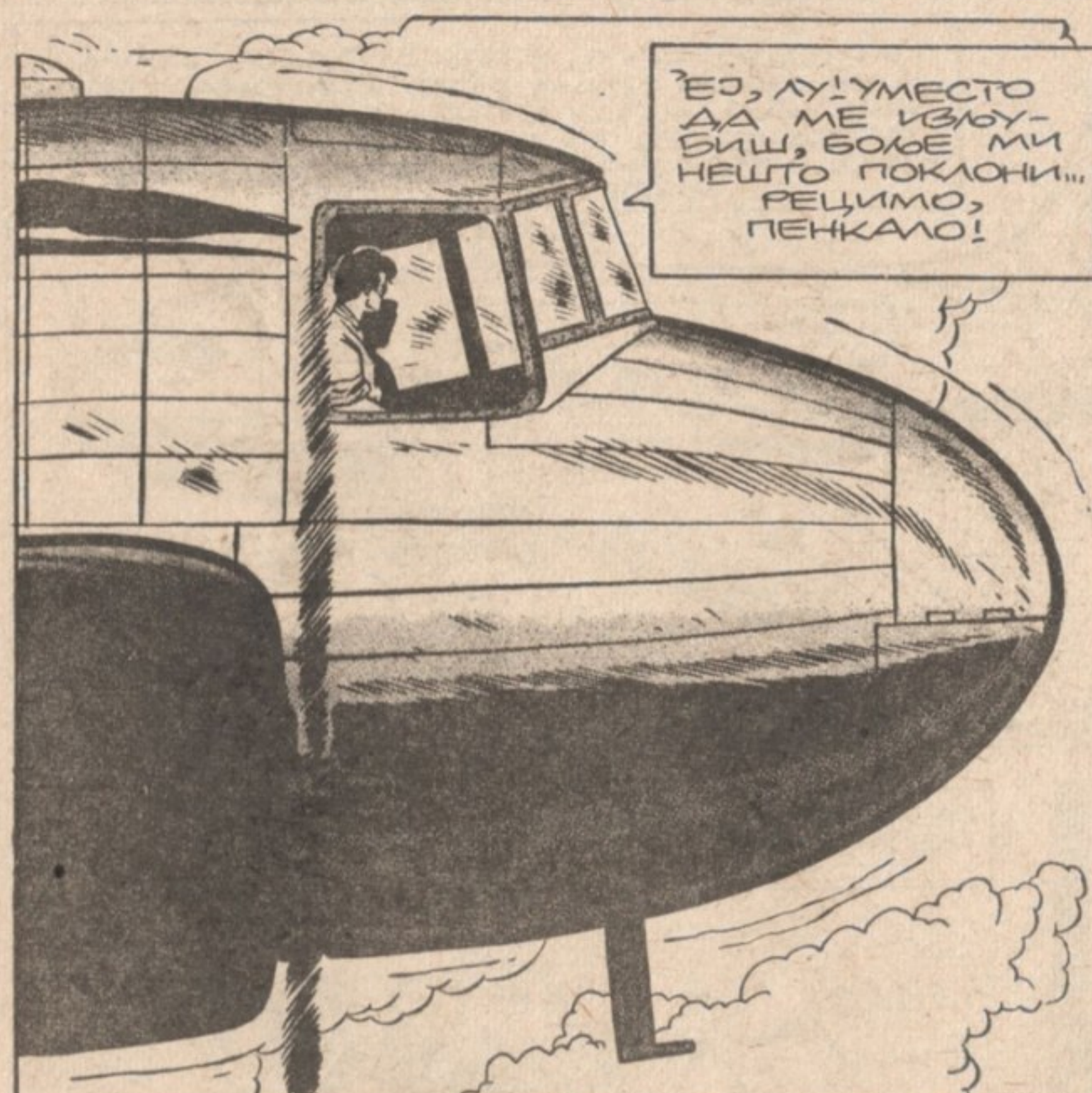
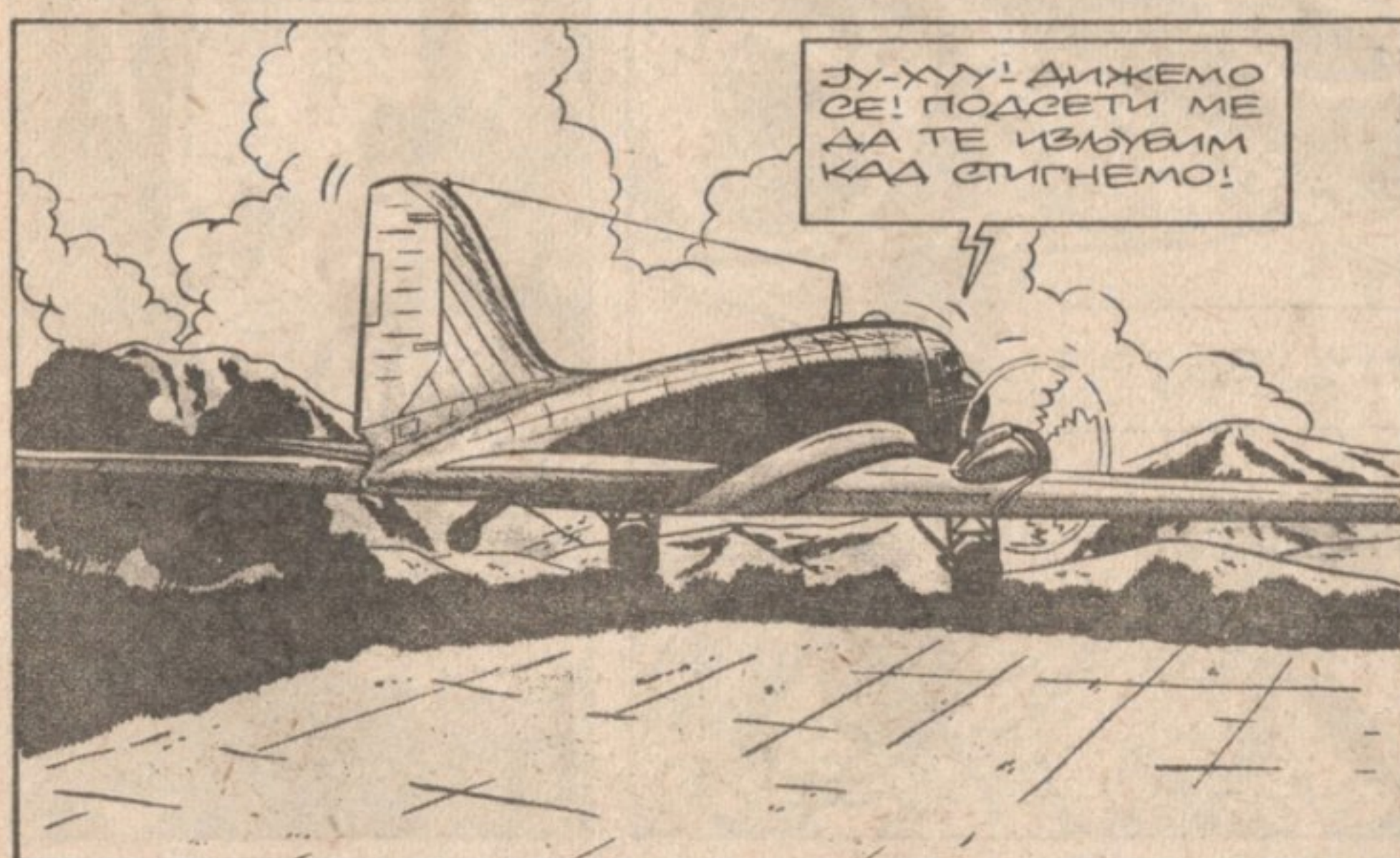

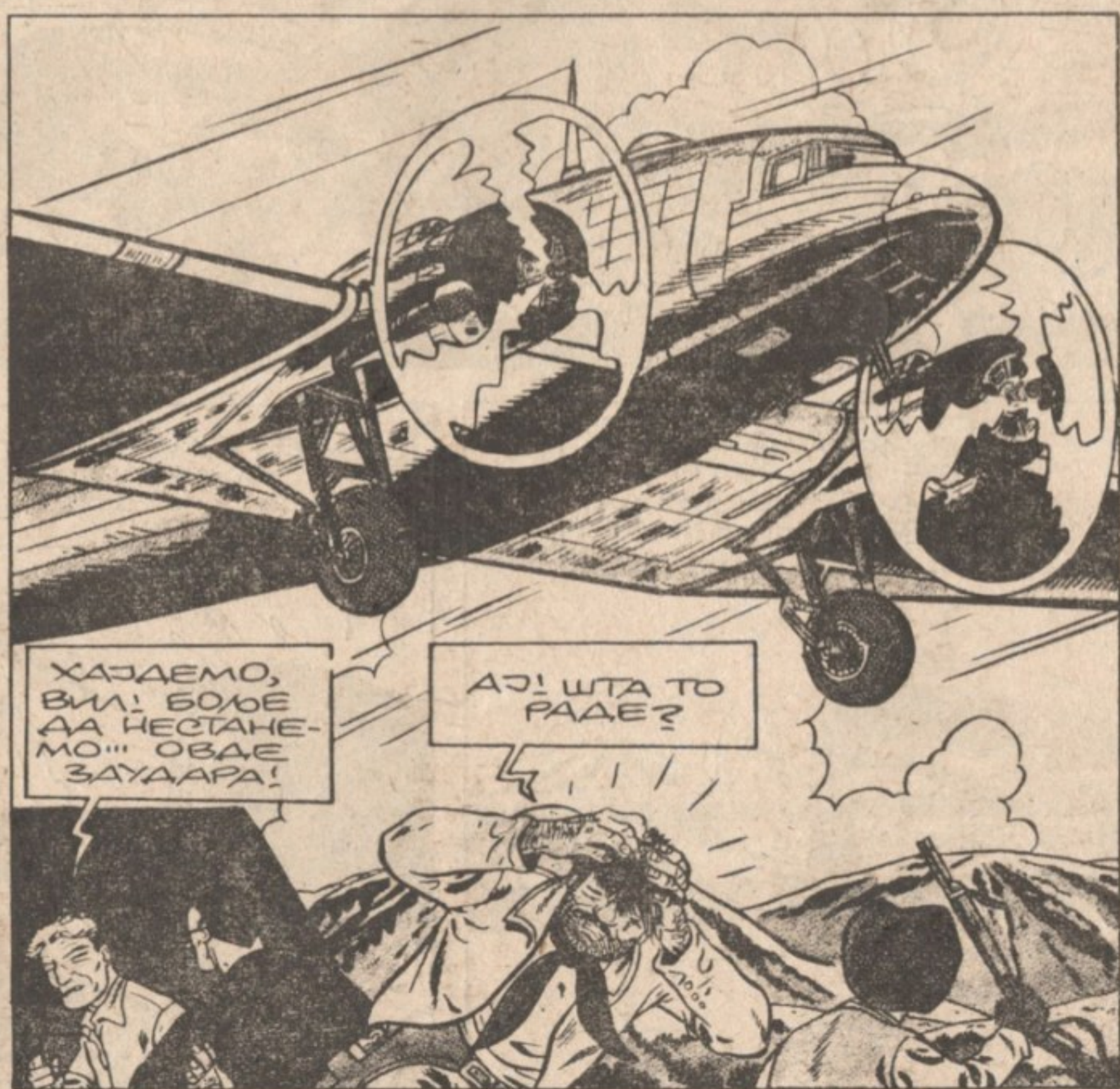

БЕЗ ГЛУПОСТИ, ГЛАВОИЊО, ЈЕР ЕУ ДА ТЕ ПРОСВИРАМ БЕЗ КАЈА-ЊА!

ГРЕШИТЕ, СЕЊОРИТА! МОМЦИ, ПОЛЕЂЕМО!

ПАК!

ХАЈДЕМО, ВИ! БОЉЕ ДА НЕСТАНЕМО... ОВАЈ ЗАУДАРА!

АЈ! ШТА ТО РАЂЕ?

ЕДИ БЕРНСТЕЈН! АУУ! ПА ВИ СТЕ ПРАВО ИЗ-НЕНАЂЕЊЕ!

А ТИ НИСИ СВЕ ВИДЕО, ПИНКЕРТОНЕ!

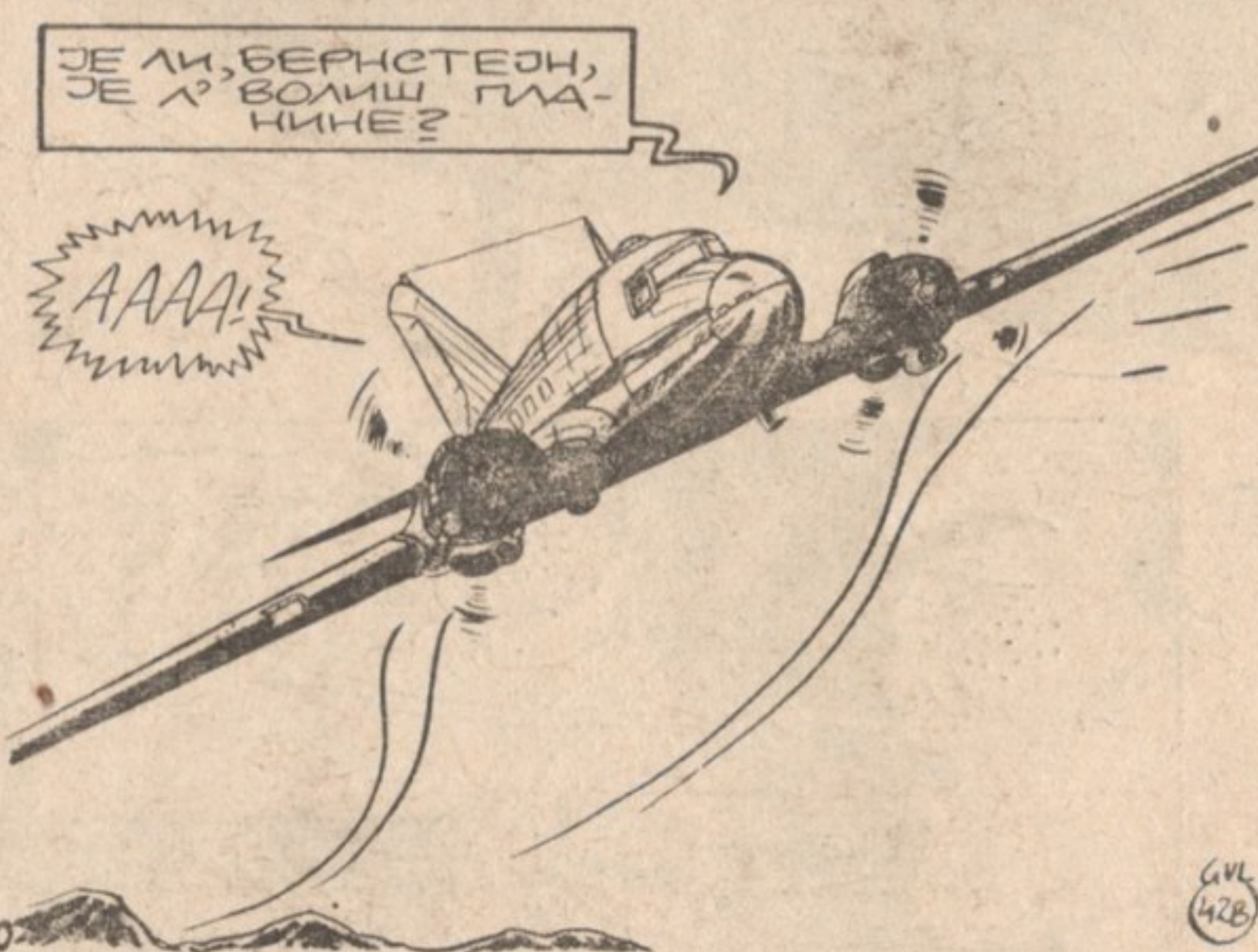
КАД САМ ВАС ОТКАНИО У МЕКСИКУ, ОТИШАО САМ ДА ИСПЕРЕМ ГРАУ... КАД ЕТО ТИ МИС ДРЕЊАС... ТРАЖИ АВИОН ДА ГЛЕДА РЕЛИ!

ПРИСТАО САМ, ЕТО... ЗГОДНА ДАМА... АЛИ КАД САМ ЧУО ДА ОНА ТРАЖИ ДА НАДЛЕГЕМО РИАЛИЈЕВЕ ВОЗАЧЕ... Е, ТУ САМ НЕШТО НАЈУШИО ШИО! А ТЕК КАД САМ ВИДЕО ЧИМЕ СЕ БАВЕ...

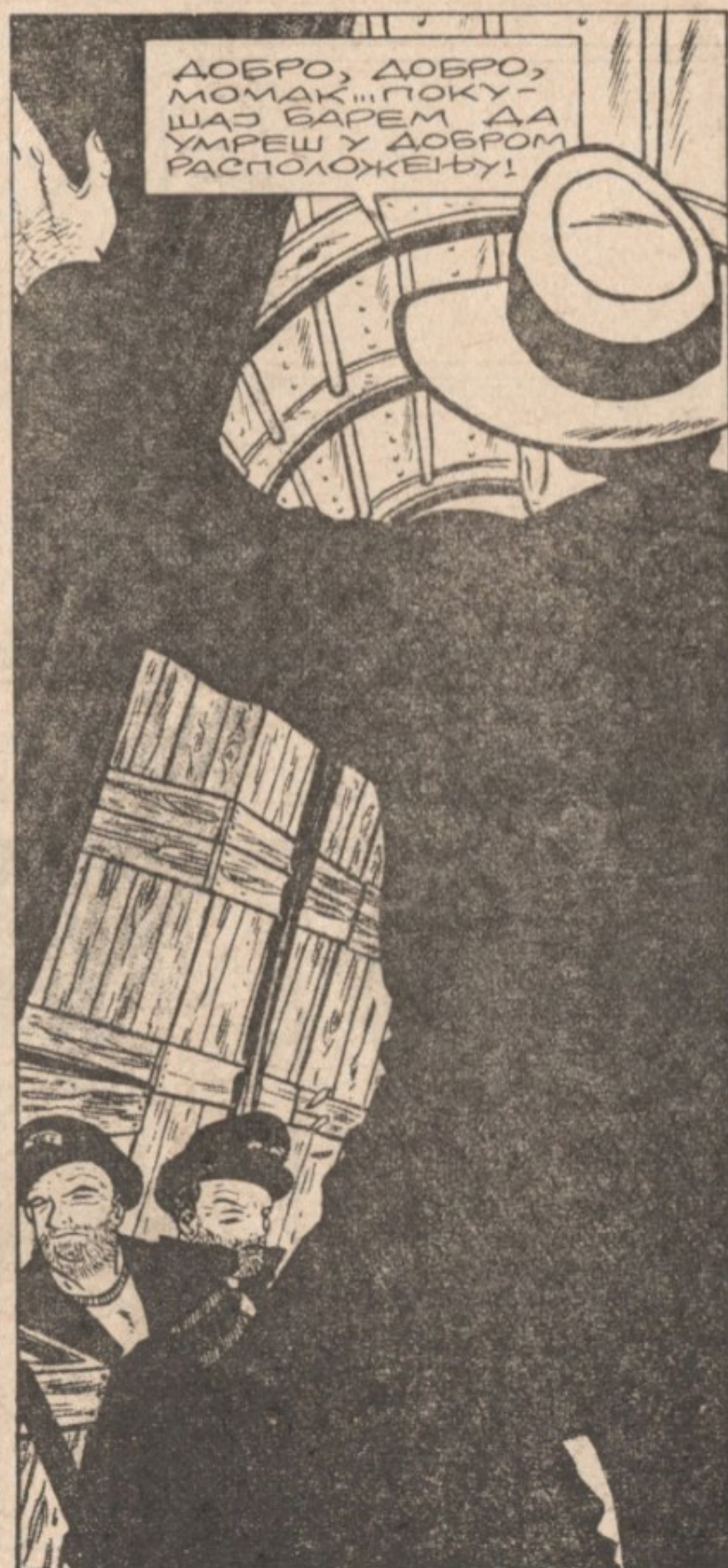

СПРАМ АВИОНА ПУНОГ ДРОГЕ, У ОСНОВИ, И ЈА САМ РАЊИВ... ОНО РИАЛИЈЕВО КОФЕРЦЕ ЈЕ ЧИСТА МИЛОСТИЊА... ОДЛУЧИО САМ ДА ВАС СВЕ ПРЕЂЕМ! ЖАО МИ ЈЕ, АЛИ МОРАМО СЕ РАСТАТИ!

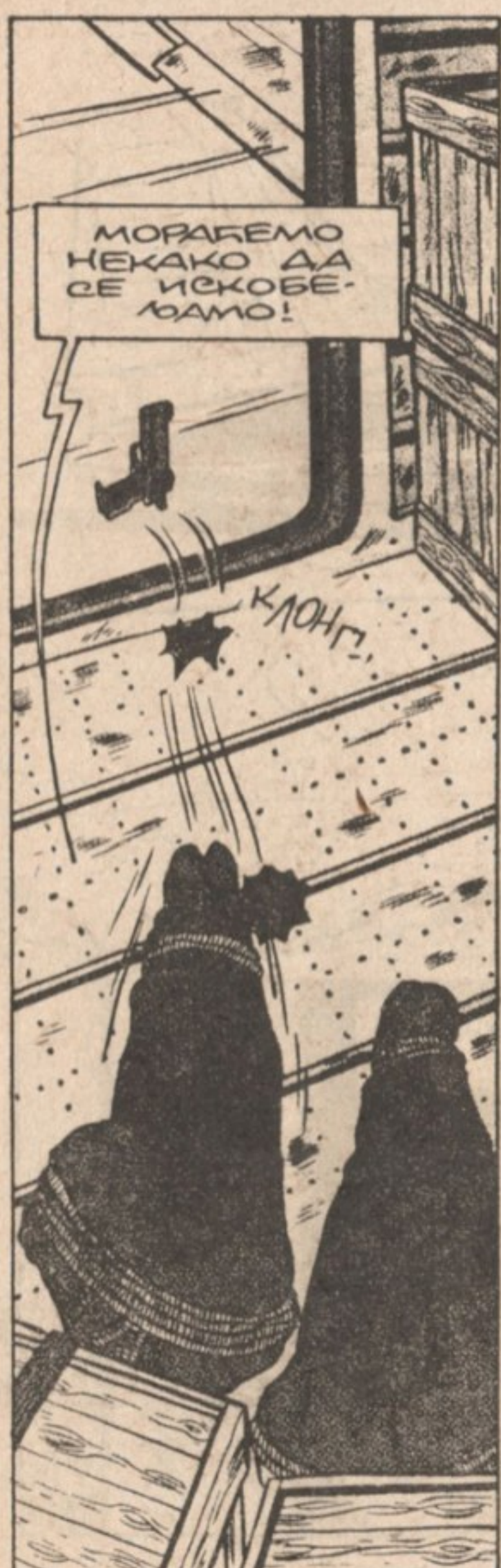
ЈЕ ЛИ, БЕРНСТЕЈН, ЈЕ Л' БОЛИШ ПЛАНИНЕ?

АААА!

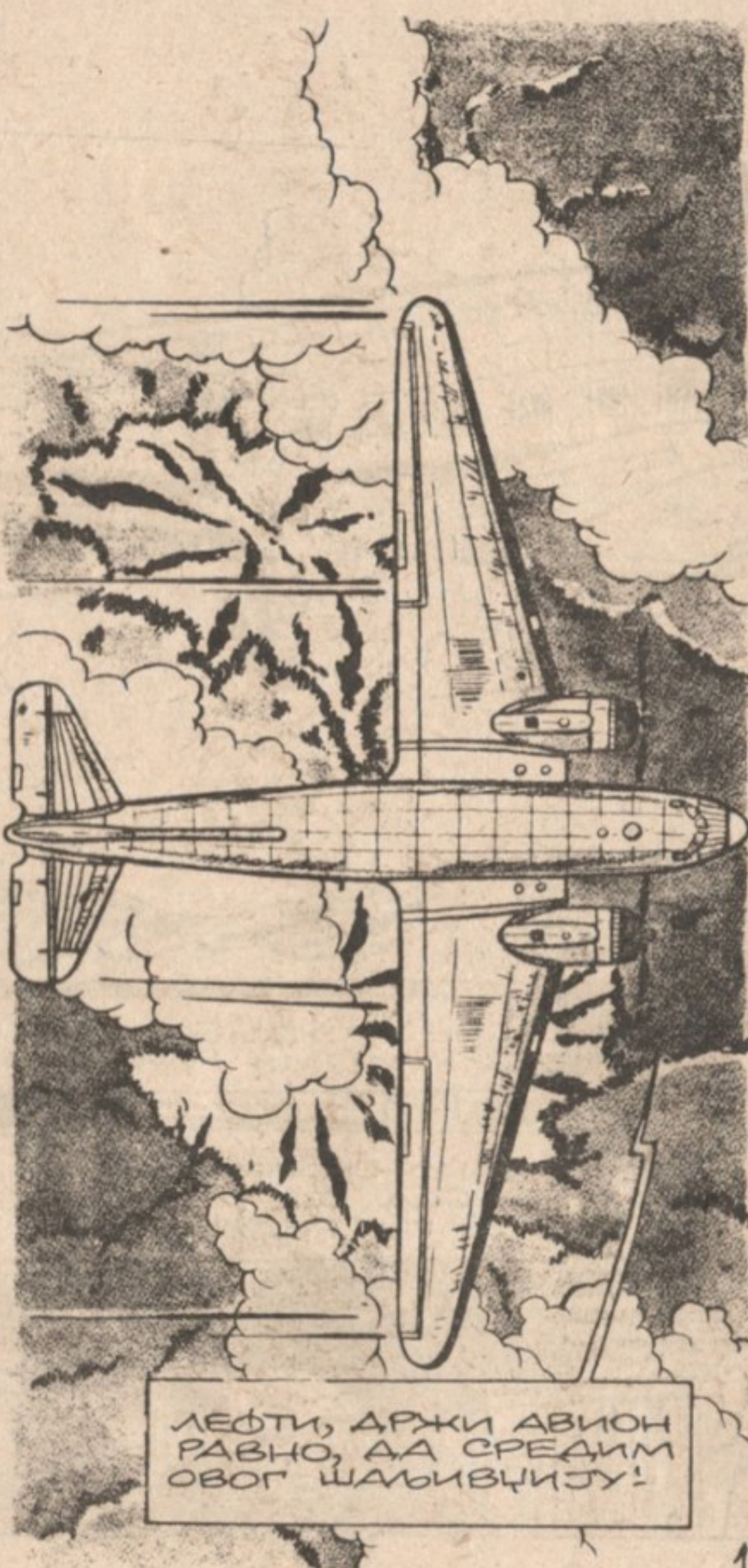
ДОБРО, ДОБРО,
МОМАК... ПОКУ-
ШАЈ БАРЕМ ДА
УМРЕШ У ДОБРОМ
РАСПОЛОЖЕЊУ!

ТО ЈЕ ЕДИ...
ПОКВАРЕНА
СВИЊА!

МОРАЋЕМО
НЕКАКО ДА
СЕ ИСКОБЕ-
ЉАМО!

КЛОП!

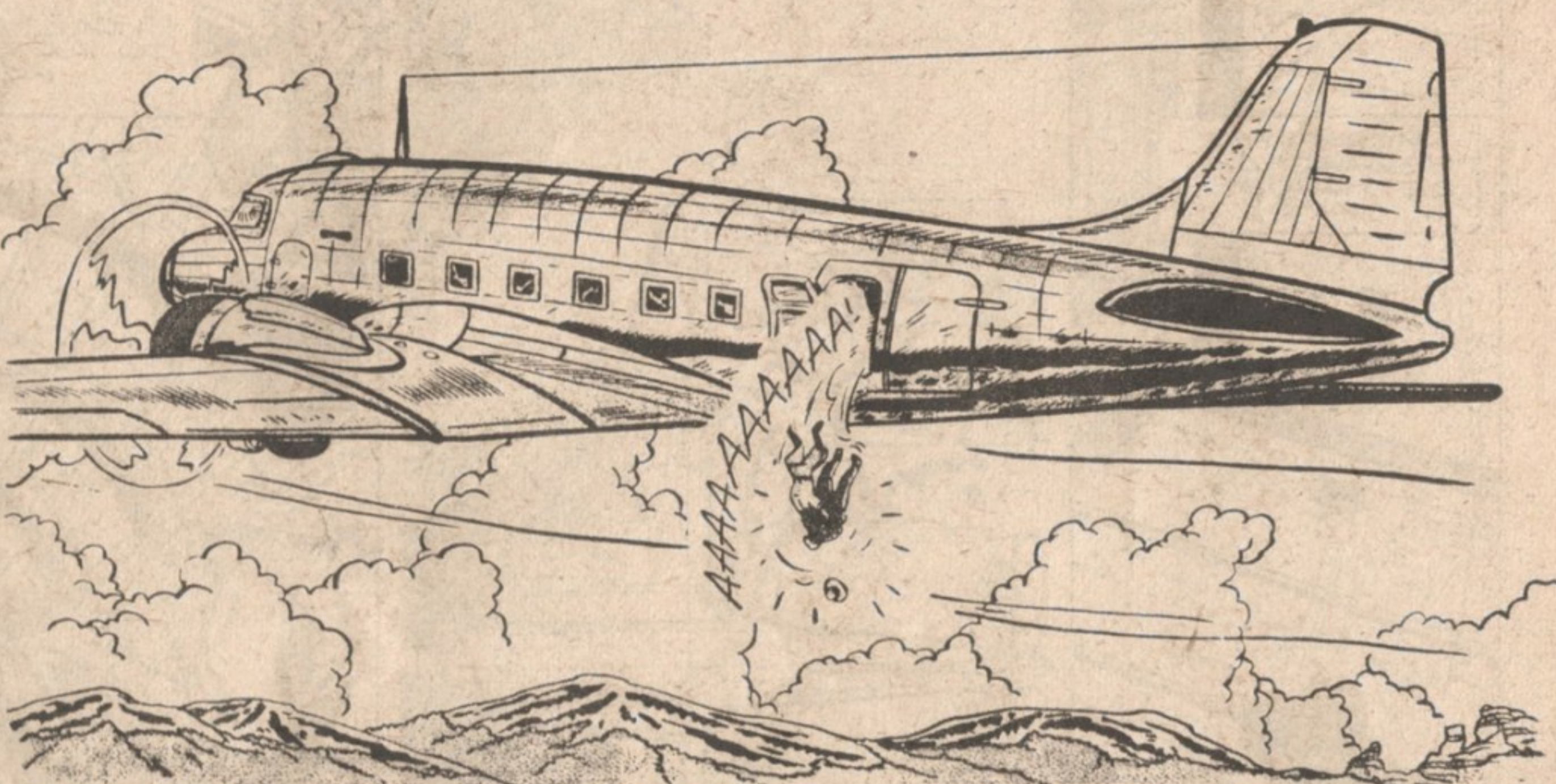
ЛЕФТИ, ДРЖИ АВИОН
РАВНО, ДА СРЕДИМ
ОВОГ ШАБИВЦИЈУ!

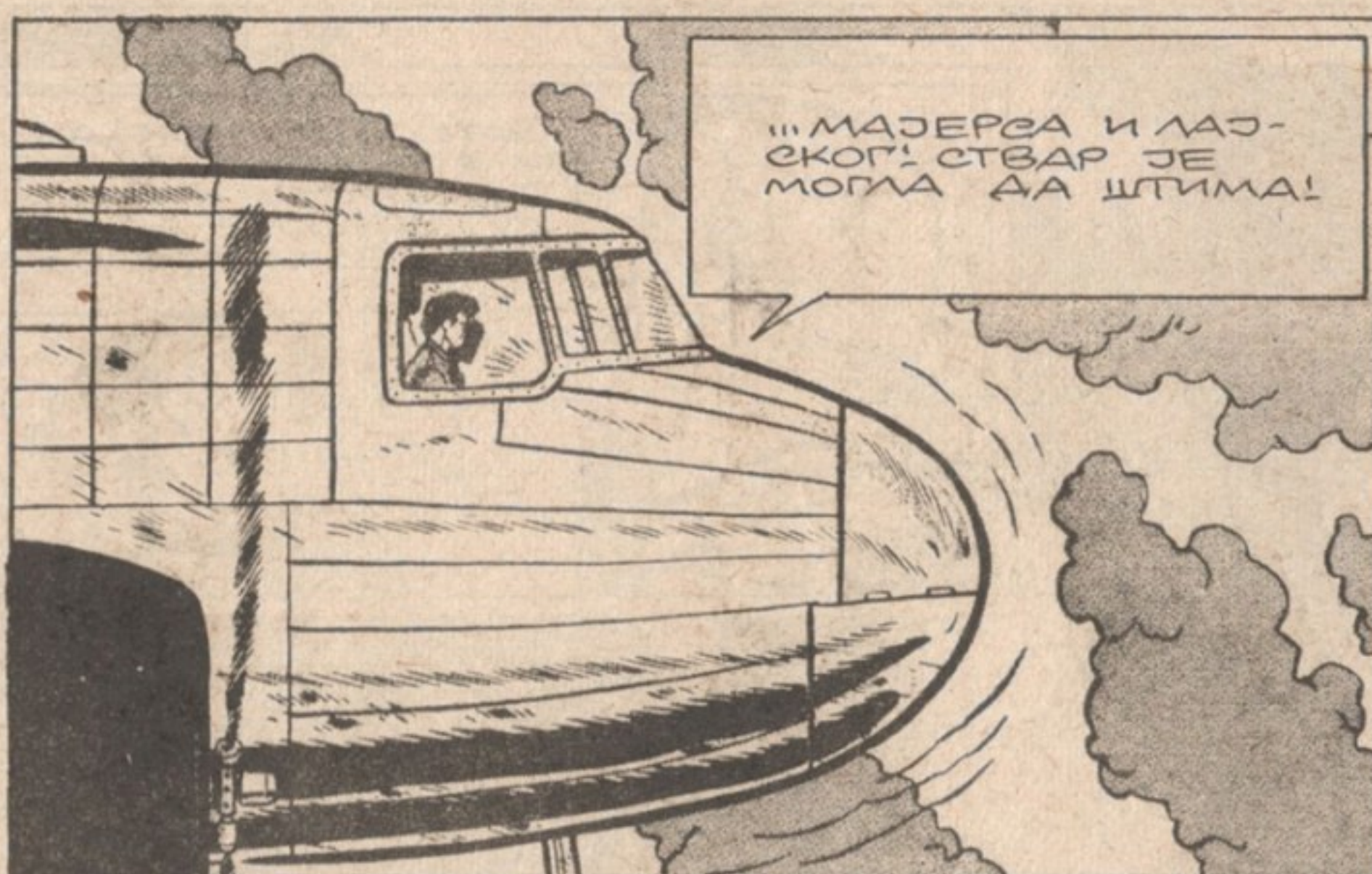

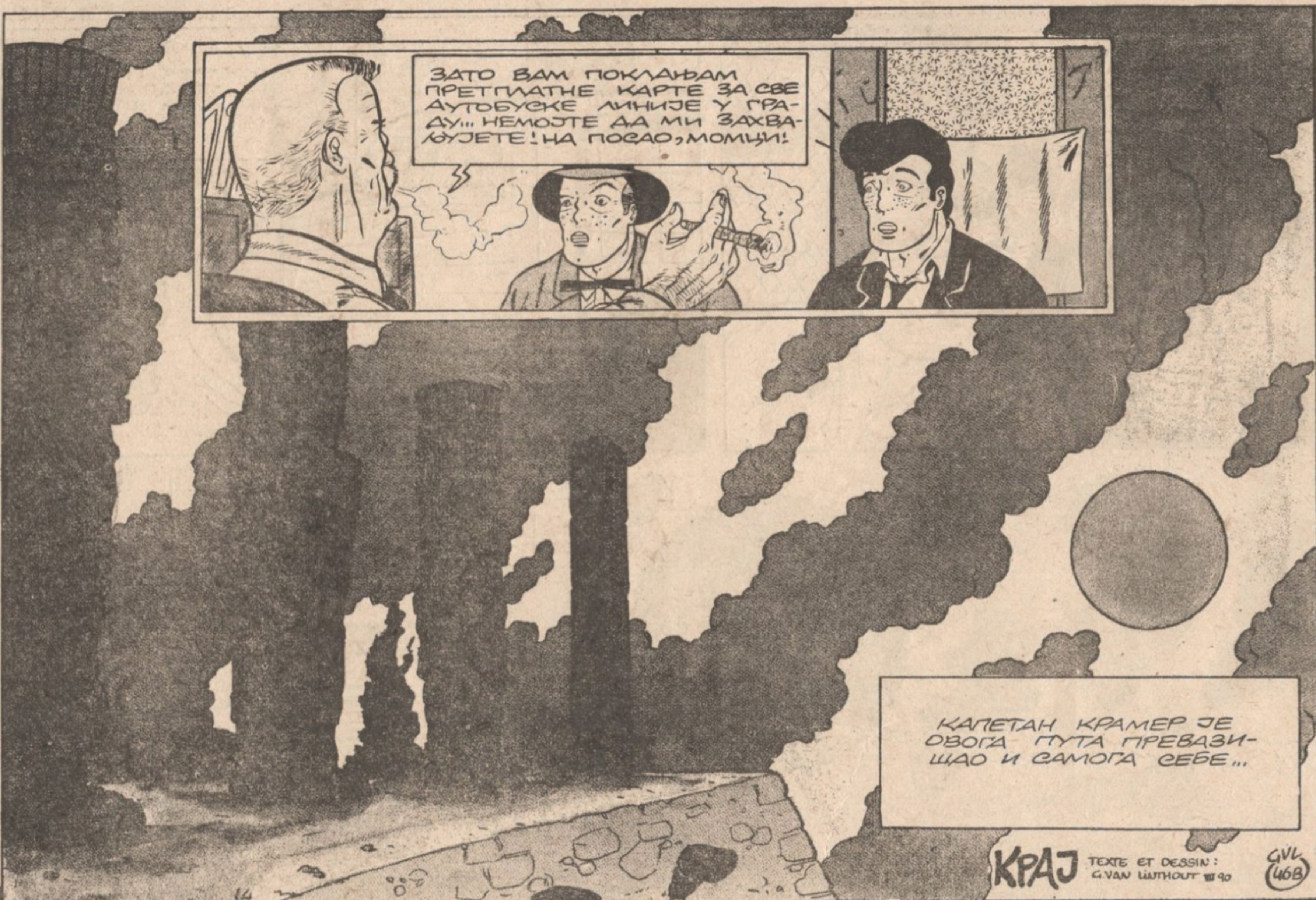
Е, САД РЕМО
ТО ДА ОБАВИ-
МО!

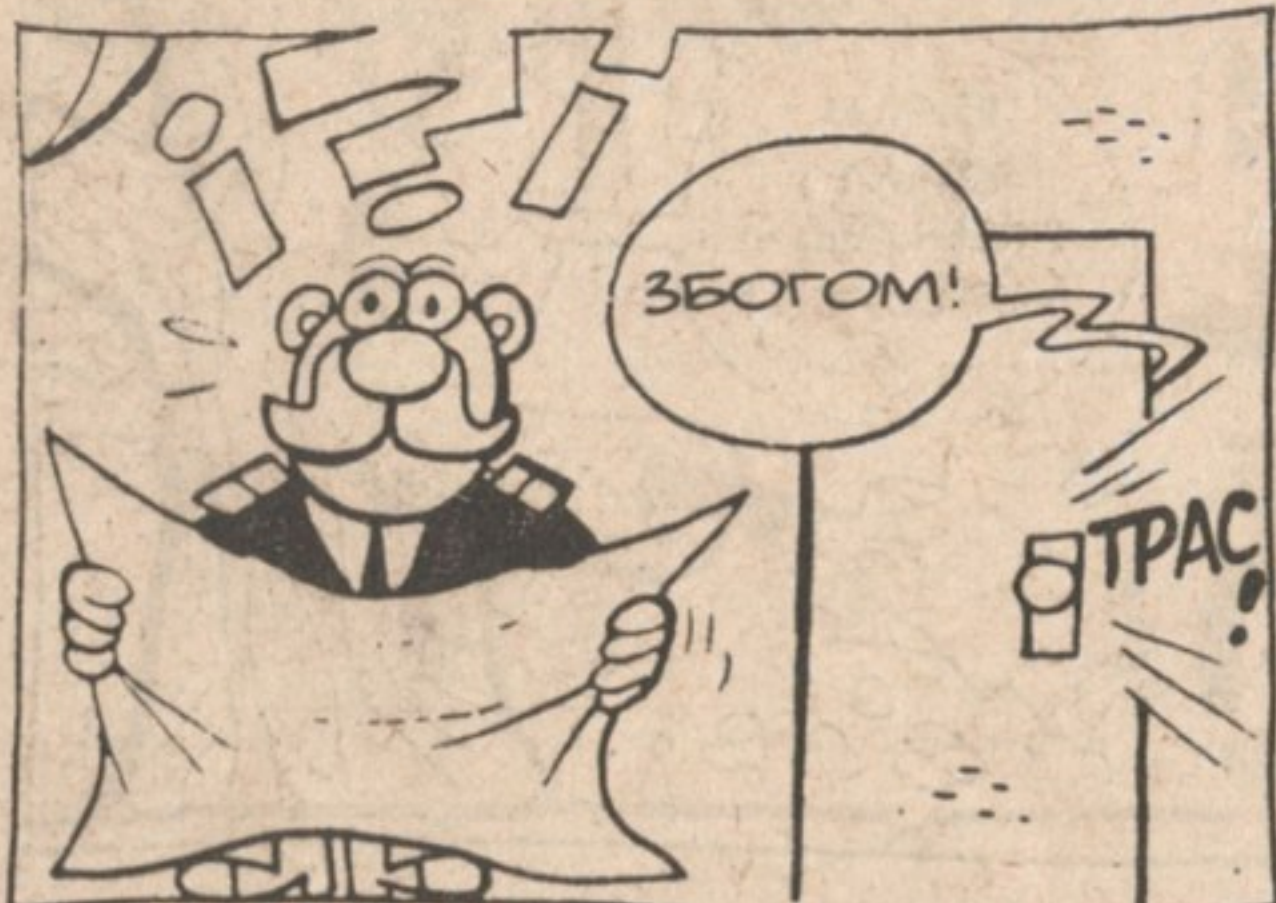
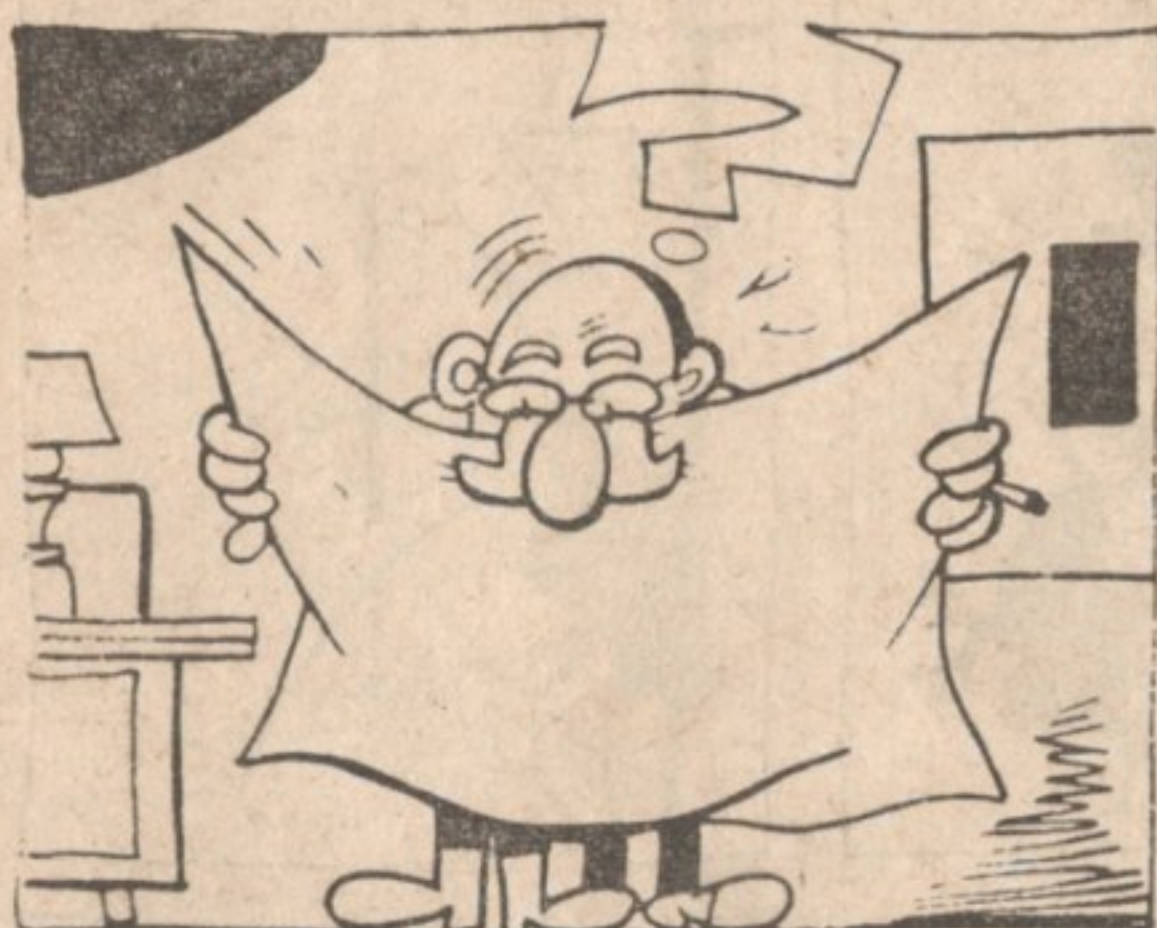

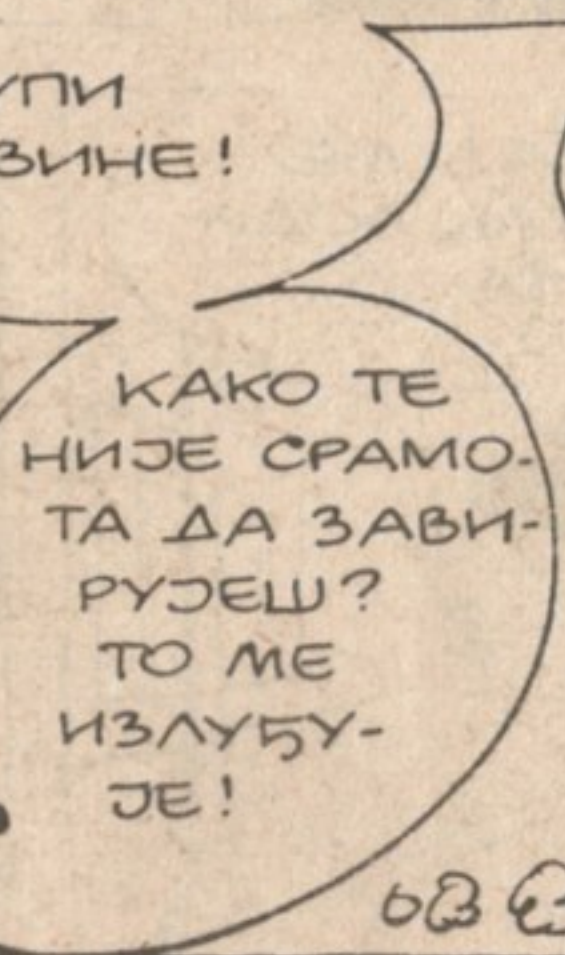
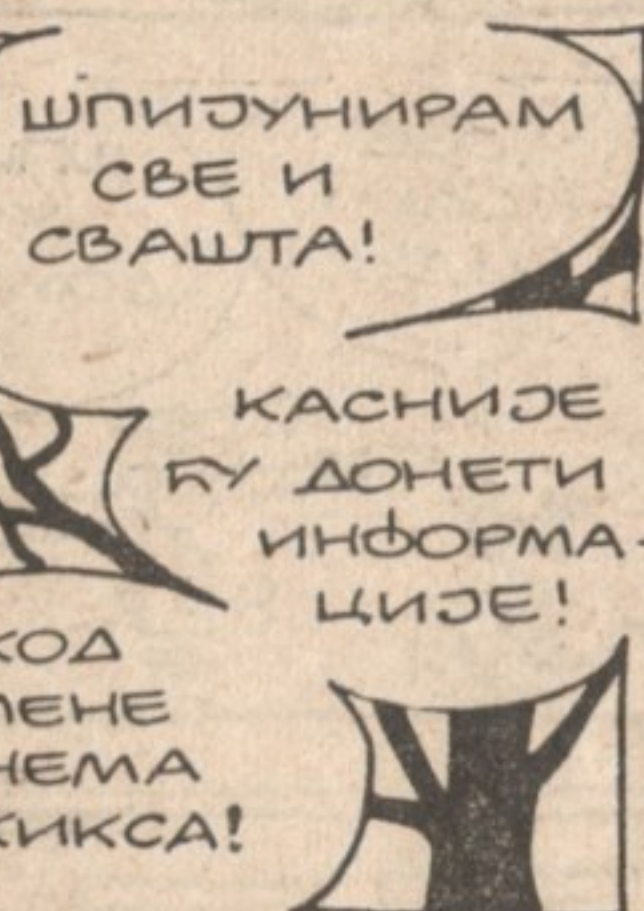
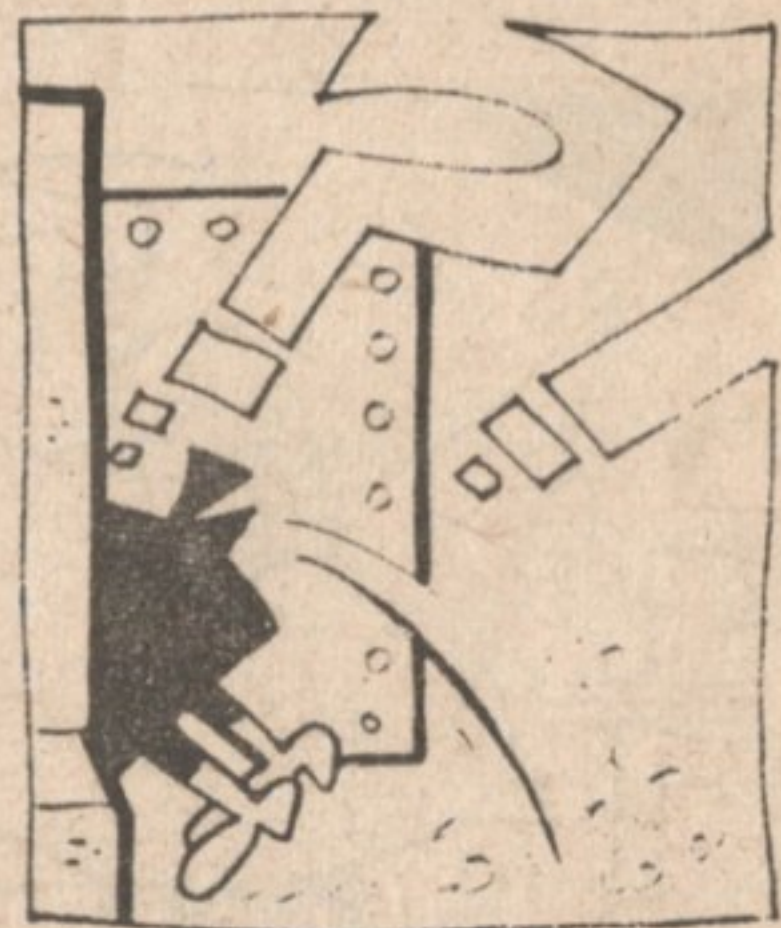
ДОСТА
ПАНДУР-
ЧИЈУ!

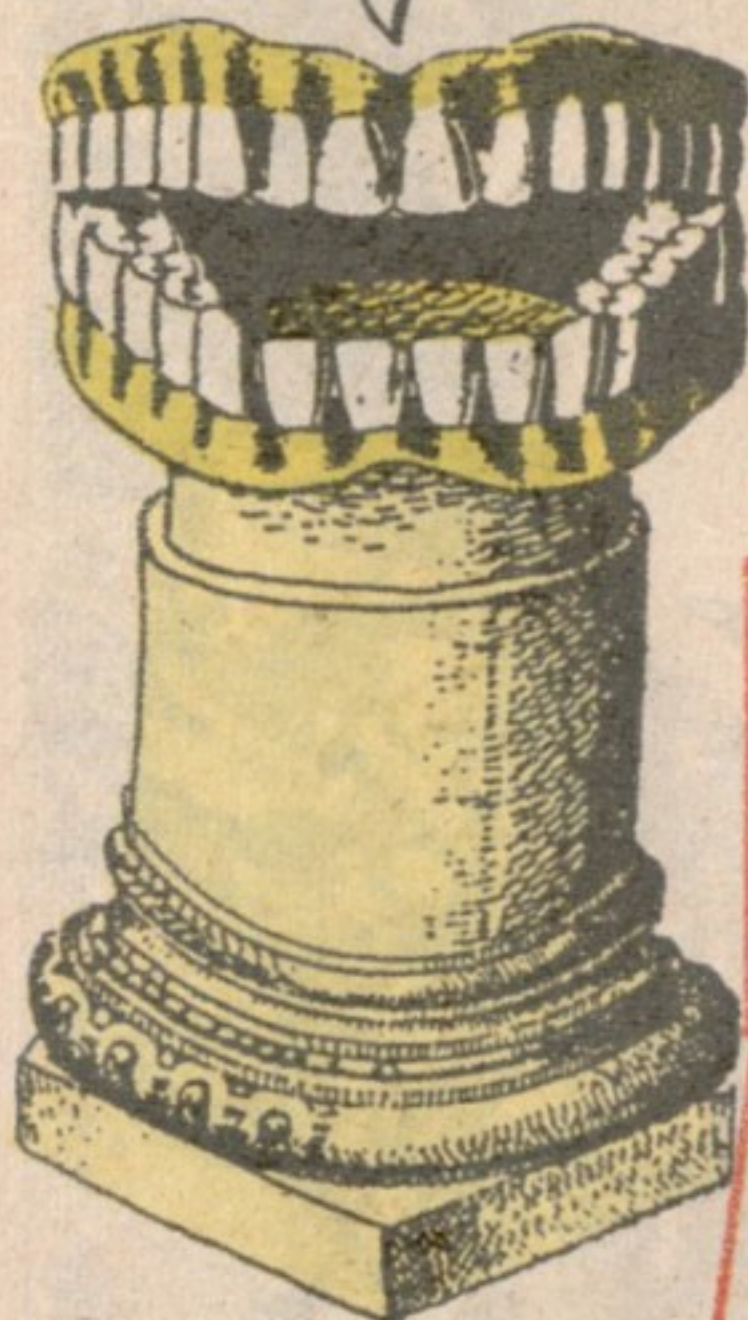

РЕКЛИ
СУ...

Геније – то је дар да се из-
мисли оно што се не да на-
чити.

Имануел Кант
немачки филозоф
(1724–1804)

Савез: у међународној политици,
споразум два лопова који су тако
дубоко завукли руку један дру-
гом у џеп да сваки за себе не би
могли да опљачкају трећег.

Емброуз Бирс
амерички сатиричар
(1842–1914)

Можда је тачно да је све
већ речено. То ипак не зна-
чи да су људи све чули и
разумели.

мађарски композитор
(1811–1886)

Благо оном ко нема ни-
шта да каже, а ипак – ћу-
ти.

Курт Зовинец
аустријски глумац
(1928–1991)

Не бисмо постигли оно
што је могуће да нема по-
јединача који стално
стреми ка немогућем.

Макс Вебер
немачки социолог
(1864–1920)

Већина људи су несрећни зато
што, када су срећни, желе да бу-
ду још срећнији.

Ингрид Бергман
шведска глумица
(1915–1982)

Судбина нам не одузима
ништа сем оног што нам
је дала.

Сенека
римски песник и филозоф
(4. пре н.е – 65. н.е.)

Новац квари само карактере
који су већ покварени.

Едгар Фор
француски политичар
(1908–1988)

Постоји начин да се реше при-
вредни проблеми: опорезовати
убраженост.

Жак Тати
француски комичар
(1908–1982)

ПОЛИТИКА
издавачка
делатност

Београд, Цетињска 1

УЧИТЕ БРЗО НАУЧИТЕ ЛАКО

Основи грамаџике са вежбама

Приручник садржи основе граматике и вежбе рађене по узору на тестове са пријемних испита.

ДА: заблистате на пријемном испиту, проверите знање, утврдите градиво

ДРАГОЦЕНО: - за ученике од петог до осмог разреда
- за старије разреде добар подсетник
- за почетак учења у нижим разредима
- за полагање пријемног испита
- за полагање поправног испита

ВАЖНО! Књига која Вас учи, како да се најлакше научи!

БЕЗ ОБЗИРА КОЈЕ ВАС ЗАНИМАЊЕ ЧЕКА
ГРАМАТИКА ЈЕ ОПШТА КУЛТУРА ЧОВЕКА

Да ова књига стигне до Вас помогли су нам:
НАЦИОНАЛНИ ПАРК "ЂЕРДАП" - Доњи Милановац
Д.Д. "ТЕХНО-ДУНАВ" - Кладово
"РЕМIX" Д.Д. - Београд

Цена књиге 4 ДМ противвредност у динарима по црном продајном курсу. Курс од понедељка, примењује се за текућу недељу.
Књигу можете да поручите од 00 до 24 часа на тел. 011-324-603, поруџбеницом на адресу "Политика" - Издавачка делатност, Београд, пошт. фах 124, или купити у продавници "Политике", Македонска 35.

Наручујем поузећем књигу

Име и презиме

Пошт. бр. и место

Улица и број

ЕНЦИКЛОПЕДИЈА

Чика Забавни

...ДОК СЕ У ЕВРОПИ
ПОД УТИЦАЈЕМ АРАПА
ШИРЛО "ГОВОР ЦВЕТА"...

У СРЕДЊЕМ ВЕКУ
САЛАТА ОД ЛУПЧИНА
СМАТРАНА ЈЕ ВЕОМА
УКУСНИМ ЈЕЛОМ...

ВОЛИ МЕ,
НЕ ВО-
ЛИ МЕ,
ВОЛИ
МЕ...

...И ДОК СУ НА БАЛКАНУ
УВЕЛИКО СКРНАВЉЕНИ
СРПСКИ МАНАСТИРИ...

...ЦИВИЛИЗАЦИЈЕ ЈУЖНЕ И СЕВЕРНЕ
АМЕРИКЕ СУ ЧЕКАЛЕ ДА БУДУ
ОТКРИВЕНЕ... И УНИШТЕНЕ...

КИПУ - ПИСМО ОД ЧВОВОРА,
УПОТРЕБЉАВАНО ЈЕ У ЈУЖ-
НОЈ АМЕРИЦИ ПРЕ ДОЛАСКА
ШПАНАЦА. ВЕЋИНА ДАНАС
ПОЗНАТИХ КИПУА ПРОНАЂЕ-
НА ЈЕ У ГРОВОВИМА...
БОЈА КАНАТА, БРОЈ ЧВО-
РОВА, РАЗМАК МЕЂУ ЊИМА,
СВЕ ЈМА НАРОЧИТО ЗНАЧЕ-
ЊЕ И ГЛАСОВНУ ВРЕДНОСТ.
ШПАНСКИ ОСВАЈАЧИ СУ
ПОСЛЕ СМАКНУЋА ПОТЛА-
ВИЦЕ АТАХУАЛТЕ 1533.
ЗАБРАНИЛИ УПОТРЕБУ
КИПУА И КРЕЊУЛИ ДА УНИ-
ШТАВАЈУ СВЕ ДО КОЈИХ
СУ МОГЛИ ДОЋИ... ТАКО ЈЕ
УНИШТЕНА ВЕЋИНА ДРАГОЦЕНИХ
МИТОЛОШКИХ И КИМНЕВНИХ
ЗАПИСА...

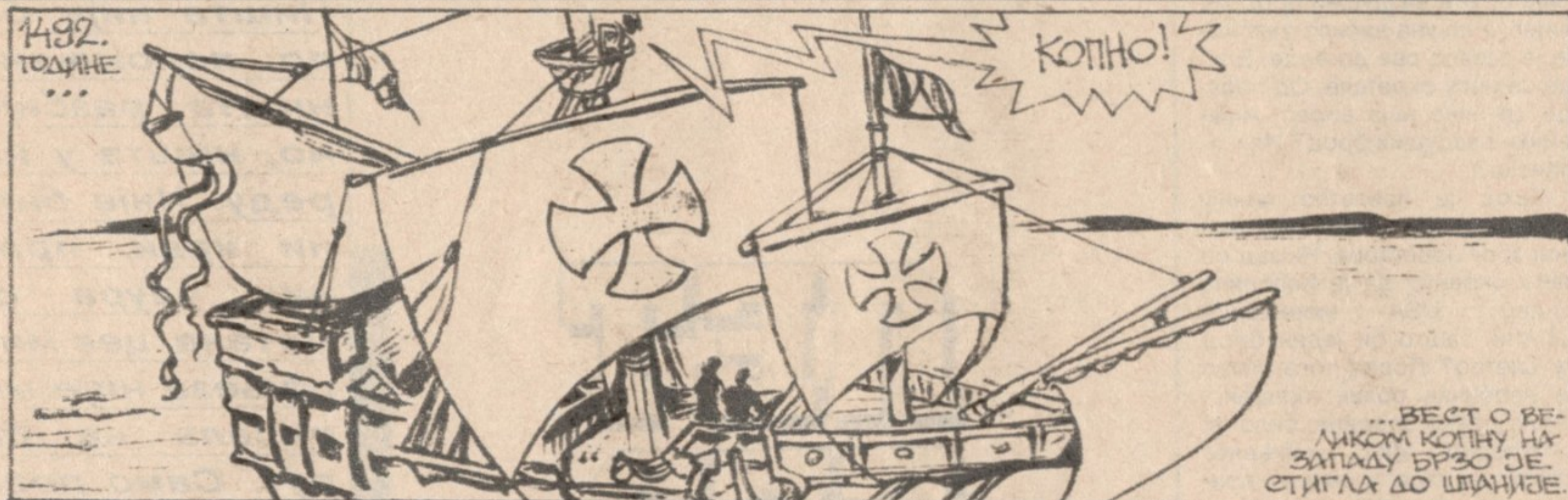
ВЕЗДВАЊЕ ЧВОВОРА
ЈЕ ДО ДНАС ОСТАЛО
У УПОТРЕБИ...

СВЕТА И СВАЧЕТА

ПРЕНОШЕЊЕ ПОРУКА *кроз* векове

ОЈХА!

У СЛЕДЕЋЕМ БРОЈУ: ПРВИ ПОКУШАЈИ ПРЕНОШЕЊА ГЛАСА НА ДАЛИНУ (БЕЗ ВИКАЊА).

НЕРАСВЕТЉЕНА ТАЈНА

ДРУГОГ СВЕТСКОГ РАТА

У недељу 16. априла 1942. године, око поднева, Рикардо Каповила седео је на једној пустој плажи у близини Сан Франциска и читао новине. Када је у једном тренутку дигао поглед, угледао је на само петнаест метара од линије обале ваздушни брод од чијег је кљуна висило уже које је сезало све до воде. Елисе се нису окретале. Од посаде се нико није видео. Амерички ваздушни брод? Или јапански?

Брод је прелетео линију обале стално мењајући положај због поветарца. Најзад се тако окренуо да је Каповила видео: USA морнарица L8. Али, зашто би један брод ту слетео? Поред тога, имао је необичан облик: попреко, тачно преко средине, било је, очигледно због смањеног притиска гаса у њему, приметно удубљење као да је на њега сео некакав џин и сломио му кичму.

Сидро ваздушног брода вукло се по песку, а онда се дирижабл лагано подигао и прелетео пешчани појас и улицу иза њега. Гондола је затим додирнула земљу, једна бомба за гађање објеката на води откачила се из ње и скотрљала низ нагиб. Ослобођен терета, ваздушни брод се уз трзај попео на тридесетак метара и наставио лет према дубини копна. Када га је Каповила изгубио из вида, похитао је до најближег телефона и обавестио полицију.

Замрачено небо

У Дали Ситију, једном од предграђа Сан Франциска, супруга Хораса Аплтона налазила се у кухињи када је изнад себе чула звук као да се какав тежак ланац вуче преко крова. У кухињи је наједном настао полумрак, а споља је допирало шуштање као од гаса који истиче. Погледала је кроз прозор: небо је заклањао велики ваздушни брод који се лагано кретао. Госпођа Аплтон пратила га је погледом док се спуштао на улицу испред куће њеног суседа Виљема Мориса. Брод је припаду покидао једну електричну жицу: варнице су полетеле према небу. Један део омотача меко се спустио на Морисова кола.

Ватрогасци, полицајци и припадници противваздушне одбране направили су живи ланац да би задржали радозналу гомилу. Затим су се појавили припадници сувоземних и поморских јединица и преузели команду. Да би спречили да ваздушни брод поново одлебди, ватрогасци су на једном месту исцепали омотач.

Ватрогасац Томас О'Брајен попео се у гондолу. Била је празна, врата су била отворена и са спољне стране закачена да не би могла сама да се затворе. На табли са инструментима лежала је једна официрска шапка. Радио-одашљач био је укључен, микрофон за спољашни звучник клатио се у отвореним вратима, starter мотора стајао на јединици, славина за бензин била је отворена, а у резервуару је било бензина.

Опрезност и страх

Да нису мотори отказали? Падобрани и чамац за спасавање били су на свом месту. Ништа поломљено, ништа разбијено, ништа у неред. Није било крви, празних чаура од метака, цев митраљеза није мирисала на барут. Ништа! Иза једног седишта налазило се оно најважније: затворена пилотова мапа за акта с недирнутим тајним наређењима.

Вишедневно претраживање мора, ваздуха и копна није баш ништа открило као да су пилот и копилот за време лета били киднаповани. Али, како, када? Ко су били отмичари?

Ваздушни брод L8 припадао је патролној служби, основаној у марту 1942. године, за надгледање и заштиту калифорнијске обале. Између

Ништа није било поломљено, ништа разбијено, ништа у неред. Није било ни крви, празних чаура од метака, цев митраљеза није мирисала на барут. Само посаде није било

ПЕТ БЕЗ ПОВРАТКА

осталог, задатак патроле био је да упозори на евентуални јапански напад, да открива и потапа непријатељске подморнице. У то време, наиме, владао је паничан страх од могућег јапанског искрцавања на америчко тло.

У јануару те године на броду „Тахое“, у по бела дана, испред моста Златна врата (Голден гејт) кљуном је налетела једна непријатељска подморница. Истога дана та, или нека друга, подморница испалила је гранату на танкер „Агвиверлд“. Једна јапанска подморница изронила је 23. фебруара у каналу Санта Барбара, допловила до саме обале и испалила према копну 30 граната. А 25. фебруара, ноћу, противваздушна одбрана почела је да пуца из свих топова пошто је јављено да је неки непознати авион прелетео Лос Анђелес. Због свега тога разумљиво је да су дуж обале Калифорније владали опрезност и – страх.

Останите на вези!

Двомоторни ваздушни брод L8 припадао је 32. патролној јединици која је дејствовала око моста Златна врата у кругу од 80 километа-

ра. Брод је био дугачак 46 метара, на најдебљем месту пречник му је износио 16 метара, био је напуњен са 3.480 кубних метара хелијума. Наоружање му се састојало од две бомбе за гађање циљева у води и једног пушкомитраљеза. Летео је од Златних врата до острва Фаралон, затим до рта Рејес на северу, па дуж обале натраг до чувеног моста. Ту руту понављао је све док му је 570 литара бензина, колико је резервоар примао, то дозвољавало.

Рано ујутру 16. априла на Трежер Ајленду у заливу Сан Франциска, где се налазила база, један механичар укључио је моторе ваздушног брода L8 да би се загрејали. Нешто више од четврт сата ослушкивао је рад мотора и проверавао управљачке инструменте. Одмах за њим појавио се подофицир Џејмс Рил да у бродски дневник унесе дневне задатке. Најзад су се у брод укрцали поручник поморске авијације Девит Коди и потпоручник Чарлс Елис Адамс.

Двадесетседмогодишњи Коди, један од најбољих официра у јединици, имао је иза себе 800 часова лета на ваз-

душним балонима. Адамс, тридесетседмогодишњак који је само дан раније од подофицира био унапређен у официра, имао је 2.300 часова лета.

Брод L8, чији је задатак за тај дан био означен као „Лет 101“, одвучен је на узлетну стазу. Коди је своју капу положио на таблу са инструментима, а службену мапу иза седишта. Померио је ручицу за гас унапред, окренуо се према Рилу и без речи му наложио да напусти брод. Рил је искочио на писту и за собом затворио врата. Видео је како се брод уздигао и полетео према мосту Златна врата.

У 7 часова и 38 минута „Лет 101“ јавио се радио-везом бази на Трежер Ајленду: „Позиција 4 миље западно од острва Фаралон“. Четири минута касније: „Спазили сумњиву нафтну мрљу. Останите на вези“. „Лет 101“ више се није јавио.

Непосредно после тога капетан брода „Дејзи Греј“ Бекмен јавио је да је на површини мора, тачно испод ваздушног брода L8, видео стуб дима. Закључио је да је ваздушни брод избацио димне сигна-

ле. У 7,42, када је „Лет 101“ већ престао да се јавља, један осматрач на пароброду „Алберт Галатин“, који је пловио неколико километара иза „Дејзи Греј“, видео је кад је брод избацио димну бомбу што је значило: подморница испод мене.

Капетан Сарес Браун одмах је дао знак за узбуну. Скоро истовремено приметио је да се L8 полако спустио на свега 10 метара изнад површине. Под ваздушним бродом ништа се није видело па је закључио да су са L8 вероватно спазили неког кита и да су то искористили за маневарску вежбу. Ваздушни брод се затим дигоао на 50 метара, остао извесно време на тој висини, направио круг око димног сигнала, затим се успео још више и нестао у облацима.

Нешто пре 11 часова пилот једног клипера „Пан америкена“ видео је L8 на око пет километара од моста Златна врата. Ваздушни брод бис је на висини од 30 метара, напуњен по прописима и њиме је очигледно управљао пилот. Неколико минута касније, док је један патролни авион поморске авијације летео на висини од 600 метара, тик уз њега изронио је из облака ваздушни брод. Само тренутак лебдео је крај авиона, а онда је опет уронио у облаке. После тога, по свој прилици, ваздушни брод се спустио изнад плаже где га је видео Рикардо Каповила.

Без објашњења

Истражна комисија поморске авијације није открила никакав разлог за престанак рада мотора L8. Врата је, по њеном мишљењу, отворила сама посада – јер ко би могао споља да то уради? Као што је речено, у броду је било све у реду сем што је спољашни звучник био укључен на „спремно“. Да ли су Коди и Адамс с неким напољу разговарали? Или су намеравали то да учине? Али, с ким? И где се тај налазио? У води? На обали? Међу облацима?

Постоји теоријска могућност (али само теоријска) да су оба члана посаде испала кроз отворена врата. Али, зашто би их у лету уопште отварили? Ветар није био кривац јер је тога дана дувао само лак поветарац и море је било мирно. Нико није видео да су из ваздушног брода испали људи. Тела двојице пилота нису нађена ни у мору ни на копну.

Годину дана касније Коди и Адамс званично су проглашени мртвима. Како су завршили, остало је све до данас тајна.

К. В.

CLUEDO

Најпопуларнија детективска игра света

СПЕЦИЈАЛНА ПОНУДА НАЈПОПУЛАРНИЈИХ ДРУШТВЕНИХ ИГАРА СВЕТА

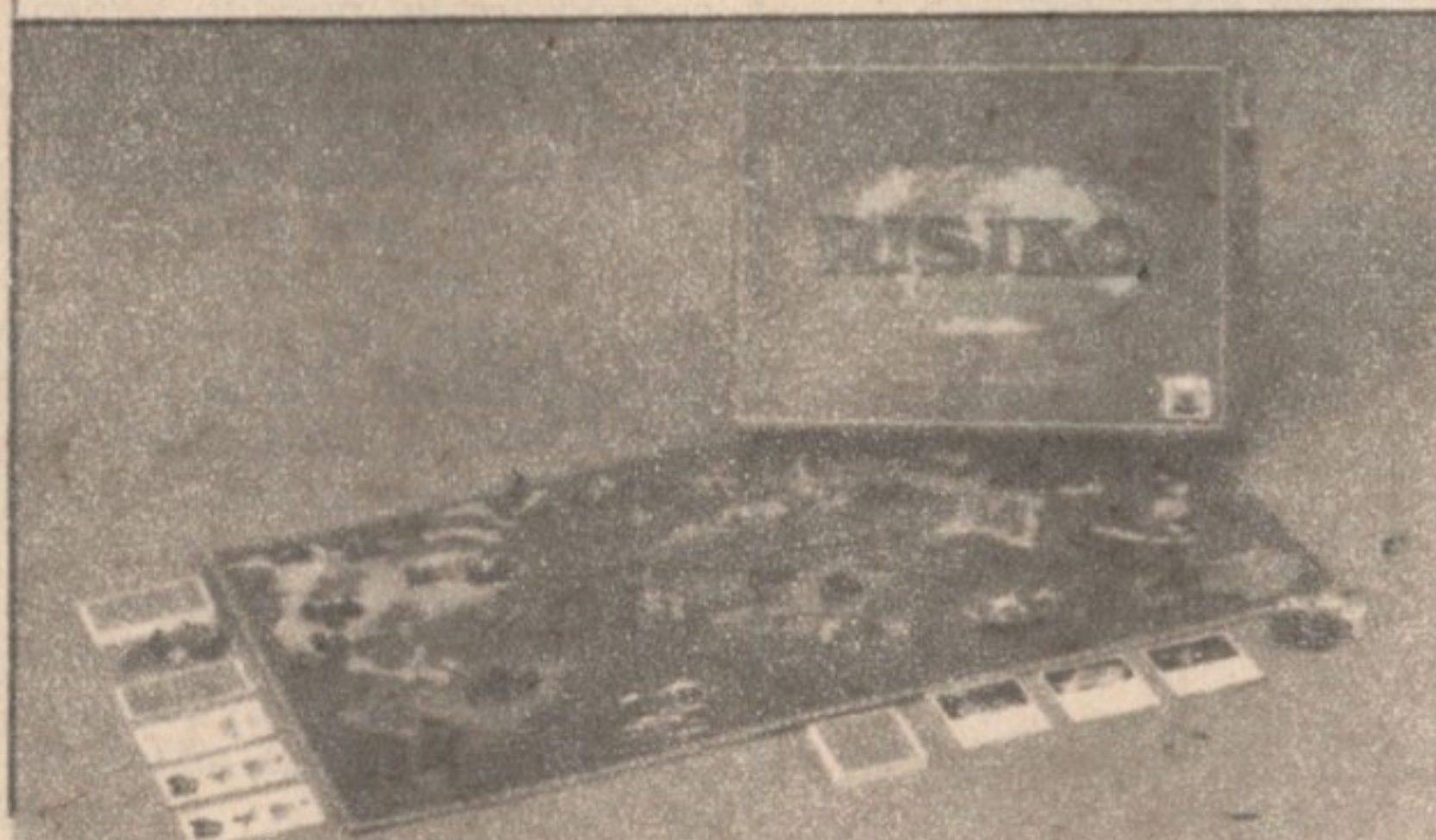
1. CLUEDO.....31 DEM
2. RISIKO.....26 DEM

Наручите телефоном или писмом.
Телефон: 011/ 582 250

Адреса: **MAG**, Борска 40, 11000 Београд
Ж. Р. 60812 - 601 - 347113

RISIKO

Најпопуларнија стратешка игра света

Београд кога више нема

Цео негдашњи Београд, и старо и младо, знао је Пашону. Може и овако: господин Ђорђе Пашона, Цинцарин родом из Македоније, био је слика и прилика београдске чаршије.

– Боже, господине Пашона, тек данас чујем, па ви нисте из Београда! – задиркивали су га.

– Море, ти ће ми кажеш што још у турске гаће одиш! – узвратио би љутито и одлазио за послом.

И није Пашона био било ко. Заједно са братом производио је ликере и жестока пића и добро зарађивао на продаји. И после Другог светског рата старији су се сећали тих Пашониних ликера. Након смрти Пашона се нашао у неколико књига. Да је могао да устане из гроба, шепурио би се тврдећи да о појединим министрима није написан ни редак!

По европским мерилима

Пашона је живео у време када је Београд почео да се шири изван простора од Калемегдана до Народног позоришта, односно између Саве и Дунава.

Е, баш тада одлучио је да подигне хотел. Меркао, меркао и изабрао место између данашње Македонске и улице Браће Југовића. Лаком, веровао је да су му довољни плац и новац па да започне радове. Али, бануше из Општине па Пашону почеше да „рибају“: те где ти је ова дозвола, где она... Трчи несрећни Пашона кроз чаршију, сунце припекло, а градски ђилкоши седе у кафанској башти уз хладно пиво и тобоже озбиљно питају господина Ђорђа где жури.

– Зидам секирација од тврд материјал, ето где си журим!

Тако је настао један од првих, ако не и први београдски хотел по строго европским мерилима. Протезао се од Македонске улице где је сада кафана „Зора“ па низ улицу Браће Југовића према биоскопу „Балкан“. Кућни број увек је био из Македонске улице мада је хотел имао улаз и из Браће Југовића. Носио је звучно име „Булевар“!

Не зна се тачна година градње, али се из разних записа може закључити да је

хотел настао између 1860. и 1875. године.

Хотел је у почетку имао 14 заиста лепих и великих соба, а уз то и елегантни зимски и летњи салон. Без велике кафанске баште није се могло.

Око 1880. године изграђена је, боље рећи дозидана, велика сала са галеријом и бином и огледалима где је данас биоскоп. Тако је хотелско здање заокружено, а Пашона ушао у историју Београда.

Још ми жандари фале!

Пројектант зграде није познат, али је познато да је Пашона сам водио хотел. Повремено би узимао ортака да надзире посао и да неко од особља „не тура прсте у мед и да си их после лиже“!

Пашона је био весела, поштен, али велика тврдица. Дође гост, седне, затражи јеловник и размишља шта да наручи за ручак. То, богами, потраје а Пашона, зна се, ра-

Ђорђе Пашона се обогатио правећи ликер, саградио један од најмодернијих хотела у коме је отворена прва приватна српска опера, а умро напрасно у кафани

ди да заради. Прекипи му па приђе госту.

– А, бре, господине, ће си јадиш јело или тај јеловник!

Пашона је налазио, уговарао и добро плаћао разне музичке оркестре, по могућству најбоље, састављене од мушких и женских чланова. У хотелу „Булевар“ често су приређивани концерти и забаве различитих удружења. Једном речју, у хотел су долазили сви који су уживали у лакој и ведрој забави, а Пашона је пазио да та забава никада не пређе границу доброг укуса.

У Београду је једно време као емигрант боравио књижевник Јаша Игњатовић. Свима је била позната његова бунтовна природа. Знајући да му је вазда тема револуција, Пашона му је једног дана пришао за ручком и снисходљиво, али одлучно упозорио га:

– Господине Игњатовићу, добар си човек и поштено плаћаш, ал' да знаш, немој да си у мој хотел муљаш по глави рат! Још ми само жандари фале!

СЕКИРАЦИЈА

ОД
ТВРДОГ

МАТЕРИЈАЛА

Нема података када је Ђорђе Пашона продао хотел богатом трговцу Ванђелу Томи. Биће да се уморио од хотелијерства. А и није морао да

ради, новца је имао напретек. Ванђел Тома, родом Македонац, завештао је хотел 1906. Српском трговачком удружењу. Узгред, оставио је одређену суму за подизање споменика дечаку погинулом 1862. код Чукур-чесме.

Претурио је Пашона у свом хотелу оснивачке састанке разних удружења и партија, није знао да је његова хотел-

ска кафана била једна од пет одакле су 1903. завереници кренули да убију краља Александра Обреновића и краљицу Драгу и није дочекао да

види отварање прве опере у Београду у сали хотела због чега је уместо „Булевар“ добио ново име – „Опера“! Оперу је 1909. отворио Жарко Савић.

Ђорђе Пашона је живео мирним животом шетајући

чаршијом. Умро је напрасно 9. октобра 1907. у кафани „Албанија“ док је увече испијао шприцер.

Зграда некадашњег хотела „Булевар“ и сада постоји. Опстаје, али пропада.

Миленко Тодоровић

Илустровао: Брана Јовановић

16. 7. 1993. ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК 39

**Он се не обзире
превише на
модне токове.
То потврђује и
његов најнови-
ји, трећи по ре-
ду албум „Are
You Gonna Go
My Way”**

КАРИЈЕРЕ: Лени Кравиц

ДОЗИВАЊЕ ПРОШЛОСТИ

Стара спортска истина је да тим који побеђује не треба мењати. Тако је Кравиц свој нови албум урадио са истим инжењером тона, а задржао је гитаристу Крејга Роса и басисту Тонија Брајета са којима је ишао на претходну турнеју.

— Нас тројица импровизујемо, добро смо повезани и знамо куд идемо — каже Лени. — То се у студију тешко постиже и вероватно зато и мрзим модерне студије. Тако су стерилни, као зубне ординације, а када посетим неког пријатеља који снима у њима, једва се уздржим да не запалим то место.

Лени воли да снима брзо, као што се то некад радило, и да на снимцима забележи атмосферу живе свирке. Радни наслов плоче био је „Елеутерија” по бахамској речи „елеут” која значи слобода. На-

слов је требало да буде игра речи која би означавала слободу. Музички за њега то представља слободу да дозира прошлост. И заиста, на плочи се често позива на оно што су радили Боб Марли, Џон Ленон и, наравно, Џими Хендрикс.

— Музичари које ценим прејектно су из старије генерације, Мик Џегер и Дејвид Боуви на пример — признаје двадесетосмогодишњи Лени. — Одрастао сам уз добру музику и нисам срео много савремених музичара који могу да ме инспиришу. Наравно да слушавам добру нову музику, али ме начин снимања избезумљује. Људи ме оптужују да сам превише сентименталан према старим плочама. Жао ми је, али на њима чујем бо-

ље мелодије, боље односе међу музичарима и бољу музику.

Занимљиво је да Кравицову наклоност према старинској продукцији не деле ветерани којима се диви — рецимо Мик Џегер који га је позвао да на његовом новом соло албуму, заједно са Муком, отпева песму „Use Me”.

— Почаствован сам тиме што сам певао са Џегером. Увек сам спреман да са њим нешто снимам, али мучно је колико се он поводи за трендовима. Давао сам му неке предлоге док смо снимали, међутим, он је Мик Џегер. Он добро зна шта хоће мада бих волео да га видим да се врати коренима и направи плочу као некад, плочу пуну каприца, чак и са грешкама. Овако је све клинички чисто. Међутим, разговарао сам са Едијем Крамером који је снимао

плоче Џимија Хендрикса и „Led Zeppelin” и рекао ми је да се њима те плоче нису допадале у време када су их правили. Нисам могао да поверујем.

Лени није много задовољан ни сарадњом коју је имао са Мадоном за коју је написао хит песму „Justify My Love”.

— Не верујем да ме она разумела. Њена интересовања су другачија. Ја сам бринуо око звука и целокупне продукције, а њеној екипи било је најважније да се све што пре заврши. Желео сам да продуцирам албум Арете Френклин јер никада никог нисам чуо да тако свира клавир. Међутим, то се није десило. Зато сам урадио продукцију трећег соло албума француске старлете Ванесе Парадиз. Знам, она није Арета Френклин, али сам добио прилику да помогнем рађању новог аутора.

Трећом плочом Лени се коначно потврдио што показују и чести позиви других музичара да учествује у њиховим пројектима. Боб Дилен га је позвао да се појави на његовој турнеји. Мик Џегер је као посебно изненађење певао са њим на прошлогодишњем наступу у Лондону, а једну песму написао је и за састав „Aerosmith”. Сви ти успеси нису много утицали на његову музику која се од албума до албума сасвим логично развија.

Док сам радио прву плочу, био сам заљубљен у сада већ бившу жену и осећао сам се врло добро. Друга плоча је врло лична, говори о разводу и агонији кроз коју сам пролазио. За трећу плочу још нисам сигуран о чему је. За то ми треба времена. Променио сам се, али још увек верујем у љубав и све позитивне ствари. Видео сам како се људи око мене мењају и научио да се мало боље чувам. А моји пријатељи из детињства не хају за то да ли сам музичар или сметлар. Са њима је исто као пре.

П. Ј.

BAKER STREET

Winding your way down on
Baker street
light in your head and dead
on your feet
wel, another crazy day
you'll drink the night away
and forget about everything

This city desert makes you
feel so cold
he's got so many people but
he's got no soul
and it's taking so long
to find out you were wrong
when you thought it held
everything

You used to think that it was
so easy
you used to see that it was
so easy
but you're tryin, you're tryin
now

Another year and then you'll
be happy
just one more year and then
you'll
be happy, but you're cryin
you're cryin now

Way down the street there's
a lot in this place
he opens his door
he's got that look on his face
and he asks you where
you've been
you tell him who you've seen
and you talk about anything

He's got this dream about
buyin some land
he's gonna give up the booze
and the one night stands
and then you'll settle down
with some quiet little town
and forget about everything
But you know you'll always
keep movin
you know he's never gonna
stop movin
cause he's rollin, he's the
rollin stone
When you wake up it's a new
mornin'
the sun is shinin', it's a new
mornin'
and you're goin', you're goin'
home

● Текст и музика: Гери Раферти ● Изводи: Undercover ●

УЛИЦА БЕЈКЕР

Клизиш својим путем низ
улицу Бејкер
светло у глави и смрт на
стопалима
па, то је још један луди дан
пропињеш и ову ноћ и
заборавити на све

Од ове градске пустоши
хладно је око срца
у граду је много људи, али
он нема душе
и треба много времена
да откријеш где си грешио
а сматрао си да он има све

Мислио си све је било лако
видео си све је било лако
али ти покушаваши, ти
покушаваши сад

Још једна година и бићеш
срећан
још само једна година и
бићеш
срећан, али ти плачеш
ти плачеш сад

Доле низ улицу
то место нуди пуно
он отвара своја врата
има тај израз на лицу
и пита те где си био
причаш му кога си видео
и брбљаш о свачему

Он сања о томе
да купи нешто земље
престаће да пије
и прекинути кратке везе
и тада ће се смирити
у неком малом, тихом граду
и заборавити на све

Али, ипак знаш да ћеш се
увек мувати
знаш, он никада неће
престати да се мува
јер он је котрљајући, он је
котрљајући камен
Када се пробудиш, ту је ново
јутро
сунце сија, ново је јутро
и ти идеш, ти идеш кући

ИЗЈАВА НЕДЕЉЕ:

"у школи нисам био добар јер ни-
сам могао да радим оно што је учи-
тељ од мене тражио. Нисам био ни
за канцеларију јер нисам радио оно
што ми је шеф говорио. Ни спорт
није долазио у обзир пошто ми је
било тешко да слушам тренера...
Имао сам среће па сам могао да у
животни уговор убацам своју клау-
зулу."

Боб Гелдоф

МУЗИЧКА ПОШТА

✉ Обожаваам групу "Faith
No More" па бих желела
да објавиш њихову дискографију.
И још нешто: где у Београду могу
да нађем касету или диск њихо-
вог албума "Angel Dust".
Милена из Београда

Група је основана 1981. годи-
не и до сада су објавили плоче:
"Faith No More" (1985), "Introdu-
ce Yourself" (1987), "The Real
Thing" (1989), "Live At The Brixton
Academy" и "Angel Dust" (1992).
Последњи албум можеш да по-
тражиш на берзи плоча у СКЦ-у
недељом пре подне.

✉ Молио бих те да што пре
објавиш адресу Булета из
групе "Van Gogh".
Мирослав из Кикинде
Булету можеш да пињеш на
адресу: D. E. Production, за "Van
Gogh", Цетињска 10, 11000 Бео-
град.

✉ Потребни су ми неки од
албума групе "Clannad" и
"Vangelisa" па бих замолила чита-
оце који их поседују и желе да ми
помогну да се јаве па ћемо се
договорити око преснимавања,
цене или можда размене.

Драгана Иланић
Иве Андрића 12
26300 Вршац

Оваква писма не објављујемо,
али пошто Драгана тражи заис-
та ретке плоче решили смо да
јој на овај начин изађемо у сус-
рет. Такође молимо редовне чи-
таоце "Хит стране" да се стрпе
што не објављујемо увек на вре-
ме њихове жеље у рубрици
"Тражили сте песму" јер нам
стиже заиста много писама.

Уређује
др Зоран Живковић

БАРКА

Зоран
Нешковић

С то година пре тога наша незахвална деца се подиглоше. Пре две године стиглоше до Земље. Макартур извојева Пирову победу код Бетлгеа, што их и успори неколико година, али, индустријски неупоредиво моћнији, они наставише. Посласмо Нелсона на Поларис, али то се показало као велика грешка – он напросто није био за ту врсту битке... Пратиш ли ме, Хамилкаре?

Тамнопути човек климну главом.

– Не снађе се тамо где уместо два ока човек мора да има три – а он је имао само једно. Капетан Миша је једно време водио успешан герилски рат и нанео им страшне губитке. Нису знали са које ће стране да удари. Али, једном су сазнали. Наполеон их дочека код Прокси-ме. Страховита битка то беше, а би мање-више нерешено. Знам да ти имена која помињем не значе ништа, али веруј ми да су то све били бриљантни деструктивни умови, што ће рећи велике војсковође... И тако, остаде само ти.

– Како ме доведосте?

– Неким путевима, нама знаним, уз помоћ историје, генетике, компјутера и набадања, ако знаш шта хоћу да кажем, и ето.

– Картагина, кажеш, више не постоји?

– Нема је већ вековима. Најпре је прегазише Римљани, затим се подиглоше плаћеници које нисте могли да платите јер сте рат изгубили, онда дођоше Вандали, а после њих многи, али та земља ви-

ше се није тако звала. Ако ти је за утеху, Вандали су и Рим сатрли.

– Није – рече Барка – није ми нимало за утеху.

– Па...

Хамилкар Барка заплака, а како и не би. И старцу би непријатно. Али, у том тренутку у собу уђе један младић.

– Оче, њихове извиднице су примећене са базе на Калисту. Мислим да се спремају за коначни напад. Поставили смо бродове најбоље што знамо, али се плашим да то неће бити довољно добро. Много их је. Бар двоструко више него нас.

– Зато Незахвалници и не нападају одмах – рече старац, а Хамилкар Барка подиже главу. – Ми смо у одбрани, па ће њихови губици бити

знатно већи. А далеко су од куће. Колико год да ти изгледа невероватно, сине, чини ми се, први пут, да имамо неке шансе. Када си са војском на туђој земљи, за тебе је оваква битка бити или не бити. А они су на крају снага, осећам.

– Не знам, оче – рече младић несигурно – биће тешко. Али, овај пут, сигуран сам, правог смо дозволи.

Старац се окрену према Картагињанину.

– Тражи шта хоћеш од могућих ствари и биће твоје. Наше моћи нису безграничне, али су велике, знај... чим си овде – знаш. Тражи кога хоћеш за помоћника. И само да ти кажем: твоји претходници, од којих неки нису били на висини задатка, сви до једног

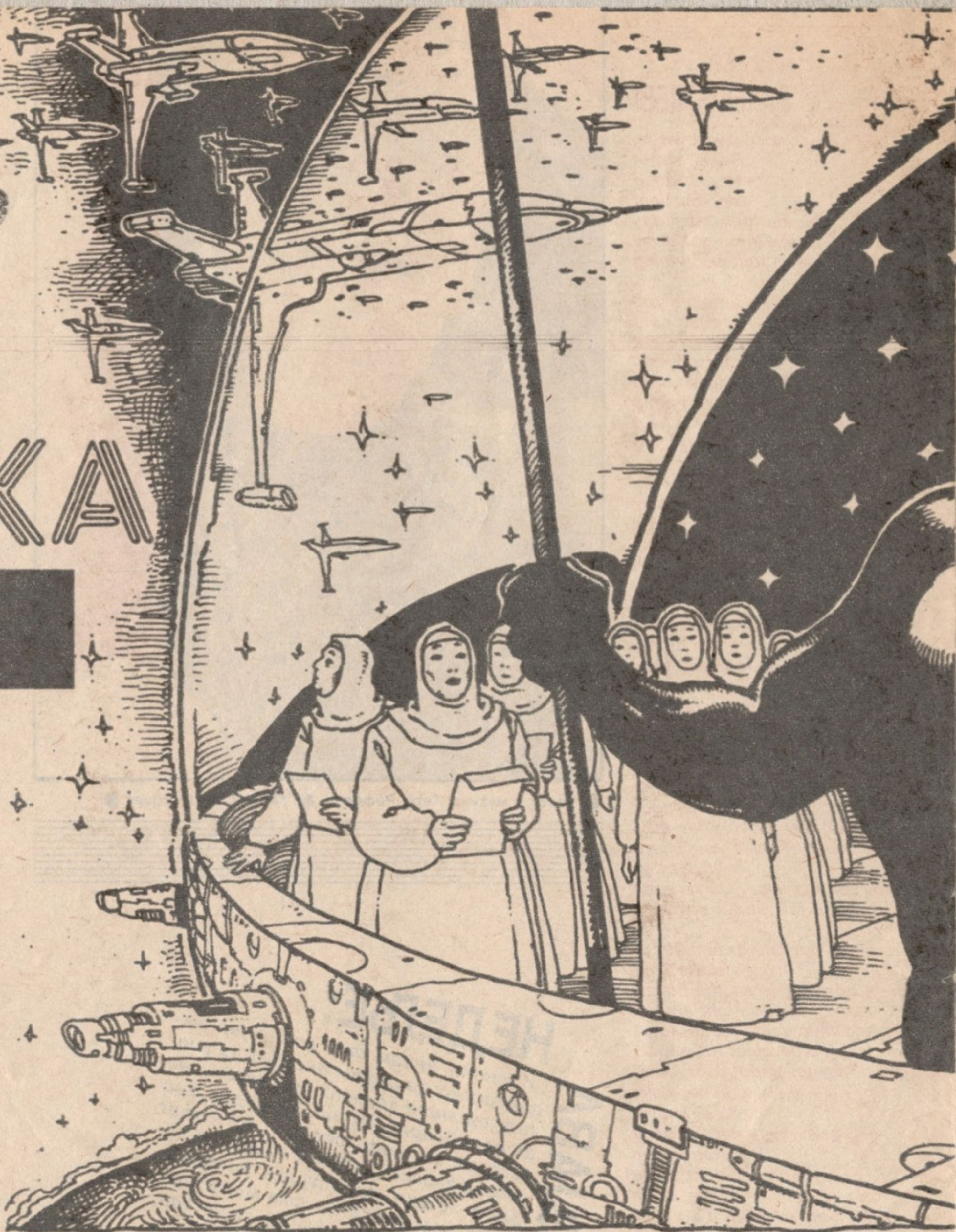
добилише обећано.

– Шта добише?

– Наполеон доби што је одувек желео: да влада британским острвима. Нелсон је тражио само да поставимо бову на месту битке код Трафалгара, а затим нестало. Претпоставља се да је на неком острву.

– Шта доби онај герилац...?

– Капетан Миша Анастасијевић? Он и његов помоћник Стеван Синђелић одбише да их у последњем тренутку удаљимо са брода у пламену, већ изазваше ланчану реакцију у погонском реактору. Уништише доста непријатељских бродова. Историчари ми кажу да је то прилично нормалан поступак за поднебље и време из којих их дозвасмо.

Илустровао: Добросав Боб Живковић

Брз брод. И када кажем брз, онда заиста мислим брз. И Ханона. Када се вратим, али тек када се вратим, хоћу верног Ханона на том броду. И још неке ситнице. Али, то може да чека. Ако је тако мало времена на располагању као што кажете, пођимо сада. Непријатеља најневољније пуштам да чека. Није лепо.

— Треба још неке ствари да ти се објасне.

— Ја ваша оружја не знам, нити ме занимају. Нека се они поставе како им кажем и нека нападну када им дам знак. То је довољно.

— Онда пођимо — рече младић.

И би шта би...

Касније тог дана уплахири младић, ознојен и зајатурен, утрча у очеву радну собу.

— Победа, оче! — повика. — Коначна, величанствена победа!

— Значи, осећај ме није преварио. Где је Барка?

— Авај, погибе.

— У бици, као прави херој — рече старац замишљено — како једном Хамилкару Барки и доликује.

— Пред битку. Пред саму битку и грдно нас преплаши. Уби га струја. Неке ствари стварно му је требало објаснити.

— Пред битку, кажеш. Па како победисте без њега?

— Тако нас постави да нисмо могли изгубити. Ниједан брод не изгубисмо. Ниједног човека... Ако изузмемо Барку. А био је добар к'о лебац, сиромаш. И никада већег стратега не беше нити ће бити...

— Сине — рече старац — Мораш научити разлику између стратегије, тактике и оперативе. Барка беше одличан на нивоу операција, али не и на вишим, као што показује трагични догађај са струјом. Што ће рећи, не беше већег хладнокрвног убице.

— Али, нас и наш род он бескрајно задужи...

— Можда, али сада, кад битку добисмо, није то ни тако важно... Има ствари које је најбоље заборавити. Оне се никада нису десиле.

И заиста. Брод Баркин не дадоше, верног Ханону јер нису стигли да га дозову пре Баркине смрти, а будући да он погибе од крвничке руке, не видеше разлог да Ханона уз помоћ историје, генетике, компјутера и најпрефињенијег набадања дозивају, будући да сам Барка рече „кад се вратим“.

А за њега и тако није било пуно места у свету у коме Наполеон влада Енглеском, а Синђелићи и даље пуцају у буриће и реакторе. Има ствари које је најбоље заборавити, и оне се никада нису десиле.

— Хамилкар Барка се не плаши двоструко веће војске. Добићу ову битку за вас, а онда... хоћу у Картагину, да још једном сретнем неке давне познанике.

— То, бојим се — поче старац лагано — не спада у листу могућих ствари. Тражи нешто друго, ова жеља не може да ти буде услишена.

— Како мене дозвасте ако то не можете?

— Неким путевима, нама знаним, рекох ти. Предуго би трајало да ти сад објашњавам појединости.

— А путеве за моју жељу не знате?

— Нема их — рече старац. — Зато их не знамо. Човек и земља нису исто.

— Биће да је тако. Добро, онда хоћу следеће: брод.

ЕНИГМАТИКА

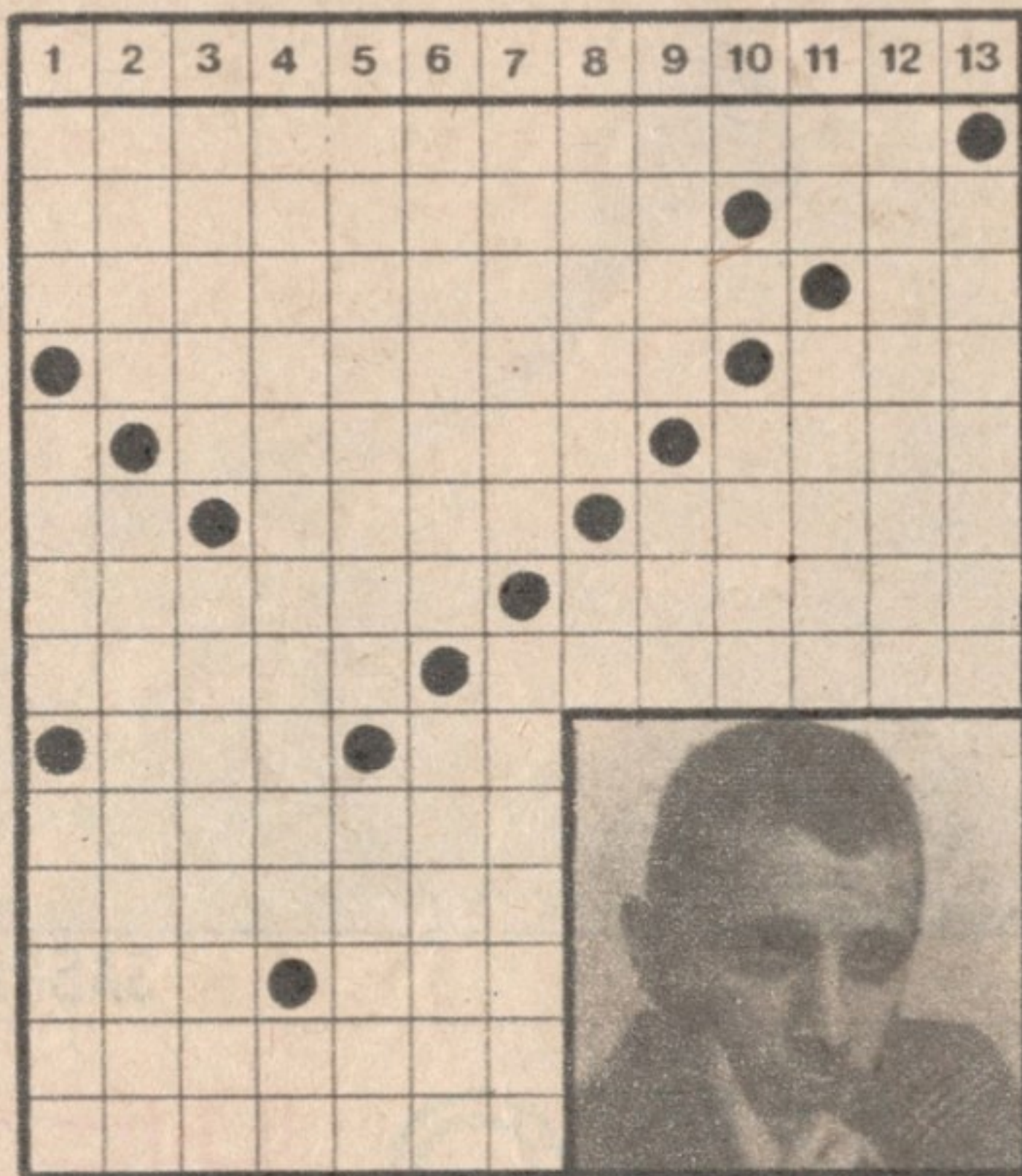
Припремају: М. Јеленковић и З. Зељковић

КОМБИНОВАНА УКРШТЕНИЦА

За водоравно вам дајемо готова решења, а за усправно уобичајене описе. Ако сте добро решили укрштеницу, у првом водоравном реду добићете име и презиме нашег рукометаша са слике.

ВОДОРАВНО: АРЕСТИРАТИ, АСТ, БРИТКИ, ЕП, ИКА, ИСКАЗАТИ, КУРИР, ЛАН, ЛЕШТАНЕ, ПОЗНА, МАРИОНЕТА, НИТИ, ОТРАНТО, ПОЧАСТ, ПРАСТАР, РБ, СТАТОРИ, ТАВЕ, ТАНИТА, ТИЈАНИЋ, ТЛ, ТРО, ШИБ.

УСПРАВНО: 1. Име славне перуанске певачице Сумак — Амерички глумац, Клерк — Стог сена или сламе. 2. Име америчког глумца Купера — Продрмати. 3. Јунак Есхилове Орестије — Израслина. 4. Ризичност — Ова. 5. Наука о биљкама — Остатак од купона. 6. Понизити — Видари рана. 7. Гонити — Некад популарна фолк певачица, Даница. 8. Узвик зачикавања — Символ платине. 9. Цветне латице — Дипломатско тело. 10. Саставна свеза — Ознака за исток — Битка. 11. Југоисток (скр.) — Речна риба. 12. Члан актива. 13. Име италијанског смучара Томбе.

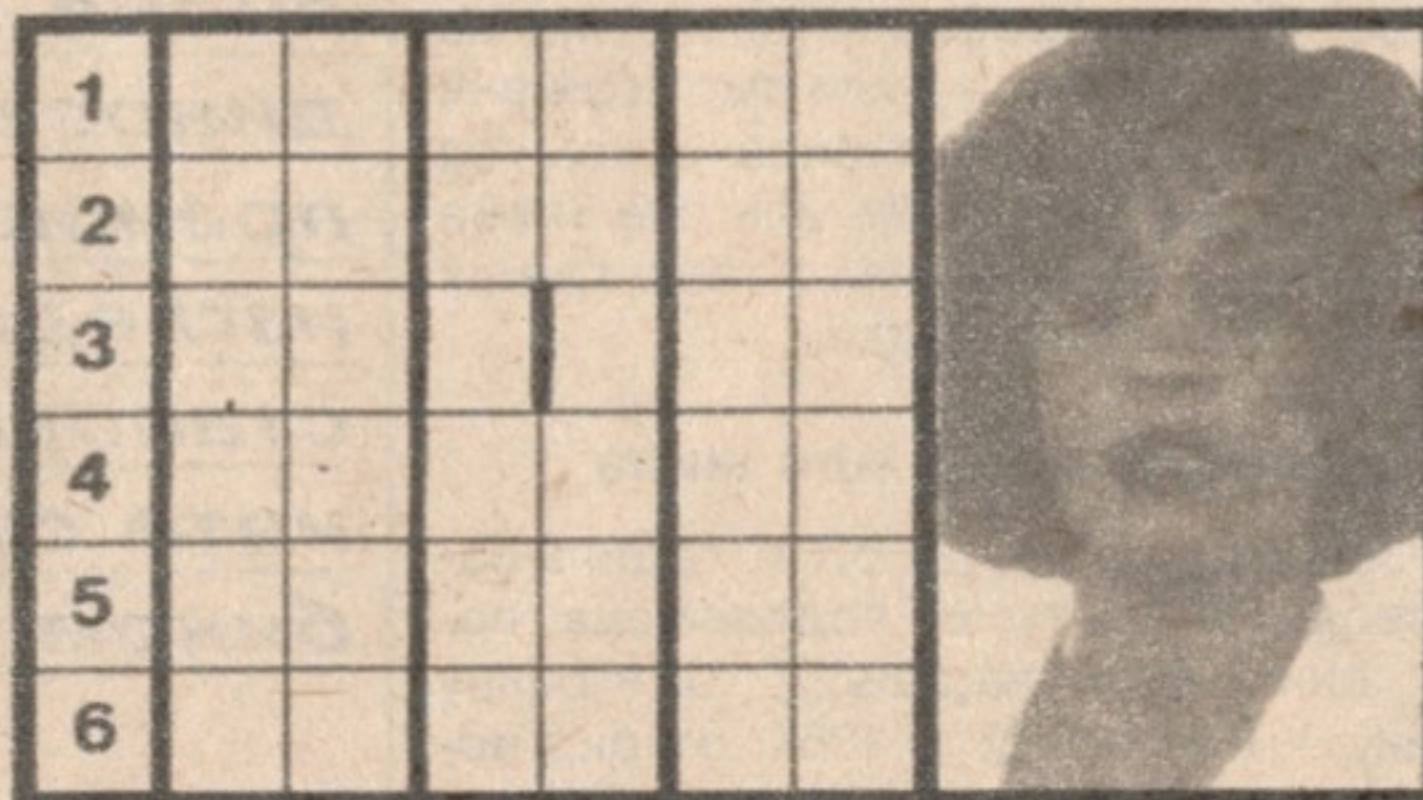

ИЛУСТРОВАНА ИСПУЊАЉКА

ВИ, ЈУ, КО, ЉА, МА, НИШ, ПРИ, РИ, СЕ, СИТ, СЛОН, СТУР, ХОД, ЧЕ.

Од ових слогова треба да саставите речи према датим описима и упишете их у лик водоравно. Уколико сте то добро урадили, у два централна усправна ступца читано водоравно, добићете име и презиме америчке певачице са слике. У последње време је све траженија као глумица.

ВОДОРАВНО: 1. Град у Шпанији. 2. Ситнина. 3. Доходак. 4. Сеоска имања, салаши. 5. Скелет. 6. Слопчић.

ЗАБРИНИТЕ СЕ, ЉУДИ!

ЗАШТО НЕСТАЈУ ЖАБЕ?

На првом Светском конгресу херпатолага, научника који проучавају гмизавце и водоземце – одржаном 1989. у Кентерберију, у Великој Британији окупило се 1300 учесника из свих крајева света. Једно од најважнијих питања било је: где су нестале жабе?

– Упоредили смо податке са терена – каже Џеј Севиц, професор биологије са Мајами универзитета. – Били смо збуњени чињеницом да је, без обзира о ком се крају Земље радило, жаба или све мање или су потпуно нестале, чак и тамо где их је некад живело на хиљаде.

Тражи се, мртва или жива

Џеј Севиц се већ више од 40 година бави развојем и заштитом водоземаца, посебно оних који настањују Централну Америку. У Костарики је 1964. открио нову врсту златних жаба. Добиле су и латин-

Када су пре више милиона година изумрли диносауруси, жабе су преживеле. Данас се, изгледа, крекетави становници наше планете суочавају са судбином своје циновске братије

ски назив *Bufo periglenes*. Та злаћанона-ранцаста крекетала живот проводе под земљом, а само једном годишње излазе на светло дана и то због парења.

Од 1964. Севиц је са сарадницима пратио праву експлозију ових живописних створења. Тако је било све до 1988. Те, кобне, године није се појавила ниједна *Bufo periglenes*, нити је касније виђена.

Од 86 врста жаба (познато је око 3800 врста распоређених у 245 родова) које живе у Северној Америци једна трећина је у озбиљној опасности. Тако од 1980. рецимо, није виђена ниједна *Bufo boreas*, нема ни планинске јосемитске жабе са жутиим ногама, а ни каскадне која је настала Национални парк Лесен у Северној Калифорнији.

Јестива врста *Rheobatrachus silus* из Аустралије 1980. се, као и обично, „повукла“ да презими. Наредног лета више се ниједна није појавила.

У канадским парковима било је на хиљаде леопард жаба *Rana pipiens*. Деца су их хватала и, кад је требало, доносила и на часове биологије. Пре двадесетак година нагло су почеле да нестају. Локална управа провинције Алберта тада је издала необичну потерницу, са фотографијом леопард жабе „Тражи се, мртва или жива!“

— Постоји ли објашњење како су и зашто у читавом свету тако нагло нестале ове животиње које су први кичмењаци привикнути на живот на копну? Жабе, додуше, никада нису сасвим прекинуле везу са животом у води јер у њу полажу јаја.

Дејвид Вејк, директор Музеја кичмењака при Калифорнијском универзитету, има суморно објашњење:

— Жабе нас упозоравају на стање наше животне околине. Као својеврсни организми који практично настанују све просторе наше планете, оне желе да нам поруче — Земља је озбиљно болесна. Јер, запамтите, откако су пре 200, по некима и 300, милиона година прешли на копно, ови водоземци успели су да преживе велике атмосферске промене које су, између осталог, уништиле диносаурусе или мамуте. Ако жабе нестају, то само може да значи да је природа до те мере угрожена да сви треба озбиљно да се забринемо.

Специјалне кре-кре јединице

Пошто Дејвид Вејк није усамљен у оваквим размишљањима, на његов предлог основане су, у месту Ирвин у Калифорнији, специјалне јединице за праћење тренутне распрострањености жаба широм света. Ова организација која ради у саставу Светске уније за заштиту животне околине (седиште јој је у Швајцарској) тренутно окупља 1000 истраживача из 40 земаља.

Специјалне јединице раде на терену и, поред прикупљања података о врстама и родовима жаба које нестају, покушавају да открију и могуће разлоге. На првом месту издвојено је ултраљубичасто зрачење. Његовом разорном деловању највише су изложени водоземци на великим надморским висинама, ближе озонским рупама, од стеновитих планина до Анда.

Те планинске жабе већ су развиле стратегију како да преживе. Примећено је, на пример, да неке врсте полажу црна јаја. То само говори да већ живе „на ивици ножа“. Колико дуго још могу да се прилагођавају да би преживеле?

Поред ултраљубичастог зрачења, жабе су можда угрожене и све већим коришћењем хербицида или им сметају такозване киселе кише. За сада је тешко дати коначан одговор.

Херпатолози се ипак слажу у једном. Човек као да систематски ради на уништењу читаве планете. По неким предвиђањима за 30 година биће уништена половина организама на Земљи. Илузије су да ће ипак остати неки недирнути предели где људска нога није крочила. Ако загађујемо природу на једном крају, последице ће се неминовно осетити на читавој Земљиној кугли.

— Моје колеге се заваривају да ће се свет узбудити кад објавимо податке да жаба има све мање — каже Џон Рајт, херпатолог који ради у Природњачком музеју у Лос Анђелесу. — Ако нису дигли глас због угрожености панда, слонова или осталих „лепих“ животиња, што би се узбуђивали због нестанка „ружних“ жаба?

Има и научника који сматрају да поједини херпатолози стварају непотребну панику и често у шали кажу да није невоља што има мало жаба него што има сувише забринутих „жабољубаца“.

— Ако жаба нема на појединим местима на којима су дотад живеле — каже Стивен Тајли, професор биологије са Смит колеџа — то никако не значи да су угрожене у целом свету. Ова врста водоземаца, доказано је кроз еволуцију, веома је прилагодљива. Ако нестану на једном, појављују се на другом месту.

Сигурно ће нас надживети

Шта би биле последице нестанка жаба? У Бангладешу, земљи у којој их има све мање пошто су их извозили француским гурманима, нагло се повећао број људи оболелих од маларије јер се жабе

хране комарцима маларичарима. Није невоља само у томе шта жабе једу, већ и ко се њима храни? То су многобројне врсте птица, гмизаваца, сисара. Кад се поремети тај природни ланац, читав систем је у питању.

Слично Дејвиду Вејку и Едвард Вилсон, светски признат биолог са универзитета Харвард, нашој планети предвиђа суморну будућност.

— Плашим се да је ово почетак катаклизме која нам предстоји. То ће бити прва велика катастрофа коју је изазвао човек. Знајући да су жабе на овом свету већ стотинама, а човек мање од пет милиона година, сигуран сам да ће ти прилагодљиви водоземци преживети и ову катастрофу. И кад нас више не буде на овој планети, оне ће сигурно весело кречетати.

В. С.

ЈА ♥ ПТТ

Уређује: Вито Недељковић

Илустровао: Љубомир Милојевић Љубац

Склон је скитњи

Само једном сам у граду видео црног пса са тако коврџавом длаком да му се не виде ни очи. Чуо сам да се такав пас зове пули и желео бих да ми нешто кажете о њему, као и где може да се набави.

БОРКО Д.
Н. Београд

По твом опису заиста бисмо рекли да се ради о псу расе пули. Он је пореклом из Мађарске, а ту је као овчарски пас доспео са азијским номадима. Пули је један од најмањих овчарских паса па је зато данас погодан за држање као кућни пас, а тражен је највише због своје необичне длаке која му пада низ тело као уплетене кике и осим у црној, може да буде у свим нијансама сиве, понекад беле и ређе црвеноцрне.

Висина му је до 45 центиметара, а тежина до 15 килограма. Веома је љубак, воли игру и децу, а зна да буде агресиван само ако неко покуша да дотакне ствари његовог господара. То је оно што је остало од његовог овчарског инстинкта: да штити својину свог господара. Склоност према скитњи вероватно је наследио од предака из широких азијских степа.

Ватра и ништа

Недавно сам читала о трагичној смрти једног од наших највећих песника Бранка Миљковића у Загребу 1961. године, али не знам да ли је тамо и сахрањен.

КАЋА
Блаце

Песник Бранко Миљковић се још као двадесетогодишњак јавио као зрела песничка личност. Објавио је неколико збирки поезије – „Ватра и ништа“, „Узалуд је будим“, „Порекло наде“, „Крв која светли“. Уочи трагичне смрти 1961. године преселио се у Загреб. Сахрањен је на београдском Новом гробљу.

46 ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК 16. 7. 1993.

Бојкот од Чарлса Бојкота

Можеш ли ми рећи од када бојкот постоји као организовани облик протеста и како је настао?

МИРЈАМ МЕДИЋ
Београд

Реч бојкот значи прекид свих односа са неким. Име је добила по капетану енглеске војске Чарлсу Бојкоту који је био управник на имању једног ирског земљопоседника. Године 1880. Ирска земљопоседничка лига повела је борбу за аграрну реформу када је дошло до прекида сваке везе са капетаном Бојкотом и његовим земљопоседником.

Рубикова коцка

Једно време били смо опседнути чувеном Рубиковом коцком и утркивањем ко ће бити спретнији у изналажењу комбинација, па те молим да ми одговориш колико комбинација боја може да се добије окрећући ову коцку.

РАНКО
Вршац

Рубикова коцка има тачно 43 252 003 274 489 856 000 различитих комбинација боја. Број је, као што видиш, задивљујући. Можеш ли тачно да га изговориш?!

Био је то Бора Ивков

У једном шаховском коментару прочитао сам да смо ми имали и првог омладинског светског шампиона, али није наведено његово име. Занима ме ко је то био.

АКИ
Косовска Каменица

Био је то Бора Ивков, и данас активни шахиста. Ово прво омладинско првенство света у шаху одржано је у Бирмингему, у Енглеској, 1951. године.

Снежанини другари

Мој најрадоснији дан је субота. Тада су на Телевизији Политика цртаћи и ја се не одвајам од екрана. Пошто мој друг и ја не знамо како се зову сви Снежанини патуљци, молимо те да их ти поименце набројиш.

ЈОВИЦА
Батајница

Ево имена Снежаниних другара патуљка: Уча, Дурко, Смешко, Љутко, Поспано, Кијавко и Сидљивко.

Ивана Милојевић, Словачких побуњеника 9/2, 34000 Крагујевац – жели да се дописује са девојчицама од 14 до 16 година.

Драгана Ђурић, Ратарска 44, 54204 Бијело Брдо – 14 година, сакупља постере.

Татјана Илић, село Стубал, 17511 Прибој-врањски – 13 година, сакупља салвете, воли музику, дописивање и филмове.

Јелена Пауновић, Драгољуба Радосављевића 80, 18400 Прокупље – 13 година, сакупља постере, салвете, воли путовања.

Маја Славковић, Краља Петра I 353, 18300 Пирот – 14 година, воли музику и добру књигу, сакупља украсна писма и хемијске оловке.

Гордана Љубац, Веселина Маслеше 134, улаз II, 21000 Нови Сад – 12 година, сакупља марке, салвете и украсна писма, воли дружење и путовања.

Мирјана Гашић, Немањина 30, 23300 Кикинда – 10 година, сакупља писма и налепнице.

Ивана Милошевић, Крушевачка 10, 18400 Прокупље – 12 година, сакупља салвете и значке, воли спорт и музику.

РЕШЕЊЕ ЕНИГМАТИКЕ

КОМБИНОВАНА УКРШТЕНИЦА – ВОДОРАВНО: Игор Бутулија, марионета, Ика, арестирати, тл, исказати, шиб, г, Танита, таве, еп, нити, курир, бритки, почаст, Лозна, Отранто, ТРО, рб, прастар, Лештане, Аст, лан, статори, Тијанић.

ИЛУСТРОВАНА ИСПУЊАЉКА – ВОДОРАВНО: Севиља, ситниш, приход, мајури, костур, слонче.

VRLO POVOLJNO !

Prodaje, servisira i otkupljuje:

- Amiga 500, 500 Plus, 600, 600 HD i 1200,
- Commodore 64 G, 64 II i 128,
- Disk drive 3,5" i 5,25", kasetofone, miševе, džojstike, module, kablove i drugo.

TRIM
Tel: 421-203 i 155-294

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

БРОЈ 2168

YU ISSN 0032-339X

Први број «Политикиног Забавника» изашао је 28. фебруара 1939. године. Издаје и штампа НИП «ПОЛИТИКА» 11001 Београд, Македонска 29

Главни и одговорни уредник
Зефирино Граси

Помоћник главног уредника
Славољуб Кешић

Уредник сатирија
Мирјана Маринковић

Ликовно-графички уредник
Соња Јашовић

Редакција

Олга Вукадиновић, Бојана Дожић, Мина Илић, Мирјана Крстуловић, Иван Лончар, Петар Милатовић, Вера Милићевић, Весна Мишић, Нада Невајдић, Вито Недељковић, Биљана Орловић, Љубомир Патригић, Весна Софреновић, Војислав Стаменовић, Недељка Сташић, Миленко Тодоровић и Бранислава Црномарковић

Техничка редакција

Душан Глушац, Радоје Савић, Зоран Петканић и Радана Весовић

Секретаријат

Зорница Филиповић

Редакција «ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК» Македонска 31, 11001 Београд, Поштански факс 124.

Телефони: секретаријат 3224-471, редакција 3224-483, техничка редакција 3226-620, централа 3224-191 и 3225-761, претплата: 3228-776.

Маркетинг агенција: Македонска 31/1, телефон 3220-645.

Рукписи, фотографије и цртежи се не враћају.

На основу мишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије, број 413-2973-02 од 22. I 1973. године не плаћа се порез на промет.

Претплата на жиро рачун број 60801-603-24875, уз обавезну назнаку НИП «ПОЛИТИКА» – ПРЕТПЛАТА НА ЛИСТ «ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК» Сва обавештења о претплати за нашу земљу на телефон 3228-776

ОБАВЕШТЕЊЕ ПРЕТПЛАТНИЦИМА
Обавештавамо претплатнике који врше претплату за иностранство, да НИП «ПОЛИТИКА» убудуће искључиво прима претплату преко SUHRBERG VERLAG AG, Bernstr. West 64, CH 5034 SUHR, SCHWEIZ, на контро Schweizerischer Bankverein, CH 5001 AARAU (beim Bahnhof)-CH CHF, број 40-829-575-0 DEM број: 40-829-575-2 Тел. 41/64/310 470 и 41/64/310 471 Факс 41/64/310 472

Годишњу претплату на лист не примамо. ПОЛУГОДИШЊА ПРЕТПЛАТА ИЗНОСИ:

САД	USD 35.-
СР НЕМАЧКА	DEM 89.-
ШВЕДСКА	SEK 374.-
ФРАНЦУСКА	FRF 211.-
ШВАЈЦАРСКА	CHF 70.-

Трошкови АВАО превоза плаћају се посебно, независно од претплатне цене листа.

Директор
др Живорад Миновић

Насловна страна:

ИМПРЕСУМ (латински IMPRESSUM), штампана ствар, по закону обавезно означавање имена издавача и уредника одговорних за садржину.

By Jim Davis

ГАРФИЛА

